

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
Σχολή Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Διακυβέρνηση και Δημόσιες Πολιτικές»

Ο ΡΟΛΟΣ
ΤΩΝ ΔΙΑΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΧΩΡΩΝ ΝΑ ΕΥΡΩΠΗΣ

Επιβλέπων Καθηγητής Δρ. Νικόλαος Τζιφάκης

Αγγελική Ματζαβίνου

A.M.288143846520

Κόρινθος, Σεπτέμβριος 2017

UNIVERSITY OF PELOPONNESE
Faculty of Social and Political Sciences
Department of Political Studies and International Relations

Master Program
in
“Governance and Public Policies”

Supervisor: Dr. Nikolaos Tzifakis

**THE ROLE
OF INTERPARLIAMENTARY ORGANIZATIONS OF
REGIONAL COOPERATION
THE CASE OF THE SOUTH-EAST EUROPE
COOPERATION PROCESS PARLIAMENTARY ASSEMBLY**

Angeliki Matzavinou

Corinth, September 2017

Ευχαριστίες

Οφείλω θερμότερες ευχαριστίες στον καθηγητή κ. Νικόλαο Τζιφάκη, για τη συμβολή του στη διαμόρφωση του θέματος, για τις εποικοδομητικές παρατηρήσεις επί του κειμένου, αλλά και για το άριστο κλίμα της συνεργασίας μας. Η άμεση και ουσιαστική καθοδήγησή του συνέβαλε καίρια στην ολοκλήρωση της εργασίας μου.

Ευχαριστώ επίσης όλους τους καθηγητές του μεταπτυχιακού προγράμματος Διακυβέρνηση και Δημόσιες Πολιτικές του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, καθώς και τους συμφοιτητές μου Εύη, Δήμητρα, Κυριακή και Φώτη: Μαζί τους η χρονιά έγινε πιο ενδιαφέρουσα και συναρπαστική.

Ενα μεγάλο ευχαριστώ από καρδιάς, οφείλω επίσης στους Γιάννη Ρ. και Γιάννη Β. Η παρουσία τους και η συμπαράστασή τους ήταν ανεκτίμητες.

Τέλος, ευχαριστώ την οικογένειά μου, τον Άρη, το Νικόλα και τη μητέρα μου, που ήταν δίπλα μου ολόκληρη τη χρονιά. Χωρίς αυτούς, η εργασία μου δεν θα είχε ολοκληρωθεί.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Λέξεις κλειδιά : κοινοβουλευτικός οργανισμός, κοινοβουλευτική διπλωματία, θεσμοποίηση

Σήμερα, οι διεθνείς και περιφερειακοί κοινοβουλευτικοί οργανισμοί συνιστούν μία νέα, έκφανση της κοινοβουλευτικής διπλωματίας, αφού έχουν καθιερωθεί ως ένας ακόμη διάλογος επικοινωνίας στην πολυεπίπεδη χάραξη πολιτικής.

Η παρούσα εργασία εξετάζει το φαινόμενο της ανάδυσης και αύξησης των θεσμών κοινοβουλευτικής συνεργασίας που παρατηρείται κατά την τελευταία 25ετία, προσεγγίζοντάς το κατ' αρχήν θεωρητικά και εν συνεχεία εμπειρικά.

Στο πρώτο κεφάλαιο, επιχειρείται μια χαρτογράφηση τη τυπολογίας των περιφερειακών κοινοβουλευτικών σχημάτων, όπως παρουσιάζονται σήμερα στην Ευρώπη, κατηγοριοποιώντας τις κυριότερες πρωτοβουλίες μέσα από τις δύο κυρίαρχες θεωρητικές προσεγγίσεις.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, η μελέτη εστιάζει στην περίπτωση της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης της Διαδικασίας Συνεργασίας Χωρών Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Παρουσιάζονται η διαδικασία θεσμοποίησής της, η λειτουργία και η δομή της, τα επιτεύγματα αλλά και τα εμπόδια που αντιμετωπίζει η μετεξέλιξή της από συνεργασία σε οργανισμό, καθώς επίσης και τις απόψεις κάποιων εκ των πρωταγωνιστών που μετείχαν ενεργά στις διαδικασίες αυτές.

Η επιλογή να μελετηθεί η συγκεκριμένη συνέλευση έγινε λόγω του ότι η SEECF PA αποτελεί την πιο πρόσφατη «είσοδο» στο πεδίο των ευρωπαϊκών περιφερειακών κοινοβουλευτικών συνεργασιών στην περιοχή των Δυτικών Βαλκανίων, δεν έχει ακόμα αποκρυσταλλωθεί, και ως εκ τούτου, η παρουσίασή της προσφέρεται για να καταδείξει τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει σε όλα τα μέχρι σήμερα στάδια εξέλιξής της.

Τέλος, η εργασία καταλήγει σε κάποια γενικά συμπεράσματα και διατυπώνει προτάσεις αναφορικά με το ρόλο και τη συμβολή της διακοινοβουλευτικής συνεργασίας στη διεθνή διπλωματία, όπως προκύπτουν μέσα από τις απόψεις μελών της Βουλής των Ελλήνων που συγκροτούν τις ελληνικές αντιπροσωπείες σε διεθνείς ή περιφερειακούς κοινοβουλευτικούς οργανισμούς.

ABSTRACT

Key words: parliamentary diplomacy, parliamentary organizations, institutionalization

Today, international and regional parliamentary institutions constitute a new, noteworthy portion of parliamentary diplomacy, as they have become an additional channel of communication in the multilateral policy-making.

In order to review the phenomenon of the emergence and increase of parliamentary cooperation institutions that appeared over the past 25 years, this dissertation approaches the issue both theoretically and empirically.

In the first chapter, the issue is investigated by the presentation of a mapping of regional parliamentary forms, as they have developed in Europe, by categorizing the most significant regional parliamentary initiatives through two approaches.

In the second chapter, the study focuses on the Parliamentary Assembly of the South East Europe Cooperation Process (SEEECP PA), by going through its institutionalization process, as well as its functions and organs, achievements and drawbacks, and finally the opinion of actors who have actively participated in the evolvement of the initiative. The particular PA was selected because it constitutes the latest “new entry” in the field of regional European parliamentary organizations, which emerged in the region of the Western Balkans and therefore its presentation demonstrates the challenges raised by its on-going development as well as the prospects of its participating members.

Finally, the study sums-up some general conclusions and suggestions regarding the role of parliamentary cooperation in international diplomacy in general, through the opinion of several members of Parliament, on the contribution of the inter-parliamentary cooperation in the framework of international/regional institutions.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη	4
Abstract	5
ΠΙΝΑΚΑΣ 1.1 Η αύξηση των Διεθνών Κοινοβουλευτικών Συνελεύσεων ανά 10ετία	12
ΠΙΝΑΚΑΣ 1.2. Οι σημαντικότεροι Περιφερειακοί Κοινοβουλευτικοί Οργανισμοί στην Ευρώπη	15
Συντομογραφίες	7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	11
ΓΕΝΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ	
1.1 Γενικό Υπόβαθρο	11
1.2 Εννοιολογικοί Προσδιορισμοί	12
1.3 Τυπολογία	16
1.3.1 Κατά Kissling	16
1.3.2 Κατά Cofelice	22
1.4 Αποτίμηση	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	32
Η ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΧΩΡΩΝ ΝΑ ΕΥΡΩΠΗΣ (SEECR PA)	
2.1 Ιστορικό ίδρυσης και Στόχοι	32
2.1.1 Από την Κοινοβουλευτική Διάσταση στη Συνέλευση	34
2.1.2 Στόχοι	38
2.2 Δομή και Λειτουργία	39
2.2.1 Οργανα	40
2.2.2 Λειτουργία	41
2.3 Αποτίμηση	42
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	49
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	49
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	54
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	70

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

AFET	Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (<i>Foreign Affairs Committee of the European Parliament</i>)
AII PD	Κοινοβουλευτική Συνέλευση Πρωτοβουλίας Αδριατικής και Ιονίου (<i>Parliamentary Assembly of the Adriatic and Ionian Initiative</i>)
CEI PD	Κοινοβουλευτική Διάσταση της Πρωτοβουλίας Κεντρικής Ευρώπης (<i>Parliamentary Dimension of the Central European initiative</i>)
CPF	Κοινοβουλευτική Πρωτοβουλία Cetinje (<i>Cetinje Parliamentary Forum</i>)
DPC	Κοινοβουλευτική Διάσκεψη του Δούναβη (<i>Danube Parliamentarians Conference</i>)
CSPWB	Διάσκεψη Προέδρων Κοινοβουλίων Δυτικών Βαλκανίων (<i>Conference of Speakers of Parliament of Western Balkans</i>)
COSAC	Διάσκεψη Επιτροπών Ευρωπαϊκών Υποθέσεων Κοινοβουλίων της Ε.Ε. (<i>Conference of Community and European Affairs Committees of Parliaments of EU</i>)
COSAP	Διάσκεψη Επιτροπών Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης/Εσωτερικών των Χωρών των Δυτικών Βαλκανίων που μετέχουν στη Διαδικασία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης (<i>Western Balkans Conference of the Committees on European Integration/Affairs of the States participating in the Stabilization and Association Process</i>)
CFAC	Διάσκεψη Επιτροπών Εξωτερικών Υποθέσεων (<i>Conference of Foreign Affairs Committees -CFAC</i>)
EP	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (<i>European Parliament</i>)
EUROLAT	Συνέλευση για τη Συνεργασία Ε.Ε. – Λατινικής Αμερικής (<i>Euro-Latin American Parliamentary Assembly</i>)
IAO	Διακοινοβουλευτική Συνέλευση Ορθοδοξίας (<i>Inter-Parliamentary Assembly on Orthodoxy</i>)
NATO	Κοινοβουλευτική Συνέλευση NATO (<i>Parliamentary Assembly of the North Atlantic Treaty Organization</i>)
OSCE PA	Κοινοβουλευτική Συνέλευση Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (<i>Parliamentary Assembly of the Organization for the Security and the Cooperation in Europe Parliamentary Assembly</i>)
PA	Κοινοβουλευτική Συνέλευση (<i>Parliamentary Assembly</i>)

PABSEC	Κοινοβουλευτική Συνέλευση Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας Ευξείνου Πόντου (<i>Parliamentary Assembly of the Organization of the Black Sea Economic Cooperation –PABSEC</i>)
PACE	Κοινοβουλευτική Συνέλευση Συμβουλίου Ευρώπης (<i>Parliamentary Assembly of the Council of Europe</i>)
PAM	Κοινοβουλευτική Συνέλευση Μεσογείου (<i>Parliamentary Assembly of the Mediterranean</i>)
PAUfM	Κοινοβουλευτική Συνέλευση της Ένωσης για τη Μεσόγειο (<i>Parliamentary Assembly of the Union for the Mediterranean</i>)
RCC	Περιφερειακό Συμβούλιο Συνεργασίας (<i>Regional Cooperation Council</i>)
RSPC SEE	Περιφερειακή Γραμματεία της Κοινοβουλευτικής Συνεργασίας ΝΑ Ευρώπης (<i>Regional Secretariat for Parliamentary Cooperation in South East Europe</i>)
SEE	Νοτιοανατολική Ευρώπη (<i>South East Europe</i>)
SEECF	Διαδικασία Συνεργασίας Χωρών ΝΑ Ευρώπης (<i>South East Europe Cooperation Process</i>)
SEECF PA	Κοινοβουλευτική Συνέλευση Διαδικασίας Συνεργασίας Χωρών ΝΑ Ευρώπης (<i>Parliamentary Assembly of the South East Europe Cooperation Process</i>)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι διεθνείς κοινοβουλευτικοί οργανισμοί περιφερειακής συνεργασίας αποτελούν σήμερα παγκόσμιο φαινόμενο. Από το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, η πολυμερής διπλωματία χαρακτηρίζεται από μια τάση σταδιακής και προοδευτικής «κοινοβουλευτικοποίησης», που στοχεύει στην αύξηση του ρόλου των Κοινοβουλίων στις διεθνείς σχέσεις, στην επιρροή ως προς τη διαμόρφωση και λήψη αποφάσεων και στην οικοδόμηση μιας πιο δημοκρατικής και αντιπροσωπευτικής εξωτερικής πολιτικής.

Η αναγνώριση της δυναμικής που έχει περιβάλει την κοινοβουλευτική διάσταση των περιφερειακών οργανισμών, τις δύο τελευταίες δεκαετίες, επιβεβαιώνεται τόσο από την αύξηση της παρουσίας τους σε απόλυτους αριθμούς, όσο και από την ποιοτική τους ενίσχυση, με τη θέσπιση θεσμικού πλαισίου, δομών, λειτουργιών κ.λπ. που ενισχύουν την αποτελεσματικότητά τους.

Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι να αναδείξει τη συμβολή και το ρόλο που διαδραματίζουν οι πολυμερείς διακοινοβουλευτικές συνεργασίες στη διαμόρφωση της εξωτερικής πολιτικής, κατά τη διάδρασή τους με τους ποικίλους δρώντες των διεθνών σχέσεων.

Η εργασία θα παρουσιάσει κατ' αρχήν μια θεωρητική ανάλυση των κοινοβουλευτικών σχημάτων που φιλοδοξούν να κερδίσουν κεντρικό ρόλο στο θέατρο της πολυμερούς διπλωματίας, και στη συνέχεια θα μελετήσει την ιστορική και θεσμική εξέλιξη τη SEECP PA, της νεότερης Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης στην Ευρώπη.

Πιο συγκεκριμένα, το πρώτο μέρος της εργασίας, χαρτογραφεί τις μορφές, τη δομή και το χαρακτήρα των διακοινοβουλευτικών πρωτοβουλιών περιφερειακής συνεργασίας, όπως παρουσιάζονται μέσα από τις δύο κύριες προσεγγίσεις κατηγοριοποίησής της, α) κατά Kissling και β) κατά Cofelice.

Το δεύτερο μέρος εξετάζει βήμα-βήμα τη θεσμοποίηση της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης της Διαδικασίας Συνεργασίας Χωρών ΝΑ Ευρώπης (3South East Europe Cooperation Process/SEECP PA), τα σημεία-ορόσημα της εξέλιξης της κοινοβουλευτικής της διάστασης από το 1996 έως σήμερα, ήτοι από τις πρώτες συναντήσεις Υπουργών Εξωτερικών της Χωρών της ΝΑ Ευρώπης έως την ίδρυση της και έναρξη λειτουργίας Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης. Παρουσιάζονται η δομή, τα όργανα και οι διαδικασίες λειτουργίας της, επισημαίνονται οι δυνατότητες, οι προκλήσεις και οι αδυναμίες τις οποίες αντιμετωπίζει, ενώ επιχειρείται και μια αποτίμηση του έργου της, όπως προκύπτει

αφενός από τα αποτελέσματα που έχουν καταγραφεί στο σύντομο χρόνο της λειτουργίας της και αφετέρου από τις απόψεις των δρώντων/πρωταγωνιστών της.

Στο τρίτο μέρος εξάγονται γενικότερα συμπεράσματα για τη σημασία των διακοινοβουλευτικών συνελεύσεων, όπως προκύπτουν μέσα από την εμπειρική μελέτη της γένεσης της SEECP PA, και από τις απόψεις κοινοβουλευτικών, μελών κυβερνήσεων και αξιωματούχων διεθνών οργανισμών που συμμετέχουν ενεργά σε διακοινοβουλευτικές πρωτοβουλίες περιφερειακής συνεργασίας.

Καθώς η σχετική βιβλιογραφία είναι περιορισμένη (η ελληνική είναι ουσιαστικά ανύπαρκτη), η μεθοδολογία ανάπτυξης της μελέτης βασίστηκε κυρίως σε πρωτογενείς πηγές, (πρακτικά κοινοβουλευτικών συνελεύσεων, ιδρυτικά και καταστατικά κείμενα, δηλώσεις/συμπεράσματα διασκέψεων και συνεδρίων κ.ο.κ.), σε άρθρα επιστημονικών περιοδικών, καθώς και σε μαρτυρίες κοινοβουλευτικών ή εμπειρογνομόνων των αντιπροσωπειών της Βουλής των Ελλήνων σε διεθνείς ή περιφερειακές Κοινοβουλευτικές Συνελεύσεις, –μέσω μη δομημένων ή ημι-δομημένων συνεντεύξεων- που καταγράφουν την προσωπική γνώση, την εμπειρία και τους προβληματισμούς των πρωταγωνιστών.

Καταβλήθηκε προσπάθεια οι ερωτώμενοι να συμμετέχουν σε διαφορετικές κοινοβουλευτικές συνελεύσεις και η επιλογή τους έγινε διακομματικά. Οι συνεντεύξεις που δόθηκαν γραπτά ή προφορικά, το Μάιο-Ιούνιο 2017, ήταν δομημένες σε δύο μέρη: Στο πρώτο καταγράφηκαν οι απόψεις των δρώντων αναφορικά με τον Οργανισμό που μετέχουν και στο δεύτερο διατυπώθηκαν γενικά σχόλια για το ρόλο της κοινοβουλευτικής διπλωματίας, καθώς και κάποιες προτάσεις αναφορικά με την ενίσχυσή της.

Οι συνεντεύξεις παρατίθενται αναλυτικά στο Παράρτημα που ακολουθεί μετά το τέλος της εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΓΕΝΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ & ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

1.1 ΓΕΝΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

Στην Ευρώπη και ιδιαίτερα στην περιοχή των Δυτικών Βαλκανίων, οι συνέπειες από τη δημιουργία νέων κρατών μετά τον εκδημοκρατισμό της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, και την πολυδιάσπαση της πρώην Γιουγκοσλαβίας, αλλά και η διεθνής συγκυρία έχουν αναδείξει την τελευταία 25ετία ποικίλες δυσλειτουργίες και ανεπάρκειες τόσο στην πρόληψη όσο και στη διαχείριση των κρίσεων, με ιδιαίτερη έμφαση δε στην περιοχή των Δυτικών Βαλκανίων (European Commission, 2014)¹.

Παράλληλα με τις προσπάθειες που καταβάλλει η διεθνής κοινότητα για την αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων, διαπιστώνει ότι γενικότερες πολιτικές εξελίξεις, όπως η «περιφερειοποίηση» της εξωτερικής πολιτικής σκηνή (Αλειφαντής και Χωραφάς, 2001, σ.72)², οι διαδικασίες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης αλλά και το αίτημα για ευρύτερη δημοκρατική νομιμοποίηση των αποφάσεων που λαμβάνονται σε διακυβερνητικό επίπεδο, αναβαθμίζουν το ρόλο των Κοινοβουλίων στη διεθνή σκηνή (Marschall, 2007)³. Η διαπίστωση αυτή επιφέρει σταδιακά την εντατικοποίηση όλων των μορφών περιφερειακής συνεργασίας, δημιουργώντας συνακόλουθα τις προϋποθέσεις για την έκρηξη του αριθμού των διεθνών και περιφερειακών θεσμών αρχικά σε κυβερνητικό και εν συνεχεία και σε διακοινοβουλευτικό επίπεδο (Marschall, 2007)⁴.

Η εγκαθίδρυση κοινοβουλευτικής διάστασης σε όλες τις διεθνείς και περιφερειακές συνεργασίες και η ενεργότερη ανάμειξη των κοινοβουλίων στις διεθνείς υποθέσεις καθίσταται κοινή πρακτική, και ο ρόλος των διακοινοβουλευτικών

¹ European Commission (2014) *Study on Parliamentary Cooperation. Mapping and Analysis of International Parliamentary Institutions and Parliamentary Networks in the Western Balkans and South East Europe*, Brussels: European Commission. p.7.

² Αλειφαντής, Σ. και Χωραφάς, Ε. (2001) *Σύγχρονο διεθνές σύστημα και Ελλάδα*. Αθήνα: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ σ.72

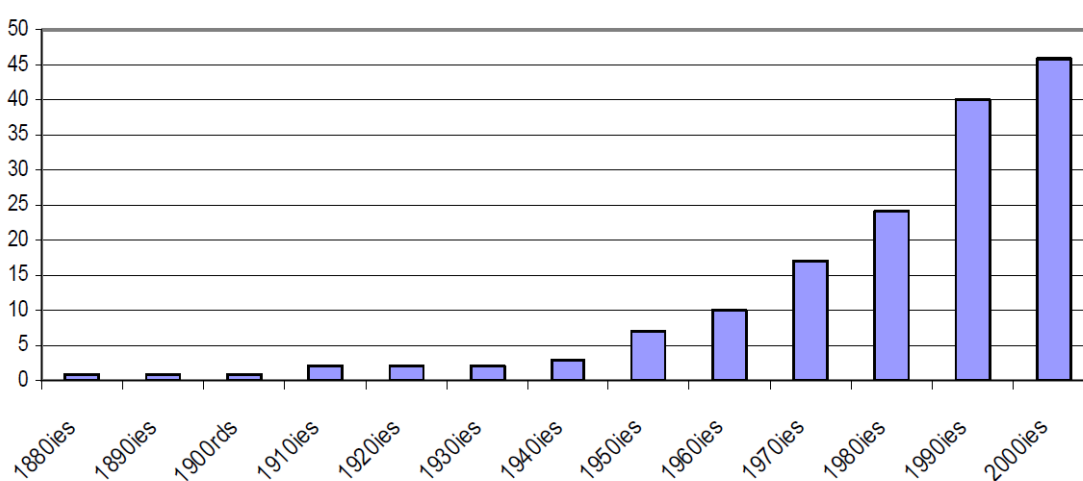
³ Marschall, S. (2005) "European parliaments in transnational organizations: Parliamentary cooperation beyond the European Union", *Paper prepared for the Conference Fifty years of Inter-parliamentary Cooperation*, 13 June 2007, Berlin: Bundesrat, pp 4-5.

⁴ Marschall, S. (2005) "European parliaments in transnational organizations: Parliamentary cooperation beyond the European Union", *Paper prepared for the Conference Fifty years of Inter-parliamentary Cooperation*, 13 June 2007, Berlin: Bundesrat, pp. 2.

συνεργασιών αναβαθμίζεται, ενώ ταυτόχρονα τίθενται νέα πλαίσια στη θεσμική, νομική και πολιτική τους υπόσταση.

Η αλματώδης αύξηση των διακοινοβουλευτικών οργανισμών παγκοσμίως, ιδιαίτερα κατά την τελευταία 20ετία, αποτυπώνεται ξεκάθαρα στον παρακάτω Πίνακα :

Πίνακας 1.1 :
Η ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΝ ΑΝΑ 10ΕΤΙΑ

Πηγή : Marschall, 2005⁵

1.2 ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

Από τα τέλη της δεκαετίας του '80, η διαχείριση των προκλήσεων δεν περιορίζεται στα κανάλια της παραδοσιακής διπλωματίας, όπως αυτή ορίζεται στην κλασική εκδοχή της.

Ένας από τους κλασσικούς ορισμούς της διπλωματίας, είναι αυτός του Hedley Bull (Bull,1977, p.156)⁶, σύμφωνα με τον οποίο «διπλωματία είναι η αλληλεπίδραση των

⁵ Marschall, S. (2005) "European parliaments in transnational organizations: Parliamentary cooperation beyond the European Union", *Paper prepared for the Conference Fifty years of Inter-parliamentary Cooperation*, 13 June 2007, Berlin: Bundesrat, p 3.

⁶ Bull, H. (1977) *The Anarchical Society: A Study of Order in World Politics*. Macmillan Press Ltd.

σχέσεων μεταξύ των κρατών και άλλων οντοτήτων που έχουν μια θέση στη διεθνή πολιτική, και που διεξάγεται από επίσημους εκπροσώπους και με ειρηνικά μέσα».

Σήμερα, όπως προαναφέρθηκε, παρατηρείται ότι πιο ευέλικτες πρωτοβουλίες διεθνούς και περιφερειακής συνεργασίας αναπτύσσονται δυναμικά, τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά, δίνοντας χώρο σε μια νέα πολιτική πρακτική, τη λεγόμενη Κοινοβουλευτική Διπλωματία.

Κατά τους Weisglas και de Boer (Dutch House of Representatives, 2007)⁷, ως Κοινοβουλευτική Διπλωματία ορίζεται «το σύνολο των διεθνών κοινοβουλευτικών δραστηριοτήτων που αποσκοπεί στην ενδυνάμωση της κατανόησης ανάμεσα στα κράτη, την αμοιβαία συνδρομή με σκοπό τη βελτίωση του κυβερνητικού ελέγχου, την αποτελεσματικότερη λαϊκή εκπροσώπηση, και την εδραίωση της δημοκρατικής νομιμοποίησης των διακυβερνητικών θεσμών».

Στο πλαίσιο της Κοινοβουλευτικής Διπλωματίας, δραστηριοποιούνται πολυμερείς κοινοβουλευτικές συνεργασίες, που, ωστόσο, δεν έχουν μελετηθεί συστηματικά⁸. Ο Sabic (2013)⁹, τις περιγράφει ως «διαδικασίες κατά τις οποίες κοινοβουλευτικοί που μετέχουν σε διάφορα διεθνή fora, αναζητούν τη συναίνεση, προκειμένου να ενεργοποιήσουν τα εθνικά κοινοβούλια να ασκήσουν ενεργότερο ρόλο στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων από τις κυβερνήσεις».

Ο R.M.Cutler (2001, p.215)¹⁰, δίνει έναν πιο αναλυτικό ορισμό: «οι διεθνείς κοινοβουλευτικοί οργανισμοί/θεσμοί (International Parliamentary Institutions) αποτελούν πλατφόρμες συστηματικής, πολυμερούς διαβούλευσης νομοθετικής ή συμβουλευτικής φύσης, και είτε συνδέονται με κάποιο διεθνή οργανισμό είτε αποτελούν οι ίδιοι αυτοτελείς οργανισμούς, και στους οποίους τουλάχιστον τρία κράτη

⁷ Dutch House of Representatives.(2007) *Parliamentary Diplomacy*. The Hague: The Hague Journal of Diplomacy 2 (2007) 93-99

⁸ ό.π.

⁹Sabic, Z.(2013) «Parliamentary Diplomacy: between theory and practice», *Conference on Parliamentary Diplomacy in the Mediterranean Region*. Athens, September 2013, Athens: Hellenic Parliament

¹⁰ Cutler, R. M. (2001) *The Emergence of International Parliamentary Institutions: New Networks of Influence in World Society*, in Gordon S. Smith and Daniel Wolfish (eds.) *Who Is Afraid of the State? Canada in a World of Multiple Centers of Power*, Toronto: University of Toronto Press, p.215

εκπροσωπούνται από κοινοβουλευτικούς που έχουν διαπιστευθεί ή εκλεγεί άμεσα από τα κράτη-μέλη».

Στην παρούσα εργασία, ο όρος “Parliamentary Institution” αποδίδεται ως «Κοινοβουλευτικός Οργανισμός ή εναλλακτικά, για αποφυγή της επανάληψης, και ως «Κοινοβουλευτικός θεσμός». Παρ’ όλα αυτά, οι δύο έννοιες δεν είναι ταυτόσημες. Ο «οργανισμός» είναι υποσύνολο της έννοιας του «θεσμού». Υπό τη στενή έννοια του όρου, θεσμός σημαίνει κάθε τι που καθίσταται κανόνας δικαίου, σύμφωνα με την παράδοση ή με κοινή συμφωνία, νεοελλην. ειδικός οργανισμός, κοινωνικός ή πολιτικός, αναγνωρισμένος από την παράδοση ή το νόμο (<http://www.enacademic.com>, 2017) ¹¹.

Παρόλο που στη βιβλιογραφία δεν υπάρχει επίσημη καταγραφή των περιφερειακών κοινοβουλευτικών πρωτοβουλιών, και ειδικότερα των διεθνών κοινοβουλευτικών οργανισμών, είναι διαπιστωμένο ότι όχι μόνο στην Ευρώπη αλλά και παγκοσμίως, ο αριθμός τους έχει αυξηθεί κατακόρυφα κατά την τελευταία 25ετία, και αγγίζει τους 70 (ELIAMEP,2016)¹².

Ο παρακάτω πίνακας παραθέτει τα σημαντικότερα σχήματα διεθνούς πολυμερούς κοινοβουλευτικής συνεργασίας που δραστηριοποιούνται στην περιφέρεια της Ευρώπης σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που παρουσιάζει το ΕΛΙΑΜΕΠ (2016)¹³:

¹¹ Academic Dictionaries & Encyclopedias (2017). Διαθέσιμο στο <http://www.enacademic.com> (πρόσβαση 2/9/2017)

¹² ELIAMEP (2016) *Analytical and comparative study on legal political status of South East European Cooperation Process Parliamentary Assembly (SEECP PA) and its impact on the provisions for setting up a Permanent Secretariat, Final Report*. Athens 2016, p.6

¹³ ELIAMEP (2016) *Analytical and comparative study on legal political status of South East European Cooperation Process Parliamentary Assembly (SEECP PA) and its impact on the provisions for setting up a Permanent Secretariat, Final Report*. Athens 2016, pp.10-11

Πίνακας 1.2 :

Οι σημαντικότεροι Ευρωπαϊκοί Περιφερειακοί Κοινοβουλευτικοί Οργανισμοί

-
- Κοινοβουλευτική Συνέλευση Μεσογείου (*Parliamentary Assembly of the Mediterranean -PAM*)
 - Διάσκεψη Επιτροπών Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης/Εσωτερικών των Χωρών των Δυτικών Βαλκανίων που μετέχουν στη Διαδικασία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης (*Western Balkans Conference of the Committees on European Integration/Affairs of the States participating in the Stabilization and Association Process -COSAP*)
 - Διάσκεψη Επιτροπών Εξωτερικών Υποθέσεων (*Conference of Foreign Affairs Committees -CFAC*)
 - Κοινοβουλευτική Συνέλευση NATO (*NATO Parliamentary Assembly*)
 - Κοινοβουλευτική Συνέλευση Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας Ευξείνου Πόντου (*Parliamentary Assembly of the Organization of the Black Sea Economic Cooperation -PABSEC*)
 - Κοινοβουλευτική Συνέλευση της Ένωσης για τη Μεσόγειο (*Parliamentary Assembly of the Union for the Mediterranean -PA-UfM*)
 - Κοινοβουλευτική Συνέλευση Διαδικασίας Συνεργασίας Χωρών ΝΑ Ευρώπης (*Parliamentary Assembly of the South East Europe Cooperation Process -SEECPPA*)
 - Κοινοβουλευτική Συνέλευση Πρωτοβουλίας Αδριατικής και Ιονίου (*Parliamentary Assembly of the Adriatic and Ionian Initiative -AII-PD*)
 - Κοινοβουλευτική Συνέλευση Συμβουλίου Ευρώπης (*Parliamentary Assembly of the Council of Europe- PACE*)
 - Κοινοβουλευτική Συνέλευση ΟΑΣΕ (*OSCE Parliamentary Assembly – OSCE PA*)
 - Κοινοβουλευτική Διάσταση της Πρωτοβουλίας Κεντρικής Ευρώπης (*Parliamentary Dimension of the Central European Initiative – CEI-PD*)
 - Κοινοβουλευτική Διάσκεψη του Δούναβη (*Danube Parliamentarians Conference – DPC*)
 - Διάσκεψη Προέδρων Κοινοβουλίων Δυτικών Βαλκανίων (*Conference of Speakers of Parliament of Western Balkans -CSPWB*)
 - Δίκτυο Κοινοβουλευτικών Επιτροπών Οικονομίας, Οικονομικών και Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης Δυτικών Βαλκανίων (*Network of Parliamentary Committees on Economy, Finance and European Integration of the Western Balkans*)
-

1.3 Η ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΔΙΑΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Οι διακοινοβουλευτικοί οργανισμοί περιφερειακής συνεργασίας χαρακτηρίζονται από πολυποίκιλη θεσμική και οργανωτική δομή, και ακολουθούν διαφορετικούς κανόνες και διαδικασίες. Αυτή η πολυπλοκότητα έχει αποτέλεσμα τη διατύπωση ενός πλήθους θεωρητικών κατηγοριοποιήσεων που επιχειρούν να συστηματοποιήσουν την τυπολογία όλου του φάσματος των κοινοβουλευτικών πρωτοβουλιών (European Commission, 2014)¹⁴.

Η πλειονότητα των αναλύσεων κατηγοριοποιεί τις συνεργασίες κυρίως ως προς τη σχέση τους με τους διεθνείς οργανισμούς, τη δυνατότητα λήψης δεσμευτικών αποφάσεων και άσκησης επιτήρησης και ελέγχου, την οργανωτική τους δομή και τη συμμετοχή των μελών σε αυτές. Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται δύο των οποίων η τυπολογία ομαδοποιεί τις περισσότερες τάσεις και απαντά συχνότερα στην κοινοβουλευτική πρακτική, αυτές της Δρ. Claudia Kissling και του Δρ. Andrea Cofelice (European Commission, 2014)¹⁵.

Αναλυτικά :

1.3.1 Η ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΤΑ KISSLING

Μια ανάλυση που σε γενικές γραμμές αντικατοπτρίζει τις προσεγγίσεις των περισσότερων μελετητών είναι αυτή της Dr. Claudia Kissling¹⁶, που διακρίνει τους θεσμούς της κοινοβουλευτικής συνεργασίας σε τέσσερις κατηγορίες:

α) κοινοβουλευτικά δίκτυα, β) κοινοβουλευτικοί οργανισμοί, γ) εξειδικευμένοι κοινοβουλευτικοί οργανισμοί και δ) κοινοβουλευτικά όργανα (European Commission, 2014)¹⁷.

¹⁴ European Commission (2014) *Study on Parliamentary Cooperation. Mapping and Analysis of International Parliamentary Institutions and Parliamentary Networks in the Western Balkans and South East Europe*, Brussels: European Commission. p.13-14

¹⁵ European Commission (2014) *Study on Parliamentary Cooperation. Mapping and Analysis of International Parliamentary Institutions and Parliamentary Networks in the Western Balkans and South East Europe*, Brussels: European Commission. p.15

¹⁶ Η Δρ Claudia Kissling είναι ερευνήτρια στο Ινστιτούτο Πολιτικών Επιστημών Otto-Suhr στο Πανεπιστήμιο Freie του Βερολίνου

¹⁷ European Commission (2014) *Study on Parliamentary Cooperation. Mapping and Analysis of International Parliamentary Institutions and Parliamentary Networks in the Western Balkans and South East Europe*, Brussels: European Commission. p.15

Πιο αναλυτικά :

α) **Κοινοβουλευτικά Δίκτυα** (Parliamentary Networks) (European Commission, 2014)¹⁸: Συνεργασίες που αποτελούνται από φορείς με χαλαρή δομή, ένα είδος «κοινοβουλευτικών ΜΚΟ», που διασυνδέουν βουλευτές εθνικών κοινοβουλίων σε περιφερειακό ή διεθνές επίπεδο. Σε ορισμένες περιπτώσεις χρηματοδοτούνται από τα εθνικά κοινοβούλια, για να υποστηριχθεί η συμμετοχή των μελών στις διάφορες συναντήσεις. Διαφέρουν από τους Οργανισμούς ως προς το ότι οι βουλευτές συμμετέχουν μεμονωμένα, ως άτομα, και όχι ως μέλη αντιπροσωπειών που εκπροσωπούν εθνικά κοινοβούλια. Η λειτουργία τους χαρακτηρίζεται από την απουσία οποιασδήποτε θεσμικής διασύνδεσης με την εκτελεστική εξουσία. Τα Δίκτυα συνήθως υπόκεινται στην εθνική νομοθεσία και συνεπώς στερούνται διεθνούς προσωπικότητας.

Διακρίνονται σε δύο υπο-κατηγορίες :

- i) σε εκείνα που οργανώνονται μετά από πρωτοβουλία μελών κοινοβουλίων, όπως για παράδειγμα η Κοινοβουλευτική Ένωση της Κοινοπολιτείας (Commonwealth Parliamentary Association), η Διακοινοβουλευτική Συνέλευση Ορθοδοξίας (Inter-Parliamentary Assembly on Orthodoxy), η Πρωτοβουλία του Cetinje (Cetinje Parliamentary Forum), η Διάσκεψη Κοινοβουλίων του Δούναβη (Danube Parliamentary Forum) κ.ά. και
- ii) σε εκείνα που συστήνονται υπό την ομπρέλα Οργανισμών, όπως η Παγκόσμια Οργάνωση Κοινοβουλευτικών κατά της Διαφθοράς (Global Organization of Parliamentarians Against Corruption), το Κοινοβουλευτικό Δίκτυο της Παγκόσμιας Τράπεζας (Parliamentary Network of the World Bank), το Περιφερειακό Δίκτυο Γυναικών των Κοινοβουλίων Δυτικών Βαλκανίων (Regional Network of Women caucus of Western Balkans Parliaments), το Περιφερειακό Δίκτυο Επιτροπών Ασφάλειας και Άμυνας Δυτικών Βαλκανίων (Regional Network of Committees on Security and Defence of the Western Balkans) κ.ά.

β) **Κοινοβουλευτικοί Οργανισμοί** (Parliamentary Organizations) (European Commission, 2014)¹⁹: Είναι μεμονωμένοι θεσμοί, ανεξάρτητοι από εθνικές κυβερνήσεις. Δεν συνδέονται με κάποιο διεθνές ή περιφερειακό κυβερνητικό σχήμα και ως εκ τούτου, δεν δύνανται να νομοθετούν ή να ασκούν κυβερνητικό έλεγχο σε διεθνές επίπεδο.

¹⁸ European Commission (2014) *Study on Parliamentary Cooperation. Mapping and Analysis of International Parliamentary Institutions and Parliamentary Networks in the Western Balkans and South East Europe*, Brussels: European Commission. pp.15-16

¹⁹ European Commission (2014) *Study on Parliamentary Cooperation. Mapping and Analysis of International Parliamentary Institutions and Parliamentary Networks in the Western Balkans and South East Europe*, Brussels: European Commission. pp.16-18

Συγκροτούνται με ιδρυτικές πράξεις που κυρώνονται όχι από τις κυβερνήσεις, αλλά από τα εθνικά κοινοβούλια, είτε με απλές αποφάσεις είτε με διεθνείς κοινοβουλευτικές συνθήκες.

Από νομική άποψη, το κυριότερο χαρακτηριστικό των Κοινοβουλευτικών Οργανισμών είναι ότι διαθέτουν *sui generis* διεθνή προσωπικότητα. Τα κοινοβούλια συμμετέχουν με κοινοβουλευτικές, διακομματικές αντιπροσωπείες και όχι με μεμονωμένους βουλευτές. Οι Κοινοβουλευτικοί Οργανισμοί απολαμβάνουν ένα αρκετά υψηλό βαθμό ανεξαρτησίας, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά το καταστατικό και τον κανονισμό λειτουργίας τους, τη δομή των οργάνων και της Γραμματείας τους (συγκρότηση Προεδρείου, Επιτροπών, Ομάδων Εργασίας, κ.λπ), τη σύνθεση των αντιπροσωπειών που συμμετέχουν εκ μέρους των εθνικών κοινοβουλίων και, βέβαια, την κατάρτιση του ετήσιου προϋπολογισμού τους.

Μερικοί από τους σημαντικότερους διεθνείς/περιφερειακούς Κοινοβουλευτικούς Οργανισμούς είναι η Διακοινοβουλευτική Ένωση, (Inter-Parliamentary Union-IPU), - ο μεγαλύτερος και αρχαιότερος Κοινοβουλευτικός Οργανισμός- η Κοινοβουλευτική Συνέλευση της Μεσογείου (Parliamentary Assembly of the Mediterranean-PAM), η Διάσκεψη Επιτροπών για την ένταξη στην Ε.Ε. των Χωρών των Δυτικών Βαλκανίων (Western Balkans Conference of the Committees on European Integration/Affairs-), η Κοινοβουλευτική Ένωση του Οργανισμού της Διάσκεψης Ισλαμικών Κρατών (Parliamentary Union of the Organization of the Islamic Conference Member States) κ.ά.

γ) Εξειδικευμένοι Κοινοβουλευτικοί Οργανισμοί (Parliamentary Specialized Agencies) (European Commission, 2014)²⁰: Έχουν παρόμοια χαρακτηριστικά με τους Κοινοβουλευτικούς Οργανισμούς, με τη διαφορά ότι, ως ένα βαθμό, είναι συνδεδεμένοι με κάποιο διεθνή κυβερνητικό οργανισμό. Αυτό σημαίνει ότι αναφέρονται συστηματικά στα επίσημα κείμενα των κυβερνητικών Οργανισμών (ψηφίσματα, καταστατικά κ.λπ.) όπως λ.χ. στα επίσημα κείμενα της Διαδικασίας Συνεργασίας Χωρών Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης (South-East Europe Cooperation Process-SEEC-PA), σε διεθνείς συνθήκες που διέπουν τη λειτουργία Διακυβερνητικών Οργανισμών, όπως λ.χ. στην

²⁰ European Commission (2014) *Study on Parliamentary Cooperation. Mapping and Analysis of International Parliamentary Institutions and Parliamentary Networks in the Western Balkans and South East Europe*, Brussels: European Commission. pp.17-18

Κοινοβουλευτική Συνέλευση της Οικονομικής Συνεργασίας Ευξείνου Πόντου (Parliamentary Assembly of the Black Sea Economic Cooperation-PABSEC) και στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση Γαλλοφωνίας (Assemblée Parlementaire de la Francophonie-APF), ή στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση της Βορειοατλαντικής Συμμαχίας (Parliamentary Assembly of the North Atlantic Treaty Organization – NATO PA).

Ως προς τις διαδικασίες ίδρυσής τους, οι Εξειδικευμένοι Κοινοβουλευτικοί Οργανισμοί ιδρύονται με Απόφαση ή Ψήφισμα επισήμως διαπιστευμένων βουλευτών ή με Κοινή Δήλωση Προέδρων Κοινοβουλίων, όπως έγινε για παράδειγμα με την ίδρυση της PABSEC.

Η συμμετοχή στους Εξειδικευμένους Κοινοβουλευτικούς Οργανισμούς γίνεται μέσω εθνικών ή περιφερειακών κοινοβουλευτικών αντιπροσωπειών. Οι Οργανισμοί αυτοί διέπονται από καθορισμένο ιδρυτικό Καταστατικό ή /και Κανονισμό Λειτουργίας, διαθέτουν συγκεκριμένη δομή όργανα και κατά κανόνα καταρτίζουν το δικό τους προϋπολογισμό. Ο σκοπός τους συνήθως αφορά στην εναρμόνιση νομοθεσίας, την ενίσχυση της περιφερειακής ολοκλήρωσης καθώς επίσης και θέματα εξωτερικής πολιτικής. Κανένας από τους Εξειδικευμένους Κοινοβουλευτικούς Οργανισμούς δεν διαθέτει νομοθετική εξουσία, ούτε δικαίωμα συναπόφασης με κυβερνητικά όργανα και ούτε – κατά κανόνα- έχουν δικαίωμα πολιτικο-νομοθετικής πρωτοβουλίας. Αντίθετα, δύνανται να υιοθετούν ψηφίσματα (*resolutions*)²¹, αποφάσεις (*decisions*)²² συστάσεις (*recommendations*)²³, δηλώσεις (*declarations*)²⁴, γνώμες (*opinions*)²⁵ και μνημόνια (*memoranda*)²⁶, τα οποία και απευθύνουν προς τις κυβερνήσεις ή τα κυβερνητικά όργανα (όπως ορίζονται στον Κανονισμό Λειτουργίας της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης, στον ιστότοπο <http://assembly.coe.int/nw/xml/rop/rop-xml2html->

²¹ Ψήφισμα : κείμενο που υιοθετεί η Συνέλευση πάνω σε συγκεκριμένο ζήτημα και που έχει τη δικαιοδοσία να εφαρμόσει.

²² Απόφαση : κείμενο που υιοθετεί η Συνέλευση που αφορά τεχνικά ή οργανωτικά θέματα και έχει τη δικαιοδοσία να εφαρμόσει.

²³ Σύσταση: επίσημη πρόταση της κοινοβουλευτικής συνέλευσης, η οποία απευθύνεται στους οργανισμούς, τις κυβερνήσεις και τα εθνικά κοινοβούλια, που έχουν την ευχέρεια να την εφαρμόσουν ή να την αγνοήσουν.

²⁴ Δήλωση : εκφράσει τη θέση της Συνέλευσης επί συγκεκριμένου θέματος.

²⁵ Γνώμη : εκφράζει τη θέση της Συνέλευσης πάνω σε συγκεκριμένο θέμα, σε απάντηση αιτήματος του Οργανισμού

²⁶ Μνημόνιο : συμφωνία που υπογράφεται πάνω σε συγκεκριμένο θέμα.

[en.asp](#))²⁷. Ορισμένα απ'αυτά, υιοθετούνται συχνά από το διακυβερνητικό οργανισμό, (όπως λ.χ. συμβαίνει στις Κοινοβουλευτικές Συνελεύσεις του NATO, της PABSEC και τη Γαλλοφωνίας).

Οι κυριότεροι Εξειδικευμένοι Κοινοβουλευτικοί Οργανισμοί : Κοινοβουλευτική Συνέλευση Γαλλοφωνίας (Assemblée Parlementaire de la Francophonie), Κοινοβουλευτική Συνέλευση Βορειοατλαντικής Συμμαχίας (NATO Parliamentary Assembly), Κοινοβουλευτική Συνέλευση Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας Ευξείνου Πόντου (Parliamentary Assembly of the Organization of the Black Sea Economic Cooperation), Κοινοβουλευτική Συνέλευση της Ένωσης για τη Μεσόγειο, (Parliamentary Assembly of the Union for the Mediterranean), Κοινοβουλευτική Συνέλευση Διαδικασίας Συνεργασίας Χωρών Νοτιοανατολικής Ευρώπης (South-Eastern Europe Cooperation Process – SEECP PA) καθώς και η Κοινοβουλευτική Διάσταση της Πρωτοβουλίας Αδριατικής και Ιονίου (Adriatic and Ionian Initiative (AII-PD)).

δ) **Κοινοβουλευτικά Όργανα** (Parliamentary Organs) (European Commission, 2014)²⁸: την τέταρτη κατηγορία κοινοβουλευτικής συνεργασίας συνιστούν οι κοινοβουλευτικές πλατφόρμες που λειτουργούν ως κοινοβουλευτικά όργανα ή αλλιώς ως «βραχίονας» διεθνών, περιφερειακών ή υπερεθνικών οργανισμών, όπως είναι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (European Parliament-EP) και η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης (Parliamentary Assembly of the Council of Europe-PACE). Αυτές οι Συνελεύσεις συστήθηκαν μετά από σύναψη διεθνών συνθηκών ή/και περιλαμβάνονται σε διεθνείς συνθήκες ίδρυσης κάποιου κυβερνητικού οργανισμού. Υπόκεινται στο ιεραρχικά ανώτερο σύστημα του διεθνούς ή περιφερειακού οργανισμού που ανήκουν και αποτελούν τμήμα του. Έχουν δικό τους καταστατικό, οργανωτική δομή και προϋπολογισμό, και μολονότι κατά κανόνα δεν διαθέτουν αποκλειστική εξουσία λήψης αποφάσεων, απολαμβάνουν έναν ορισμένο βαθμό ανεξαρτησίας, παρόλο που λειτουργούν στο πλαίσιο ενός κυβερνητικού ή περιφερειακού οργανισμού.

²⁷Parliamentary Assembly of the Council of Europe (2017), “Rules of Procedure of the Assembly”, Διαθέσιμο στο <http://assembly.coe.int/nw/xml/rop/rop-xml2html-en.asp/> [πρόσβαση 1/9/2017]

²⁸ European Commission (2014) *Study on Parliamentary Cooperation. Mapping and Analysis of International Parliamentary Institutions and Parliamentary Networks in the Western Balkans and South East Europe*, Brussels: European Commission. p.18.

Σε σύγκριση με Κοινοβουλευτικούς και τους Εξειδικευμένους Κοινοβουλευτικούς Οργανισμούς, οι συνελεύσεις αυτές έχουν πιο ενισχυμένες αρμοδιότητες σε ό,τι αφορά την κανονιστική τους λειτουργία (rule-making) καθώς και τις εξουσίες επιτήρησης και ελέγχου, (oversight). Το εύρος αυτών των εξουσιών ποικίλει από συνέλευση σε συνέλευση. Κάποια όργανα έχουν τη δυνατότητα μόνο να υιοθετούν συστάσεις και να τις απευθύνουν στις κυβερνήσεις. Η συνήθης διαδικασία συνίσταται στην σύνταξη εκθέσεων (reports), στη συμμετοχή σε κοινοβουλευτικές συναντήσεις ή κυβερνητικές ακροάσεις ή στην υποβολή προφορικών ή γραπτών ερωτήσεων στα κυβερνητικά όργανα. Κατά κανόνα, ο προϋπολογισμός των Κοινοβουλευτικών Οργάνων δεν αποφασίζεται από τη Συνέλευση, εφόσον το σώμα χρηματοδοτείται από τις κυβερνήσεις, με εξαίρεση την περίπτωση κατά την οποία η χρηματοδότηση προέρχεται από τον προϋπολογισμό των εθνικών κοινοβουλίων (European Commission, 2014)²⁹.

Η πρώτη κοινοβουλευτική συνέλευση που συστήθηκε ως όργανο διεθνούς οργανισμού είναι η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης (Parliamentary Assembly of the Council of Europe – PACE). Η Συνέλευση έχει *de facto* νομικό δικαίωμα συν-απόφασης για την ένταξη νέων μελών στο Συμβούλιο της Ευρώπης, (γι' αυτό και έπαιξε καθοριστικό ρόλο την περίοδο των διαδικασιών ένταξης των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης τη δεκαετία του 1990). Σε ό,τι αφορά την Ευρωπαϊκή Ένωση, σταδιακά έχει παραχωρήσει περισσότερες εξουσίες και αρμοδιότητες συν-απόφασης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο πλαίσιο της Συνθήκης της Λισαβόνας. Επίσης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει εξουσία συν-απόφασης σε ό,τι αφορά την ένταξη νέων μελών στην Ένωση (European Commission, 2014)³⁰.

Οι σημαντικότερες συνελεύσεις που συμπεριλαμβάνονται στην κατηγορία των Κοινοβουλευτικών Οργάνων είναι η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης (Parliamentary Assembly of the Council of Europe-PACE), το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (European Parliament –EP), η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Οργανισμού για την Ασφάλεια και Συνεργασία στην Ευρώπη -ΟΑΣΕ (Parliamentary Assembly of the Organization for Security and Cooperation in Europe – OSCE-PA), η

²⁹ European Commission (2014) *Study on Parliamentary Cooperation. Mapping and Analysis of International Parliamentary Institutions and Parliamentary Networks in the Western Balkans and South East Europe*, Brussels: European Commission. pp.18.

³⁰ ό.π.

Διακοινοβουλευτική Συνέλευση των χωρών-μελών της Κοινοπολιτείας Ανεξαρτήτων Κρατών (Inter-Parliamentary Assembly of the Member Nations of the Commonwealth of Independent States (IPA CIS) (European Commission, 2014)³¹.

Μια δεύτερη προσέγγιση που ακολουθεί την ίδια λογική, είναι η κατηγοριοποίηση που προτείνει ο Δρ. Cofelice (2012)³²:

1.3.2 Η ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΤΑ COFELICE

Στο πλαίσιο ερευνητικού προγράμματος που εκπόνησε για το Πανεπιστήμιο UNU-CRIS, ο Δρ. Andrea Cofelice (European Commission, 2014)³³ δίνει μια σχετικά διαφοροποιημένη κατηγοριοποίηση των διεθνών κοινοβουλευτικών θεσμών: Μετά τα **Κοινοβουλευτικά Δίκτυα**, συμπεριλαμβάνει τους **Κοινοβουλευτικούς Οργανισμούς** και τα **Διεθνή Κοινοβουλευτικά Όργανα**, σε μια κοινή κατηγορία που ονομάζει «**Διαπεριφερειακή Συνεργασία**» (European Commission, 2014)³⁴. Σε άρθρο που δημοσιεύει από κοινού με τον Στέλιο Σταυρίδη (Cofelice & Stavridis, 2014)³⁵ οι Διεθνείς Κοινοβουλευτικοί Οργανισμοί αναφέρονται ως «**Διεθνείς Κοινοβουλευτικές Ενώσεις**», ως προς το περιεχόμενό τους όμως, δεν υπάρχει καμία διαφοροποίηση.

Πιο συγκεκριμένα, κατά την κατηγοριοποίηση του Cofelice (European Commission, 2014)³⁶:

α) **Διεθνή Δίκτυα Κοινοβουλευτικών** (*transnational networks*): άτυπες ενώσεις εθνικών βουλευτών, που δρουν όχι υπό την επίσημη ιδιότητα του κοινοβουλευτικού, αλλά ως μεμονωμένοι πολίτες, και που μέσω της κοινοβουλευτικής τους ιδιότητας έχουν τη δυνατότητα να διοχετεύουν την πληροφορία και τη ανάλυση που αποκομίζουν από τα

³¹ ό.π.

³² Cofelice, A. International Institutions: Some Preliminary Findings and Setting a Research Agenda, UNU-CRIS Working Papers 2012/03, 37p. www.cris.edu:

³³ European Commission (2014) *Study on Parliamentary Cooperation. Mapping and Analysis of International Parliamentary Institutions and Parliamentary Networks in the Western Balkans and South East Europe*, Brussels: European Commission. pp.19.

³⁴ ό.π.

³⁵ Cofelice, A. and Stavridis, S. The European Parliament as an International Parliamentary Institution (IPI), *European Foreign Affairs Review* 19, no.2 (2014), p.149-153

³⁶ European Commission (2014) *Study on Parliamentary Cooperation. Mapping and Analysis of International Parliamentary Institutions and Parliamentary Networks in the Western Balkans and South East Europe*, Brussels: European Commission. pp.19-20

Δίκτυα στις εθνικές νομοθεσίες. Οι αρμοδιότητές τους είναι περιορισμένες και αφορούν στην ενδυνάμωση των εθνικών βουλευτών κατά την άσκηση του ελέγχου που ασκούν τα εθνικά κοινοβούλια σε διεθνή ζητήματα, στην άσκηση πίεσης απέναντι στις κυβερνήσεις και τις εθνικές νομοθεσίες καθώς και την οικοδόμηση της εμπιστοσύνης και την εδραίωση της κοινοβουλευτικής συνοχής.

β) Διαπεριφερειακή Συνεργασία (European Commission, 2014)³⁷

i) Διεθνείς Κοινοβουλευτικοί Οργανισμοί (International Parliamentary Organizations) ανεξάρτητα κοινοβουλευτικά fora, μη συνδεδεμένα με κάποιο διακυβερνητικό θεσμό. Ο κανονισμός λειτουργίας τους ορίζεται από ιδρυτική πράξη που έχουν συνάψει εθνικοί βουλευτές, ως επίσημοι εκπρόσωποι της νομοθετικής εξουσίας. Το καταστατικό τους προβλέπει επίσημη δομή, μόνιμη έδρα και τακτικές συναντήσεις. Τα μέλη έχουν το δικαίωμα να εκλέγουν διοικητικά όργανα και Γραμματεία, προκειμένου να διασφαλίζεται η συνέχεια του έργου τους. Στην πλειονότητα των περιπτώσεων, ιδρύονται μετά από απόφαση των Κοινοβουλίων ή με σύναψη διεθνούς κοινοβουλευτικής συνθήκης.

Οι Οργανισμοί υιοθετούν μη-δεσμευτικές αποφάσεις, κατόπιν διαβούλευσης, συνάπτουν διεθνείς συμφωνίες που αφορούν στην έδρα ή το καθεστώς των μελών της Μόνιμης Αντιπροσωπείας τους (mission) και διαθέτουν δικαιοπρακτική δικαιοδοσία. Οργανώνουν αποστολές εκλογικής παρατήρησης σε τρίτες χώρες καθώς επίσης και αποστολές τύπου fact-finding mission και επεξεργάζονται την εναρμόνιση των εθνικών νομοθεσιών. Τέλος, έχουν συμβουλευτική εξουσία καθώς και δικαίωμα επιτήρησης.

ii) Διεθνή Κοινοβουλευτικά Όργανα (International Parliamentary Organs) (European Commission, 2014)³⁸: Αποτελούν το θεσμικό κλάδο των περιφερειακών- υποπεριφερειακών οργανισμών, ιδρύονται μετά από διακυβερνητική συνθήκη και τα μέλη τους ορίζονται από τις εθνικές συνελεύσεις ή εκλέγονται άμεσα (η περίπτωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου).

³⁷ European Commission (2014) *Study on Parliamentary Cooperation. Mapping and Analysis of International Parliamentary Institutions and Parliamentary Networks in the Western Balkans and South East Europe*, Brussels: European Commission. p.19

³⁸ European Commission (2014) *Study on Parliamentary Cooperation. Mapping and Analysis of International Parliamentary Institutions and Parliamentary Networks in the Western Balkans and South East Europe*, Brussels: European Commission. p.19

iii) Δια-περιφερειακά Κοινοβουλευτικά Fora (Inter-regional Parliamentary Forums) (European Commission, 2014)³⁹ (όπως ο Αφρο-Αραβικός Κοινοβουλευτικός Διάλογος και η Ευρω-Αραβική Συνεργασία) και

iv) Θεσμοθετημένες Δια-περιφερειακές Κοινοβουλευτικές Συνελεύσεις (Institutionalized inter-regional parliamentary Assemblies) (European Commission, 2014)⁴⁰, όπως η EUROLAT, η Συνέλευση για τη Συνεργασία Ε.Ε. – Λατινικής Αμερικής.

Δεδομένου ότι στην πλειονότητα των ιδρυτικών κειμένων, εκθέσεων, κειμένων εργασίας αλλά και στον προφορικό κοινοβουλευτικό λόγο, ο όρος «*International Parliamentary Organization*» έχει επικρατήσει να αποδίδεται ως «*Διεθνής Κοινοβουλευτικός Οργανισμός*» και όχι ως *Διεθνής Κοινοβουλευτική Ένωση*, η εργασία υιοθετεί την τυπολογία που εισάγει η Dr. Andrea Kissling (επιπλέον, ο όρος έχει επικρατήσει να χρησιμοποιείται και στις περιπτώσεις όπου υφίσταται διακυβερνητικό σκέλος).

Συνακόλουθα, η περίπτωση της SEECP PA που θα εξεταστεί στο δεύτερο μέρος της παρούσης εργασίας, εμπίπτει στην κατηγορία του Εξειδικευμένου Διεθνούς Κοινοβουλευτικού Οργανισμού, δεδομένου ότι, α) η ίδρυσή της έγινε με Απόφαση Προέδρων Κοινοβουλίων και διαπιστευμένων κοινοβουλευτικών αντιπροσωπειών (από ελληνικής πλευράς, το σχετικό κείμενο της Τελικής Διακήρυξης υπέγραψε ο τότε Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων κ. Ευάγγελος Μεϊμαράκης, το Μάιο 2014) και β) είναι συνδεδεμένη με το διακυβερνητικό σκέλος (SEECP), όπως άλλωστε προκύπτει από τις αναφορές που γίνονται στα επίσημα κείμενά της σε αποφάσεις που λαμβάνονται από τα διακυβερνητικά όργανα.

³⁹ European Commission (2014) *Study on Parliamentary Cooperation. Mapping and Analysis of International Parliamentary Institutions and Parliamentary Networks in the Western Balkans and South East Europe*, Brussels: European Commission. p.20

⁴⁰ ό.π.

1.4 ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ

Το κεφάλαιο που προηγήθηκε παρουσίασε δύο από τις εκδοχές κατηγοριοποίησης των διαφόρων σχημάτων πολυμερούς διακοινοβουλευτικής συνεργασίας. Σε ό,τι αφορά μια προσπάθεια αποτίμησης της πρακτικής σημασίας αυτού του είδους των συνεργασιών, οι σχετικές μελέτες και αναλύσεις είναι μεν πολλές, οι περισσότερες όμως βρίσκονται ακόμα σε αρχικό στάδιο. Η σχετική βιβλιογραφία και αρθρογραφία είναι περιορισμένη (η ελληνική είναι ουσιαστικά ανύπαρκτη) και η συλλογή στοιχείων προς άντληση αξιόπιστων συμπερασμάτων προϋποθέτει πρόσβαση σε αρχεία υπηρεσιών, οργανισμών κ.λπ που δεν είναι πάντα ευχερής.

Συνεπώς, στην παρούσα φάση, έχει ίσως μεγαλύτερη αξία η εμπειρική αποτίμηση της παρουσίας των περιφερειακών σχημάτων κοινοβουλευτικής συνεργασίας. Σε κάθε περίπτωση, ενώ μέχρι πριν από λίγα χρόνια αντιμετωπιζόταν ως δευτερεύουσα συνισταμένη της διεθνούς διπλωματίας, σήμερα η πολυμερής κοινοβουλευτική διπλωματία μπορεί να θεωρηθεί εδραιωμένη και να συμπεριληφθεί ανάμεσα στις βασικές προτεραιότητες και τους «βραχίονες» της εξωτερικής πολιτικής.

Σ' αυτό το πνεύμα κινούνται οι απόψεις των μελών της Βουλής των Ελλήνων που μετέχουν στις αντιπροσωπείες Περιφερειακών Κοινοβουλευτικών Συνελεύσεων οι οποίες αντικατοπτρίζονται στην αποδελτίωση μη-δομημένων συνεντεύξεων που παραχώρησαν τον Ιούλιο-Σεπτέμβριο 2017⁴¹. Οι θέσεις τους συνοψίζονται στον κοινό τόπο ότι η διαπεριφερειακή συνεργασία -ειδικά αυτή που διεξάγεται στο πλαίσιο των Κοινοβουλευτικών Συνελεύσεων Οργανισμών- είναι ικανοποιητική και κρίνεται απαραίτητη γιατί προωθεί την εξωστρέφεια και τις συνέργειες, προτάσσοντας τη συνδιαλλαγή έναντι των εντάσεων και το συμβιβασμό, και αποτελεί το πρώτο βήμα για την εδραίωση συνθηκών περιφερειακής σταθερότητας και ευημερίας.

⁴¹ Οι βουλευτές που παραχώρησαν (προφορικά ή γραπτά) ανεπίσημη συνέντευξη με θέμα το ρόλο της κοινοβουλευτικής διπλωματίας είναι οι κ.κ. Αφροδίτη Σταμπούλη, επικεφαλής της ελληνικής αντιπροσωπείας στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση Γαλλοφωνίας, (APF), Αικατερίνη Παπακώστα, μέλος της ελληνικής αντιπροσωπείας στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση Μεσογείου (PAM) και πρώην επικεφαλής στην PABSEC (2012-2014), Γιάννης Κεφαλογιάννης, πρώην επικεφαλής στην SEECF PA, 2012-2014) Σοφία Βούλτεψη, μέλος στην PABSEC, Σίμος Κεδίκογλου, Αντιπρόεδρος της PABSEC, νυν μέλος της αντιπροσωπείας και ο Κωνσταντίνος Μυγδάλης, Σύμβουλος στην Διακοινοβουλευτική Συνέλευση Ορθοδοξίας.

Τα αντιπροσωπευτικά όργανα των λαών δε λειτουργούν απλά ως πλατφόρμα συζήτησης επίκαιρων θεμάτων και επανάληψης των διακυβερνητικών επιλογών, αλλά πολύ συχνά διαδραματίζουν διακριτό ρόλο, αναλαμβάνουν ξεχωριστές πρωτοβουλίες και περιορίζουν το όποιο δημοκρατικό έλλειμμα. Συνεπώς, υπάρχει γι' αυτές σημαντικό πεδίο δράσης, ιδιαίτερα στους τομείς «χαμηλής πολιτικής», (μεταφορές, τουρισμός, περιβάλλον, κ.ο.κ.) και προς αυτή την κατεύθυνση υποβάλλουν κάποιες προτάσεις που παρατίθενται στη συνέχεια.

Από τη σύνθεση των συνεντεύξεων προέκυψαν κοινές συνισταμένες που θα μπορούσαν να διαρθρωθούν στις παρακάτω έξι θεματικές ενότητες :

Η Λειτουργία των Συνελεύσεων

Σε γενικές γραμμές, οι βουλευτές συμφωνούν ότι το επίπεδο της διαβούλευσης που διενεργείται είναι ικανοποιητικό. Τα θέματα που εξετάζονται επιλέγονται μετά από συζήτηση. Συνήθως υπάρχει αρκετός χρόνος για επεξεργασία, πριν την τελική συζήτηση και την υιοθέτηση των κειμένων. Ειδικά στην περίπτωση της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης, οι Επιτροπές συνεδριάζουν 3-4 φορές πριν την ψήφιση των τελικών κειμένων. Η διαβούλευση είναι εκτενής και ευέλικτη. Λαμβάνει υπ' όψιν τις απόψεις όλων των μερών, κυρίως δια μέσου των εθνικών βουλευτών που μεταφέρουν τις θέσεις από το κάθε εθνικό κοινοβουλευτικό έργο, αλλά και με απευθείας διάλογο με προσκεκλημένους/εμπειρογνώμονες κλπ. που καλούνται να δώσουν τις απόψεις τους, ή ακόμα και με επί τόπου αποστολές (fact-finding missions). Συνεπώς, τα τελικά κείμενα αντικατοπτρίζουν τις θέσεις όλων των ενδιαφερομένων μερών (stakeholders). Πρέπει να καταγραφεί όμως και η άποψη της επικεφαλής της ελληνικής αντιπροσωπείας στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση Γαλλοφωνίας κ. Αφροδίτης Σταμπουλή (Σταμπουλή, Συνέντευξη 2017)⁴² που θεωρεί ότι οι απόψεις της δεν αποτυπώνονται επαρκώς κατά τη σύνταξη των εκθέσεων και των ψηφισμάτων.

Ανταπόκριση στις προκλήσεις της εποχής

Σε γενικές γραμμές οι εκθέσεις και τα ψηφίσματα που υιοθετούνται ανταποκρίνονται στις προκλήσεις της εποχής. Υπογραμμίζεται το γεγονός ότι

⁴² Σταμπουλή, Α., επικεφαλής ελληνικής κοινοβουλευτικής αντιπροσωπείας στην APF, Συνέντευξη, Αύγουστος 2017

παρίστανται στο ίδιο τραπέζι χώρες που έχουν σοβαρές διενέξεις μεταξύ τους, ακόμη και πολεμικές, με αποτέλεσμα να «λειαίνονται οι γωνίες» σε κάποια ζητήματα, ειδικά σε ευαίσθητους τομείς, όπως π.χ. η ασφάλεια ή η εδαφική ακεραιότητα. Στους Οργανισμούς οικονομικής συνεργασίας, (λ.χ. PABSEC), πάντως αυτό δεν παρατηρείται τόσο έντονα καθότι το κυρίαρχο στοιχείο της ταυτότητάς τους είναι οικονομικό. Σε κάθε περίπτωση, τα ψηφίσματα αποτελούν κοινό παρονομαστή και αποτέλεσμα συμβιβασμών μεταξύ εθνικών συμφερόντων και ψηφίζονται ομόφωνα.

Εδώ, ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί το σχόλιο του βουλευτού κ. Γιάννη Κεφαλογιάννη (Κεφαλογιάννης, Συνέντευξη, Ιούλιος 2017)⁴³ πρώην επικεφαλής της ελληνικής αντιπροσωπείας στη SEECF PA, ο οποίος συμμετείχε ενεργά ως εκπρόσωπος της Βουλής των Ελλήνων στις διαβουλεύσεις για τη θεσμοποίηση της Συνέλευσης, τη σύνταξη του Κανονισμού της κ.λπ. αναφορικά με το ότι μέχρι στιγμής, με εξαίρεση το Συμβούλιο της Ευρώπης, τα μέλη των Συνελεύσεων εμφανίζονται κατά κανόνα με έντονη την εθνική τους ταυτότητα. Η συγκρότηση πολιτικών ομάδων εντός των συνελεύσεων, στο πρότυπο του Συμβουλίου της Ευρώπης, (δηλ. πολιτικές ομάδες Λαϊκού Κόμματος, Σοσιαλιστές, Φιλελεύθεροι κ.ο.κ.) (<http://website-pace.net>)⁴⁴, θα ενίσχυε την συνοχή και την αξιοπιστία των Συνελεύσεων.

Συνεργασίες και συνέργειες

Η συνεργασία με άλλους κοινοβουλευτικούς οργανισμούς κρίνεται χρήσιμη, ιδιαίτερα για τις νεοσύστατες κοινοβουλευτικές συνελεύσεις, που μπορούν να υιοθετήσουν καλές πρακτικές άλλων παλαιότερων συνελεύσεων. Η εξωστρέφεια και η συνεργασία με άλλους οργανισμούς και φορείς ανοίγει το δρόμο σε ευρύτερες συμμαχίες και συνέργειες, παράμετρος που είναι σημαντική για την επίτευξη των στόχων, ιδιαίτερα στους οργανισμούς οικονομικής συνεργασίας. Ορισμένη επιφύλαξη εκφράστηκε από την κ. Αικ. Παπακώστα (Παπακώστα, Συνέντευξη, Ιούλιος 2017)⁴⁵ πρώην επικεφαλής της ελληνικής αντιπροσωπείας στην PABSEC, αναφορικά με φορείς που εμφανίζονται να

⁴³ Κεφαλογιάννης, Ι., πρώην επικεφαλής ελληνικής κοινοβουλευτικής αντιπροσωπείας στην SEECF PA, Συνέντευξη, Ιούλιος 2017

⁴⁴ Parliamentary Assembly of the Council of Europe (2017), Rules of Procedure of the Assembly. Διαθέσιμο στο http://website-pace.net/en_GB/web/apce/political-groups [πρόσβαση 20 Αυγούστου 2017]

⁴⁵ Παπακώστα, Α., μέλος ελληνικής κοινοβουλευτικής αντιπροσωπείας στην PAM, πρώην επικεφαλής ελληνικής αντιπροσωπείας στην PABSEC, Συνέντευξη, Ιούλιος 2017

εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών, γιατί -όπως αναφέρει- πολλές φορές εξυπηρετούν σκοπιμότητες, ενώ συχνά αμφισβητείται και η αντιπροσωπευτικότητα τους. Αντίθετα, οι κ.κ. Σίμος Κεδίκογλου (Κεδίκογλου, Συνέντευξη, Ιούλιος 2017)⁴⁶ και Σοφία Βούλτεψη (Βούλτεψη, Συνέντευξη, Ιούλιος 2017)⁴⁷, μέλη της ελληνικής αντιπροσωπείας στην PABSEC προτείνουν την παρουσία τους όχι μόνο στις Ολομέλειες αλλά και στις Επιτροπές, καθώς αποδίδουν μεγάλη σημασία στην ανταλλαγή πληροφοριών σε εξειδικευμένα σημαντικά θέματα, όπως το μεταναστευτικό ή οι επενδύσεις.

Χρηματοδότηση

Οι πόροι που διατίθενται είναι ικανοποιητικοί και σε γενικές γραμμές επαρκούν. Ενίσχυση της χρηματοδότησης θα ήταν ευπρόσδεκτη ειδικά για τις συνελεύσεις που βρίσκονται στα πρώτα τους βήματα, αλλά στην παρούσα φάση είναι δύσκολη, λόγω της παγκόσμιας οικονομικής συγκυρίας. Απαραίτητη προϋπόθεση για την εύρυθμη λειτουργία της Συνέλευσης είναι, πάντως, η τακτική καταβολή της ετήσιας συνδρομής των εθνικών Κοινοβουλίων στον Οργανισμό.

Υπό την ιδιότητα του Αντιπροέδρου στην PABSEC ο οποίος μετέχει στην κατάρτιση του ετήσιου προϋπολογισμού της, ο κ. Σ. Κεδίκογλου (Κεδίκογλου, Συνέντευξη, Ιούλιος 2017)⁴⁸ υπογραμμίζει ότι οι υπάρχουσες πιστώσεις θα μπορούσαν ενδεχομένως να κατανεμηθούν διαφορετικά, προς π.χ. την κατεύθυνση της οργάνωσης αποστολών και επισκέψεων σε χώρες όπου υπάρχει περιθώριο ανάπτυξης (οικονομικών κυρίως) συνεργασιών.

Αποτίμηση της αποστολής των Κοινοβουλευτικών Συνελεύσεων

Η κοινοβουλευτική διάσταση των διεθνών και περιφερειακών οργανισμών κρίνεται από θετική έως πάρα πολύ θετική. Πιο ένθερμα εκφράζονται οι βουλευτές που έχουν παρακολουθήσει τις εργασίες των παλαιότερων Συνελεύσεων (PACE και PABSEC) και ο Σύμβουλος της Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ορθοδοξίας κ.

⁴⁶ Κεδίκογλου, Σ., Αντιπρόεδρος της PABSEC και μέλος ελληνικής κοινοβουλευτικής αντιπροσωπείας, Συνέντευξη, Ιούλιος 2017

⁴⁷ Βούλτεψη, Σ., Αντιπρόεδρος Επιτροπής της PABSEC και μέλος ελληνικής κοινοβουλευτικής αντιπροσωπείας, Ιούλιος 2017

⁴⁸ Κεδίκογλου, Σ., Αντιπρόεδρος της PABSEC και μέλος ελληνικής κοινοβουλευτικής αντιπροσωπείας, Συνέντευξη, Ιούλιος 2017

Μυγδάλης (Μυγδάλης, Συνέντευξη, Σεπτέμβριος 2017)⁴⁹. Όπως λέει η κ. Σοφία Βούλτεψη (Βούλτεψη, Συνέντευξη, Ιούλιος 2017)⁵⁰, η δικτύωση τόσο των βουλευτών, όσο και των υπαλλήλων των εθνικών κοινοβουλίων κρίνεται ιδιαίτερη σημαντική γιατί παρόλο που δεν αρκεί από μόνη της να λύσει τα προβλήματα, ο ανθρώπινος παράγοντας αμβλύνει τις αντιπαλότητες. Ιδιαίτερα στον οικονομικό τομέα, κρίνεται ότι υπάρχει πεδίο για ανάπτυξη σοβαρών δράσεων και συνεργειών που θα έχουν απτά αποτελέσματα.

Μια σημαντική παράμετρος είναι η σταθερότητα στη σύνθεση των αντιπροσωπειών που συμμετέχουν στις εργασίες, ώστε να διασφαλίζεται η συνέχεια και να εμβαθύνει η προσωπική σχέση μεταξύ βουλευτών διαφορετικών αντιπροσωπειών. Ακόμα, προτείνεται η διεξαγωγή τακτικότερων συναντήσεων σε επίπεδο Επιτροπών, για πληρέστερη διαβούλευση και εις βάθος επεξεργασία των κειμένων. Η κ. Σταμπουλή (Σταμπουλή, Συνέντευξη, Αύγουστος 2017)⁵¹ επισημαίνει ότι κρίσιμος παράγοντας είναι οι ειδικές γνώσεις και γενικότερα η συνολική επάρκεια των προσώπων που συμμετέχουν.

Σε μια πιο προωθημένη θέση, η κ. Αικ. Παπακώστα (Παπακώστα, Συνέντευξη, Ιούλιος 2017)⁵², κρίνει ότι η κοινοβουλευτική διάσταση της διπλωματίας μπορεί να έχει θετικότατα αποτελέσματα, και προτείνει οι συστάσεις που υιοθετούνται να είναι δεσμευτικές για τις εθνικές κυβερνήσεις, τουλάχιστον όταν αφορούν θέματα όπως ενέργεια, πολιτισμός, τουρισμός, μεταφορές και επικοινωνίες και επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση μη-εφαρμογής τους. Περαιτέρω, δε διστάζει να προτείνει τη δημιουργία ενός οιονεί Κοινοβουλίου των 12 χωρών του ΟΣΕΠ, αντίστοιχο με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, με μέλη που θα εκλέγονται απευθείας από το λαό.

Γενικά για το ρόλο των Κοινοβουλευτικών Συνελεύσεων Περιφερειακής Συνεργασίας

Όλοι οι βουλευτές αξιολογούν την πολυμερή κοινοβουλευτική διπλωματία που διεξάγεται εντός των διεθνών κοινοβουλευτικών συνελεύσεων ως ένα χρήσιμο εργαλείο για την εξωτερική πολιτική, που έχει τη δυνατότητα να διαδραματίσει πιο κεντρικό ρόλο

⁴⁹ Μυγδάλης, Κ., Σύμβουλος Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ορθοδοξίας, Συνέντευξη, Σεπτέμβριος 2017

⁵⁰ Βούλτεψη, Σ., Αντιπρόεδρος Επιτροπής της PABSEC και μέλος ελληνικής κοινοβουλευτικής αντιπροσωπείας, Ιούλιος 2017

⁵¹ Σταμπουλή, Α., επικεφαλής ελληνικής κοινοβουλευτικής αντιπροσωπείας στην APF, Συνέντευξη, Αύγουστος 2017

⁵² Παπακώστα, Α., μέλος ελληνικής κοινοβουλευτικής αντιπροσωπείας στην PAM, πρώην επικεφαλής ελληνικής αντιπροσωπείας στην PABSEC, Συνέντευξη, Ιούλιος 2017

στην «καθημερινότητα» της εξωτερικής πολιτικής της χώρας. «Είναι το απαραίτητο πρώτο βήμα για την διαμόρφωση της εθνικής εξωτερικής πολιτικής», λέει χαρακτηριστικά ο κ. Κεδίκογλου (Κεδίκογλου, Συνέντευξη, Ιούλιος 2017)⁵³, «διδάσκει τη διακομματική και διακοινοβουλευτική συνεννόηση», με αποτέλεσμα «η εξέλιξη και ωρίμανση της συνεννόησης αυτής να επιτρέπει εν συνεχεία την ανάληψη πρωτοβουλιών σε εθνικά θέματα. Προϋπόθεση αποτελεί η συστηματική συνεργασία με το Υπουργείο Εξωτερικών, ώστε στο πλαίσιο της εθνικής εξωτερικής πολιτικής, η κοινοβουλευτική διπλωματία να λειτουργεί συμπληρωματικά και να υποβάλει προτάσεις, λαμβάνοντας υπ' όψιν τα όσα συναντά στις διεθνείς επαφές και συνεδριάσεις».

Όλοι οι βουλευτές συμφωνούν πως τα εθνικά κοινοβούλια δεν έχουν πάντα πλήρη και σφαιρική γνώση της ατζέντας και των συζητήσεων που διεξάγονται στο πλαίσιο των διεθνών οργανισμών στους οποίους συμμετέχουν. Όλοι υπογραμμίζουν την ανάγκη προβολής του έργου που επιτελείται στο πλαίσιο των Κοινοβουλευτικών Συνελεύσεων, αλλά και των δράσεων των ελληνικών αντιπροσωπειών σε αυτές, τόσο εντός όσο και εκτός Κοινοβουλίου.

Όλοι οι ερωτώμενοι συμφωνούν ότι οι εκθέσεις και τα ψηφίσματα των συνελεύσεων παρότι έχουν συμβουλευτικό χαρακτήρα, θα πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψιν από τα εθνικά υπουργεία εξωτερικών, να προωθούνται στην εθνική νομοθεσία και η διοίκηση να παρακολουθεί την εφαρμογή τους.

Γενικότερα διαπιστώνεται ότι σε θέματα οικονομικής συνεργασίας υπάρχει ευελιξία. Σε ό,τι αφορά ευαίσθητα εθνικά θέματα, όλοι συμφωνούν ότι υπάρχουν συγκεκριμένες γραμμές που δεν παραβιάζονται ούτε τίθενται υπό διαπραγμάτευση. Κατά κανόνα, πάντως, καταβάλλεται προσπάθεια ώστε οι υφιστάμενες διακρατικές συγκρούσεις να μην μεταφέρονται στο εσωτερικό της Συνέλευσης. Επίσης, επαναλαμβάνεται ότι ακόμα και ως προς ευαίσθητα θέματα, η ύπαρξη στέρεων διαπροσωπικών σχέσεων που καλλιεργείται εντός των διεθνών οργανισμών -σε συνδυασμό με την απαραίτητη διπλωματική στήριξη- μπορεί να συμβάλει θεαματικά στη διαχείριση ή ακόμα και στην αποφυγή κρίσεων.

⁵³ Κεδίκογλου, Σ., βουλευτής, Αντιπρόεδρος της PABSEC και μέλος ελληνικής κοινοβουλευτικής αντιπροσωπείας, Συνέντευξη, Ιούλιος 2017

Ο κ. Κεδίκογλου (Κεδίκογλου, Συνέντευξη, Ιούλιος 2017)⁵⁴ προτείνει οι κατευθυντήριες γραμμές των Οργανισμών να παρουσιάζονται σε ειδική συνεδρίαση της Ολομέλειας της Βουλής και να τίθενται προς συζήτηση. Ταυτόχρονα, να «ενισχύονται» με παράλληλες, συμπληρωματικές αποφάσεις σε επίπεδο εθνικού κοινοβουλίου. Σε κάθε περίπτωση, όλοι οι βουλευτές δήλωσαν ότι σε προσωπικό επίπεδο λαμβάνουν σοβαρά υπόψη τα αποτελέσματα της διαβούλευσης των Συνελεύσεων στις οποίες μετέχουν.

Τέλος, προτείνεται η σύσταση ειδικής επιτροπής στη Βουλή των Ελλήνων στην οποία θα συμμετέχουν οι βουλευτές που μετέχουν στους διεθνείς οργανισμούς, έτσι ώστε να αποφεύγονται οι αλληλοεπικαλύψεις και να υπάρχει διαρκής παρακολούθηση και καλύτερος συντονισμός της δράσης των ελληνικών αντιπροσωπειών στους διεθνείς οργανισμούς.

⁵⁴ Κεδίκογλου, Σ., βουλευτής, Αντιπρόεδρος της PABSEC και μέλος ελληνικής κοινοβουλευτικής αντιπροσωπείας, Συνέντευξη, Ιούλιος 2017

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΧΩΡΩΝ ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ (PARLIAMENTARY ASSEMBLY OF THE SOUTH-EAST EUROPE COOPERATION PROCESS -SEEC-PA)

2.1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΙΔΡΥΣΗΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ

Ως περιφερειακό, διπλωματικό φόρουμ, η πρωτοβουλία αποτελεί ως το μόνο «γηγενές» σχήμα συνεργασίας (ειδικά μετά και την ένταξη του Κοσόβου στους κόλπους της) που απαρτίζεται αποκλειστικά από τις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και αποσκοπεί στη μεταμόρφωση της περιοχής από ασταθή περιφέρεια της Ευρώπης σε πυρήνα σταθερότητας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και την ευρω-ατλαντικής συνεργασίας.

Η Διαδικασία Συνεργασίας Χωρών Νοτιοανατολικής Ευρώπης (South East Europe Cooperation Process /SEEC-PA) ιδρύθηκε τον Ιούλιο του 1996 στη Σόφια, με την υπογραφή από τους Υπουργούς Εξωτερικών Αλβανίας, Βουλγαρίας, Βοσνίας και Ερζεγοβίνης, Ελλάδας, Κροατίας, Μαυροβουνίου, Μολδαβίας, πΓΔΜ, Ρουμανίας, Σερβίας, Σλοβενίας και Τουρκίας, της Δήλωση για Σχέσεις Καλής Γειτονίας, Ασφάλεια, Σταθερότητα και Συνεργασία (Declaration for Good Neighbourly Relations, Stability, Security and Cooperation in the Balkans)(<http://www.rcc.int>, 2017)⁵⁵

Η δήλωση αναφέρει κατ'αρχήν τέσσερις πυλώνες συνεργασίας (ELIAMEP,2016)⁵⁶: την περιφερειακή ασφάλεια, την οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική και πολιτιστική πρόοδο, την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και την ενίσχυση του κράτους δικαίου στην περιοχή. Ακολούθως, την επόμενη χρονιά, στη Σύνοδο Κορυφής Αρχηγών Κρατών και Κυβερνήσεων των χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, που πραγματοποιήθηκε στην Κρήτη, στις 3-4 Νοεμβρίου 1997, προσδιορίστηκε και ένας πέμπτος τομέας ενδιαφέροντος ευρύτερης πολιτικής φύσης,

⁵⁵ Regional Cooperation Council (2017). South East Europe Cooperation Process-SEEC-PA. Διαθέσιμο στο <http://www.rcc.int/pages/111/south-east-european-cooperation-process--seecp> [πρόσβαση 2 Σεπτεμβρίου 2017]

⁵⁶ ELIAMEP (2016) *Analytical and comparative study on legal political status of South East European Cooperation Process Parliamentary Assembly (SEEC-PA) and its impact on the provisions for setting up a Permanent Secretariat, Final Report*. Athens 2016, p.13

αυτός της ενσωμάτωσης των κρατών-μελών της Συνεργασίας στους ευρωπαϊκούς και ευρω-ατλαντικούς θεσμούς (<http://rspcsee.org>, 2017)⁵⁷.

Εξ αρχής η SEECP προέκρινε ότι ανάπτυξη της κοινοβουλευτικής διάστασης της συνεργασίας θα συνέβαλε περαιτέρω στην εδραίωση του αισθήματος «οικειοποίησης» (regional ownership) της περιφερειακής συνεργασίας, όπως διαφαίνεται από τις ιδρυτικά κείμενα των συναντήσεων που θα παρουσιαστούν αναλυτικότερα πιο κάτω.

Όπως αναφέρει η Jelica Minic (Minic, 2011)⁵⁸, Γενική Γραμματέας του Περιφερειακού Συμβούλιο Συνεργασίας (*Regional Cooperation Council/RCC*)⁵⁹ στην 9^η Διάσκεψη Προέδρων Κοινοβουλίων στο Μαυροβούνιο, «το RCC συμπεριέλαβε την κοινοβουλευτική συνεργασία στο πλαίσιο της Στρατηγικής και Σχεδίου Δράσης 2011-2013 (*RCC Strategy and Work Programme 2011-2013*), αφού θεωρεί ότι η νομοθετική λειτουργία, θα επιτρέψει στην περιοχή να μεταφράσει την «καλές προθέσεις» σε στέρεη πολιτική βούληση και συνεργασία⁶⁰».

Σ' αυτό το πνεύμα τέθηκαν οι βάσεις για την υλοποίηση της θεσμοποίησης της κοινοβουλευτικής διάστασης της SEECP και τη μετατροπή της από μια άτυπη, χαλαρή συνεργασία σε Κοινοβουλευτική Συνέλευση.

Στο κεφάλαιο που ακολουθεί, γίνεται αναφορά στα κυριότερα ορόσημα αυτής της εξέλιξης.

⁵⁷ Regional Secretariat for Parliamentary Cooperation in South East Europe. Development of the South East European Cooperation Process. Διαθέσιμο στο <http://rspcsee.org/en/pages/read/about-seecp/brief-history> [πρόσβαση 2 Αυγούστου 2017)

⁵⁸ Minic, J.,(2011) Παρέμβαση. Πρακτικά 9ης Διάσκεψης Προέδρων Κοινοβουλίων SEECP, Becici, 14-15 Ιουνίου 2011.

⁵⁹ Το Περιφερειακό Συμβούλιο Συνεργασίας (*Regional Cooperation Council/RCC*) συστάθηκε στη Σόφια το 2008 και λειτουργεί ως «επιχειρησιακός βραχίονας» της SEECP, με 46 συμμετέχοντες. Κύριο έργο του είναι η ανάληψη πρωτοβουλιών για το σχεδιασμό προγραμμάτων οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, υποδομών, ενέργειας, δικαιοσύνης, ασφάλειας και εσωτερικών υποθέσεων και η παροχή τεχνικής υποστήριξης για τη χρηματοδότησή τους από κοινοτικά εργαλεία και διεθνείς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. Για περισσότερα, βλ. www.rcc.int

⁶⁰ Minic, J., RCC Newsletter 15/6/2011 (2017). ανασύρθηκε από το www.rcc.int στις 30 Ιουλίου 2017

2.1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΙΔΡΥΣΗΣ: ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Η διαδικασία της θεσμικής ολοκλήρωσης της κοινοβουλευτικής διάστασης της SEECP υλοποιήθηκε σε δύο περιόδους: Η πρώτη εξελίσσεται από το 1996, και τη Διάσκεψη Υπουργών Εξωτερικών των κρατών-μελών της στη Σόφια, όπου διατυπώνεται για πρώτη φορά η ανάγκη για κοινοβουλευτική συνεργασία, έως το 2013 και τη 10^η Διάσκεψη Προέδρων Κοινοβουλίων της SEECP της Οχρίδας, έτος ίδρυσης της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης. Η δεύτερη φάση «κοινοβουλευτικοποίησης» της SEECP, ξεκινά με την υιοθέτηση του Κανονισμού Λειτουργίας της Συνέλευσης, κατά την 1^η Πανηγυρική Σύνοδο της SEECP PA στις 14 Μαΐου 2014 στο Βουκουρέστι, και εξελίσσεται έως σήμερα, με ουσιαστικά θεσμικά ζητήματα της Συνέλευσης να εξακολουθούν να είναι σε εκκρεμότητα (European Commission, 2014)⁶¹.

Πιο αναλυτικά, τα σημεία-ορόσημα της εξέλιξης της μετατροπής και θεσμοποίησης της κοινοβουλευτικής διάστασης της SEECP σε Συνέλευση, ανά περίοδο, είναι τα παρακάτω :

i) Α' Περίοδος 1996-2013

Το 1996, οι Υπουργοί Εξωτερικών Αλβανίας, Βουλγαρίας, Ελλάδας, πΔΓΜ, Ρουμανίας, Σερβίας & Μαυροβουνίου και Τουρκίας συναντώνται στη Σόφια, και διατυπώνουν για πρώτη φορά συγκροτημένο το αίτημα για κοινοβουλευτική συνεργασία. Το επόμενο έτος (1997) συγκαλείται στην Αθήνα η **1η Διάσκεψη Προέδρων Κοινοβουλίων**, κατά την οποία διατυπώνεται συγκροτημένη η πρόταση για «τακτικές συναντήσεις στο ανώτατο δυνατό κοινοβουλευτικό επίπεδο, με εκ περιτροπής συναντήσεις, σύμφωνα με το μοντέλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης» και προτείνεται η χώρα που ασκεί την Προεδρία να συντονίζει ταυτόχρονα και τις διακοινοβουλευτικές δράσεις της SEECP (European Commission, 2014)⁶².

Το 2000, στο Βουκουρέστι, κατά τη συνάντηση Κορυφής Αρχηγών Κρατών και Κυβερνήσεων της ΝΑ Ευρώπης, υιοθετείται ο Χάρτης για τις Σχέσεις Καλής Γειτονίας,

⁶¹ European Commission (2014) *Study on Parliamentary Cooperation. Mapping and Analysis of International Parliamentary Institutions and Parliamentary Networks in the Western Balkans and South East Europe*, Brussels: European Commission. pp.60-61

⁶² ό.π.

τη Σταθερότητα και την Ασφάλεια (Charter on Declaration for Good Neighbourly Relations, Stability, Security and Cooperation in South East Europe) που ενθαρρύνει την ενίσχυση του διακοινοβουλευτικού διαλόγου (<http://rspcsee.org>, 2017)⁶³.

Η 2η Διάσκεψη Προέδρων Κοινοβουλίων που πραγματοποιείται στα Σκόπια το 2001, αποφασίζει τη δημιουργία μηχανισμών που θα ενισχύουν την κοινοβουλευτική συνεργασία και στην 3^η Διάσκεψη στα Τίρανα, το 2002, αρθρώνεται η πρώτη αναφορά για δημιουργία Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης. Δύο χρόνια αργότερα, το 2004, (μετά και τη Διάσκεψη Κορυφής της Θεσσαλονίκης του 2003 που επαναβεβαιώνει την ευρωπαϊκή προοπτική των Δυτικών Βαλκανίων) αποφασίζεται στο Σεράγεβο, να δοθεί έμφαση στην επιτάχυνση των απαραίτητων μεταρρυθμίσεων και της ανταλλαγής καλών πρακτικών, προς το σκοπό της ενσωμάτωσης του ευρωπαϊκού κεκτημένου (*acquis communautaire*)(European Commission, 2014)⁶⁴.

Κατά την 5^η και την 6^η Διάσκεψη Προέδρων Κοινοβουλίων,(Αθήνα, 2006 – Ζάγκρεμπ, 2007), εισάγεται το μοντέλο της «τρίοικας» προκειμένου να διευκολυνθεί η εκ περιτροπής προεδρία, η εκάστοτε Προεδρία, δηλαδή, συνεργάζεται με την απερχόμενη και την επόμενη, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η συνέχεια της συνεργασίας. Ακόμη, η Βουλγαρία αναλαμβάνει τη φιλοξενία του Γραφείου Διασύνδεσης (Focal Point) της Συνεργασίας, που από την επόμενη χρονιά ονομάζεται Περιφερειακή Γραμματεία της Κοινοβουλευτικής Συνεργασίας της ΝΑ Ευρώπης (Regional Secretariat for SEE)(European Commission, 2014)⁶⁵.

Στην 7^η Διάσκεψη Προέδρων Κοινοβουλίων στη Σόφια, το 2008, υπογράφεται το Μνημόνιο Κατανόησης για τη Διακοινοβουλευτική Συνεργασία (Memorandum of Understanding on Inter-Parliamentary Cooperation), που στοχεύει στην περαιτέρω ανάπτυξη των δυνατοτήτων και τη θεσμική ενίσχυση των χωρών της περιοχής)(European Commission, 2014)⁶⁶.

⁶³ Regional Secretariat for Parliamentary Cooperation in South East Europe. Development of the South East European Cooperation Process. Διαθέσιμο στο <http://rspcsee.org/en/pages/read/about-seecp/brief-history> [πρόσβαση 2 Αυγούστου 2017]

⁶⁴ European Commission (2014) *Study on Parliamentary Cooperation. Mapping and Analysis of International Parliamentary Institutions and Parliamentary Networks in the Western Balkans and South East Europe*, Brussels: European Commission. p.61

⁶⁵ ό.π.

⁶⁶ ό.π.

Η 8^η Διάσκεψη Προέδρων Κοινοβουλίων που γίνεται στην Αττάλεια της Τουρκίας, το 2010, υιοθετεί την πρόταση της Μεγάλης Τουρκικής Εθνοσυνέλευσης περί ίδρυσης Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης. και συγκροτείται Ομάδα Εργασίας (Working Group) προς το σκοπό αυτό, αποτελούμενη από έναν κοινοβουλευτικό και έναν εθνικό συντονιστή για κάθε κράτος-μέλο) (European Commission, 2014)⁶⁷.

Η Ίδρυση της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης της Διαδικασίας Συνεργασίας Χωρών ΝΑ Ευρώπης ιδρύεται τελικά κατά τη 10^η Διάσκεψη Προέδρων Κοινοβουλίων, στην Οχρίδα, στις 26-28 Μαΐου 2013 (10^η Διάσκεψη Προέδρων Κοινοβουλίων, 2013)⁶⁸.

ii) Β' Περίοδος:2014-σήμερα

Η Εναρκτήρια Σύνοδος της SEECP PA λαμβάνει χώρα στο Βουκουρέστι, το Μάιο του 2014 (ELIAMER, 2016) ⁶⁹, με τη συμμετοχή των Κοινοβουλίων Αλβανίας, Βουλγαρίας, Βοσνίας και Ερζεγοβίνης, Ελλάδας, Κροατίας, Μαυροβουνίου, Μολδαβίας, πΓΔΜ, Ρουμανίας, Σερβίας, Σλοβενίας, Τουρκίας και Κοσόβου (European Commission, 2014)⁷⁰. Στην πρώτη αυτή Πανηγυρική Συνεδρίαση της Ολομέλειας υιοθετείται ο Κανονισμός Λειτουργίας και αποφασίζεται η συγκρότηση νέας Ειδικής Ομάδας Εργασίας, με αντικείμενο την περαιτέρω επεξεργασία του Κανονισμού και την υποβολή

⁶⁷ European Commission (2014) *Study on Parliamentary Cooperation. Mapping and Analysis of International Parliamentary Institutions and Parliamentary Networks in the Western Balkans and South East Europe*, Brussels: European Commission. p.61

⁶⁸10^η Διάσκεψη Προέδρων Κοινοβουλίων, (2013) “Final Declaration”, *10th Conference of the SEECP Speakers of Parliament*. Ohrid, 26-28 May 2013. Διαθέσιμο στο <http://rspbsee.org/en/pages/read/main-documents/final-declarations-of-seecp-speakers-of-parliament-conferences> [πρόσβαση 5 Σεπτεμβρίου 2017]

⁶⁹ ELIAMER (2016) *Analytical and comparative study on legal political status of South East European Cooperation Process Parliamentary Assembly (SEECP PA) and its impact on the provisions for setting up a Permanent Secretariat, Final Report*. Athens 2016, p.16

⁷⁰ European Commission (2014) *Study on Parliamentary Cooperation. Mapping and Analysis of International Parliamentary Institutions and Parliamentary Networks in the Western Balkans and South East Europe*, Brussels: European Commission. p.62. Μετά τη Συμφωνία Βελιγραδίου-Πρίστινας του 2012, περί συμμετοχής του Κοσόβου σε περιφερειακά fora και ύστερα από διαβουλεύσεις των Υπουργών Εξωτερικών Σερβίας και Κοσόβου, η Διάσκεψη Κορυφής Αρχηγών Κρατών και Κυβερνήσεων της SEECP το 2014 στο Βουκουρέστι, έκανε δεκτό το αίτημα του Κοσόβου για συμμετοχή στη Συνεργασία, συστηματικά και επί ίσους όρους, (“...on a permanent basis and on equal terms..”) όπως αναφέρουν τα Συμπεράσματα της Διάσκεψης. Έτσι, η Πρίστινα παρακολούθησε την 1^η Πανηγυρική Σύνοδο του Βουκουρεστίου το Μάιο του 2014, με το καθεστώς του Ειδικού Προσκεκλημένου (*Special Guest*) και έκτοτε συμμετέχει με πλήρη αντιπροσωπεία και δικαίωμα ψήφου.

πρότασης για τα ζητήματα που αφορούν στη Γραμματεία, την έδρα και τον Προϋπολογισμό της Συνέλευσης, μέχρι την επόμενη Ολομέλεια.

Στη 2η Σύνοδο που πραγματοποιείται στα Τίρανα, το Μάιο του 2015 (ELIAMEP, 2016)⁷¹, αποφασίζεται η θεσμοθέτηση της συνεργασίας της SEECP PA με τις Κοινοβουλευτικές Συνελεύσεις των Βαλτικών Χωρών και την PABSEC, με το καθεστώς του Παρατηρητή και αναθεωρείται ο Κανονισμός Λειτουργίας του Σώματος. Όμως, η Ειδική Ομάδα Εργασίας ολοκληρώνει το έργο της χωρίς να καταλήξει σε συμφωνία ως προς τα δυο κύρια ζητήματα του καθορισμού της έδρας της Γραμματείας και του Προϋπολογισμού και αποφασίζονται μεταβατικές διατάξεις που καθορίζουν τη λειτουργία της προσωρινής Γραμματείας της Σόφιας, για ένα χρόνο⁷².

Η Βουλγαρική Προεδρία, (Ιούνιος 2015-Μάιος 2016) εμφανίζεται πολύ δραστήρια (<http://rpscsee.org/en/pages/read/seecp-pa/3rd-plenary-session-sofia-10-11-june-2016,2017>)⁷³: Αναλαμβάνει πρωτοβουλίες με στόχο την εμβάθυνση της στρατηγικής σχέσης της Συνέλευσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, όπως λ.χ. το Διεθνές Συνέδριο που διοργανώνει στη Σόφια, στις 6 Νοεμβρίου 2015, με θέμα «Περιφερειακές συνέργειες, στρατηγική συνεργασία και κοινοβουλευτική διπλωματία στη ΝΑ Ευρώπη» (Regional Synergies, Strategic Cooperation and Parliamentary Diplomacy 2015)⁷⁴. Ακολουθεί η θεσμοθέτηση της συνεργασίας, με τη συμφωνία SEECP PA - Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (*Cooperation Agreement between SEECP PA and the E.P.*) που συνάπτεται στις Βρυξέλλες στις 20-21 Μαρτίου 2016 (Μόνιμη Επιτροπή SEECP PA και Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων Ε.Κ., 2016)⁷⁵, στους τομείς νομικής συνεργασίας και κράτους δικαίου, οικονομίας και ανταγωνισμού, συνδεσιμότητας, κοινωνικής ανάπτυξης,

⁷¹ ELIAMEP (2016) *Analytical and comparative study on legal political status of South East European Cooperation Process Parliamentary Assembly (SEECP PA) and its impact on the provisions for setting up a Permanent Secretariat, Final Report*. Athens 2016, p.16

⁷² Δεδομένου και αυτή η προθεσμία παρήλθε και το ζήτημα εξακολουθεί να παραμένει σε εκκρεμότητα, οι μεταβατικές διατάξεις ισχύουν ακόμα άτυπα και ρυθμίζουν τη λειτουργία της προσωρινής Γραμματείας.

⁷³ SEECP PA (2016) «*Final Declaration*», 3^η Σύνοδος SEECP PA, Σόφια, 10-11 Ιουνίου 2016. Διαθέσιμο στο <http://rpscsee.org/en/pages/read/seecp-pa/3rd-plenary-session-sofia-10-11-june-2016>. [πρόσβαση 2 Σεπτεμβρίου 2017]

⁷⁴ SEECP PA (2015) «*Συμπεράσματα*», Διεθνές Συνέδριο South East European Cooperation Process Parliamentary Assembly – Regional Synergies, Strategic Cooperation and Parliamentary Diplomacy. Σόφια, 6 Νοεμβρίου 2015. Βουλή των Ελλήνων, Αρχείο Δνσης Ευρωπαϊκών Υποθέσεων

⁷⁵ SEECP PA (2016) «*Cooperation Agreement between SEECP PA and the E.P.*», Μόνιμη Επιτροπή SEECP PA και Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων Ε.Κ. Βρυξέλλες, 20-21 Μαρτίου 2016. Βουλή των Ελλήνων, Αρχείο Δνσης Ευρωπαϊκών Υποθέσεων

παιδείας, επιστήμης, μεταρρύθμισης δημόσιας διοίκησης, συνεργασίας για την ένταξη στους ευρωπαϊκούς θεσμούς.

*Τέλος, η Κροατική Προεδρία, (Ιούνιος 2016-Μάιος 2017)*⁷⁶ διαχειρίζεται με επιτυχία μια εσωτερική κρίση: καταφέρνει να επέλθει συμφωνία ανάμεσα σε Σερβία και Κόσοβο που διεκδικούσαν και οι δύο τη διοργάνωση των επόμενων συνεδριάσεων των Επιτροπών Δικαιοσύνης, Εσωτερικών Υποθέσεων και Ασφάλειας και Οικονομικών, Υποδομών και Ενέργειας αντίστοιχα. Αρχικά και οι δύο πλευρές προσήλθαν μη αποδεχόμενες η μία την υποψηφιότητα της άλλης, τελικά όμως έγινε αποδεκτή η πρόταση της Κροατικής Προεδρίας, που προσφέρθηκε να φιλοξενήσει τις δύο συναντήσεις στο Ζάγκρεμπ, ορίζοντας παράλληλα εισηγητές των Εκθέσεων που παρουσιάστηκαν από το Βελιγράδι και την Πρίστινα.

2.1.2 ΣΤΟΧΟΙ

Η Ιδρυτική Διακήρυξη της SEECP PA, που υιοθετήθηκε στην 1^η Πανηγυρική Σύνοδο της Συνέλευσης στο Βουκουρέστι, στις 10 Μαΐου 2014, περιγράφει τους στόχους της SEECP PA ως εξής (<http://rpscsee.org/en/pages/read/seecp-parliamentary-assembly/declaration-on-the-inauguration>, 2017)⁷⁷ :

Πρωταρχικός στόχος της SEECP PA είναι η ενίσχυση της συνεργασίας και ο συντονισμός των προσπαθειών των κοινοβουλίων όλων των συμμετεχόντων κρατών, προς το σκοπό της προώθησης και της περαιτέρω διασφάλισης της ειρήνης, της ασφάλειας, της σταθερότητας, της αλληλεγγύης και των σχέσεων καλής γειτονίας στην περιοχή, προς όφελος των λαών και των κρατών-μελών της Συνέλευσης και γενικότερα της Ευρώπης.

Έχοντας υπόψη τις αρχές της «περιφερειακής οικειοποίησης» (regional ownership) και την κοινή παραδοχή ότι το μέλλον των χωρών της ΝΑ Ευρώπης συμβαδίζει με την Ευρωπαϊκή Ένωση, ο Κανονισμός Λειτουργίας

⁷⁶SEECP PA (2017), «Πρακτικά» 4^η Σύνοδος SEECP PA. Ζάγκρεμπ, 8-10 Ιουνίου 2017. Βουλή των Ελλήνων, Αρχείο Δνσης Ευρωπαϊκών Υποθέσεων και σχετική ηλεκτρονική αλληλογραφία.

⁷⁷ RSPC SEE (2017). Inaugural Declaration. Διαθέσιμο στο <http://rpscsee.org/en/pages/read/seecp-parliamentary-assembly/declaration-on-the-inauguration> [πρόσβαση 5 Σεπτεμβρίου 2017]

<http://rspcsee.org/en/pages/read/seecp-parliamentary-assembly/rules-of-procedure>,

2017)⁷⁸ εξειδικεύει τις κατευθύνσεις που θα έχουν οι δράσεις της Συνέλευσης :

Η SEECP PA :

-θα αναλαμβάνει πρωτοβουλίες για την εναρμόνιση του νομοθετικού πλαισίου των κρατών-μελών με το ευρωπαϊκό κεκτημένο (*acquis communautaire*), αναπτύσσοντας συστηματική ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, γνώσης και εμπειρίας μεταξύ των συμμετεχόντων κοινοβουλίων,

-θα συντονίζει τις συνέργειες που ενισχύουν την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, την ανάπτυξη των υποδομών και της ενέργειας, των εσωτερικών υποθέσεων και της δικαιοσύνης, της συνεργασίας για την ασφάλεια και της ανάπτυξης του ανθρώπινου κεφαλαίου.

-θα ενθαρρύνει την υλοποίηση των προτεραιοτήτων της εκ περιτροπής Προεδρίας της SEECP και του Περιφερειακού Συμβουλίου Συνεργασίας (RCC), για τη μετατροπή των πολιτικών δηλώσεων και αποφάσεων σε συγκεκριμένα σχέδια και προγράμματα,

-θα συνεισφέρει στην ενίσχυση των κοινοβουλευτικών διπλωματικών δραστηριοτήτων και θα εγκαθιδρύσει δεσμούς με άλλες περιφερειακούς, ευρωπαϊκούς και διεθνείς οργανισμούς, θεσμούς και ιδρύματα.

2.2 ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Η δομή της SEECP PA περιγράφεται στον Κανονισμό Λειτουργίας της, που βασίστηκε αφενός στα κείμενα της 10^{ης} Διάσκεψης Προέδρων Κοινοβουλίων της

⁷⁸ RSPC SEE (2017). Rules of Procedure. Διαθέσιμο στο <http://rspcsee.org/en/pages/read/seecp-parliamentary-assembly/rules-of-procedure/> [πρόσβαση 6 Σεπτεμβρίου 2017]

Οχρίδας (2013) και αφετέρου στα κοινώς συμφωνηθέντα των μελών της Ομάδας Εργασίας. Τα βασικά σημεία του έχουν ως εξής (ELIAMEP, 2016)⁷⁹:

2.2.1 Τα όργανα

Ο Πρόεδρος της Συνέλευσης (President of the Assembly): Ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου που ασκεί την Προεδρία, για ένα έτος. Συγκαλεί και προεδρεύει στις συνεδριάσεις, διασφαλίζει την τήρηση του Κανονισμού Λειτουργίας και εκπροσωπεί της Συνέλευση σε διεθνές επίπεδο. Καθήκοντα Αντιπροέδρων ασκούν οι Πρόεδροι των Κοινοβουλίων της προηγούμενης και της επόμενης Προεδρίας.

- Το Προεδρείο (Bureau): η επονομαζόμενη «τρίκα», δηλαδή ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου που ασκούν την τρέχουσα προεδρία, μαζί τους Προέδρους της προηγούμενης και της επόμενης ως Αντιπρόεδροι.
- Η Μόνιμη Επιτροπή (Standing Committee): Αποτελείται από τα μέλη της τρίκας, τους Προέδρους των τριών Γενικών Επιτροπών της Συνέλευσης (βλ. παρακάτω) και ένα μέλος από κάθε εθνική αντιπροσωπεία. Διασφαλίζει την απρόσκοπτη λειτουργία και συνέχεια του έργου της Συνέλευσης, και προς το σκοπό αυτό συνεδριάζει δυο φορές ετησίως, προκειμένου να καταρτίσει το πρόγραμμα και την ημερήσια διάταξη της Ολομέλειας και να ορίσει Εισηγητές (*Rapporteurs*) για την προετοιμασία των κειμένων *εργασίας*.
- Οι τρεις Γενικές Επιτροπές και Ειδικές Ομάδες Εργασίας (Three General Committees and Ad hoc Working Groups): i) η Επιτροπή Οικονομικών, Υποδομών και Ενέργειας ii) η Επιτροπή Δικαιοσύνης, Εσωτερικών και Ασφάλειας και iii) η Επιτροπή Κοινωνικής Ανάπτυξης, Εκπαίδευσης, Επιστήμης και Έρευνας, στις οποίες συμμετέχουν βουλευτές-μέλη των εθνικών αντιπροσωπειών. Τα σχέδια των εκθέσεων που υποβάλλουν οι Εισηγητές έρχονται προς συζήτηση και ψηφίζονται στην Ολομέλεια.
- Η Ολομέλεια (Plenary Session) : Συνεδριάζει μια φορά το χρόνο, στη χώρα που ασκεί την Προεδρία. Κάθε εθνική αντιπροσωπεία συμμετέχει με 3-5 τακτικά μέλη, τους αναπληρωτές τους, και τον Εθνικό Συντονιστή (*National Coordinator*). Επικεφαλής των αντιπροσωπειών είναι οι Πρόεδροι των Κοινοβουλίων των

⁷⁹ ELIAMEP (2016) *Analytical and comparative study on legal political status of South East European Cooperation Process Parliamentary Assembly (SEEC PA) and its impact on the provisions for setting up a Permanent Secretariat, Final Report*. Athens 2016, pp.16-17.

κρατών-μελών. Σε περίπτωση κωλύματος συμμετοχής του Προέδρου ή κάποιου μέλους της αντιπροσωπείας, παρέχεται η δυνατότητα εκπροσώπησής του.

2.2.2 Λειτουργία

Η Συνέλευση εκδίδει α) ψηφίσματα (*resolutions*), αποφάσεις (*decisions*) συστάσεις (*recommendations*) και γνώμες (*opinions*), που λαμβάνονται με συναίνεση (*consensus*)⁸⁰, χωρίς να είναι δεσμευτικά (<http://rspcsee.org/en/pages/read/seecp-parliamentary-assembly/rules-of-procedure>, 2017)⁸¹.

Κάθε αντιπροσωπεία έχει μία ψήφο. Απόφαση δύναται να ληφθεί υπό την προϋπόθεση της παρουσίας τουλάχιστον 2/3 των εθνικών αντιπροσωπειών που απαρτίζουν τη Συνέλευση. Την προεδρία αναλαμβάνει για ένα χρόνο (1^η Ιουνίου έως 31 Μαΐου) κάθε χώρα-μέλος διαδοχικά⁸².

Στις συναντήσεις, τα κοινοβούλια εκπροσωπούνται όχι με το όνομα της χώρας αλλά με το όνομα της πρωτεύουσας και τη σημαία τους, προκειμένου να υπερκεραστεί το ζήτημα της διαφοράς Ελλάδας-πΓΔΜ επί του ονοματολογικού⁸³.

Η Γραμματεία (σ.σ. *International Secretariat*): Σύμφωνα με τον Κανονισμό, οι δραστηριότητες της SEECP PA υποστηρίζονται από τη Γραμματεία η οποία και αποτελεί το εκτελεστικό και τεχνικό της όργανο. Έχει επικεφαλής το Γενικό Γραμματέα της, που υπάγεται και λογοδοτεί στη Συνέλευση, από την οποία και εκλέγεται. Όλα τα διαδικαστικά ζητήματα που αφορούν τη Γραμματεία (έδρα, σύνθεση, εκλογή του Γενικού Γραμματέα και των άλλων αξιωματούχων της Γραμματείας, ο Προϋπολογισμός κ.λπ) προβλέπεται ότι θα καθορισθούν επακριβώς στον Κανονισμό Λειτουργίας της Συνέλευσης μετά από Απόφαση της Ολομέλειας που θα υιοθετηθεί με συναίνεση (*consensus*)⁸⁴. Προς το παρόν όμως παραμένουν σε εκκρεμότητα, και θα παρουσιαστούν εκτενέστερα στο επόμενο κεφάλαιο.

⁸⁰ Συναίνεση : Επιτυγχάνεται όταν καμία εθνική αντιπροσωπεία δεν φέρει αντίρρηση ή δεν πάρει θέση.

⁸¹ RSPC SEE (2017). Rules of Procedure. Διαθέσιμο στο <http://rspcsee.org/en/pages/read/seecp-parliamentary-assembly/rules-of-procedure/> [πρόσβαση 6 Σεπτεμβρίου 2017]

⁸² ό.π.

⁸³ ό.π.

⁸⁴ ό.π.

2.3 ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΣΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ SEECR PA

Η Κοινοβουλευτική Συνέλευση της Διαδικασίας Συνεργασίας Χωρών ΝΑ Ευρώπης είναι ένας καινούριος σχηματισμός. Η ιστορία όμως της κοινοβουλευτικής συνεργασίας της Πρωτοβουλίας χρονολογείται παραπάνω από δύο δεκαετίες. Η δυναμική με την οποία ξεκίνησε και ενίσχυσε τη θεσμική της παρουσία δείχνει ότι ως ιδέα βρήκε – αρχικά τουλάχιστον – ένθερμη πολιτική στήριξη.

Μετά από μια παρατεταμένη περίοδο «ωρίμανσης», κυρίως εξαιτίας του ότι κάποιοι εταίροι αντιλαμβάνονταν διαφορετικά τη σχέση της Συνέλευσης με την κυβερνητική διάσταση της Συνεργασίας⁸⁵, η διαδικασία θεσμοποίησης πήρε νέα ώθηση, το 2013, με την έναρξη των τακτικών εργασιών λειτουργίας της Συνέλευσης, οπότε και ξεκίνησε η υλοποίηση ορισμένων εκ των επί μέρους στόχων της.

Συνοψίζοντας τα θετικά και τα αρνητικά σημεία της σύντομης παρουσίας της SEECR PA, από την έναρξη της διαδικασίας θεσμοποίησής έως σήμερα, διαπιστώνεται ότι έχουν σημειωθεί αξιοσημείωτα βήματα προόδου. Σε ό,τι αφορά το πεδίο των Επιτροπών :

Ο τομέας που έχει να επιδείξει τη μεγαλύτερη πρόοδο είναι αυτός της Επιτροπής Οικονομίας, Υποδομών και Ενέργειας. Σε ένα σύντομο απολογισμό των στόχων που έχουν επιτευχθεί, η Πρόεδρος της Επιτροπής Diana Yordanova (Βουλγαρία), στο πλαίσιο του συνεδρίου «Περιφερειακές Συνέργειες, Στρατηγική συνεργασία και Κοινοβουλευτική Δημοκρατία» (Regional Synergies, Strategic Cooperation, Parliamentary Diplomacy, 2015)⁸⁶ κάνει ιδιαίτερη αναφορά στη συστηματοποίηση της συνεργασίας των δύο πλευρών, με τη σύναψη συμφωνίας συνεργασίας με την Επιτροπή Ενέργειας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και εν συνεχεία την πραγματοποίηση στη Σόφια της πρώτης κοινής συνάντησης των δύο Επιτροπών, το Σεπτέμβριο του 2015, με

⁸⁵ Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα η Βουλγαρία και η Τουρκία, που εξέφραζαν αντιδιαμετρικά αντίθετες απόψεις αναφορικά με τους στόχους και τους σκοπούς της Συνέλευσης, τη σύνθεση των αντιπροσωπειών, τον τρόπο λήψης αποφάσεων, την οργανωτική δομή και τον προϋπολογισμό (για τα δύο τελευταία ζητήματα δεν έχει καταστεί δυνατή η συμφωνία μέχρι σήμερα που γράφεται η παρούσα εργασία).

⁸⁶ SEECR PA (2015) «Πρακτικά», Διεθνές Συνέδριο South East European Cooperation Process Parliamentary Assembly – Regional Synergies, Strategic Cooperation and Parliamentary Diplomacy. Σόφια, 6 Νοεμβρίου 2015. Βουλή των Ελλήνων, Αρχείο Δνσης Ευρωπαϊκών Υποθέσεων

αντικείμενο τη χάραξη κατευθυντηρίων γραμμών για την ενεργειακή αυτάρκεια της περιοχής.

Παράλληλα, η Επιτροπή παγίωσε τη συνεργασία της με την Ετήσια Περιφερειακή Διάσκεψη «Ενέργεια, Ανάπτυξη, Δημοκρατία» (σ.σ. *Energy, Development, Democracy*) φόρουμ στο οποίο συμμετέχουν εκπρόσωποι της Ενεργειακής Κοινότητας, ΜΚΟ, εκπρόσωποι της ακαδημαϊκής κοινότητας στον ενεργειακό τομέα κ.ά.⁸⁷

Ακόμα, η Επιτροπή σε συνεργασία με τη βουλγαρική κυβέρνηση, οργάνωσε στη Σόφια στις 15 Σεπτεμβρίου 2015 διεθνές φόρουμ με θέμα την ενεργειακή ασφάλεια, με τη συμμετοχή, μεταξύ άλλων, του Αντιπροέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και Επιτρόπου για την Ενέργεια κ. Maros Sefcovic. Στο συνέδριο συζητήθηκε η ίδρυση ευρωπαϊκού ταμείου για τη χρηματοδότηση των ενεργειακών προγραμμάτων προμήθειας φυσικού αερίου, και έργων διασύνδεσης της Νότιας με τη Βόρεια Ευρώπη, που διασφαλίζουν την προμήθεια φυσικού αερίου⁸⁸.

Ως χαρακτηριστικότερο παράδειγμα αποτελεσματικής διάδρασης της κοινοβουλευτικής με την κυβερνητική διάσταση της SEECP, η Πρόεδρος της Επιτροπής κ. Yordanova ανέφερε τη βουλγαρική πρόταση περί σύνταξης Οδικού Χάρτη για την επίσπευση των εργασιών της κατασκευής του Διασυνδετήριου Αγωγού Φυσικού Αερίου Ελλάδας-Βουλγαρίας (σ.σ. *Interconnector Greece-Bulgaria/IGB*), πρόταση που έγινε δεκτή από τα αντίστοιχα Υπουργεία των δύο πλευρών και που ασφαλώς συνέβαλε, ως ένα βαθμό, στην υλοποίηση του έργου (*Regional Synergies, Strategic Cooperation, Parliamentary Diplomacy, 2015*)⁸⁹.

Στο πεδίο των δράσεων της Επιτροπής Δικαιοσύνης, Εσωτερικών Υποθέσεων και Συνεργασίας της Συνέλευσης, το έργο που έχει επιτελεσθεί στον τομέα της Δικαιοσύνης δεν είναι δυνατόν προς το παρόν να αποτιμηθεί σε βάθος. Όπως αναφέρει σε σημείωμά της η Δνση Δικαιοσύνης και Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Υπουργείο Δικαιοσύνης,

⁸⁷ SEECP PA (2015) «Πρακτικά», *Διεθνές Συνέδριο South East European Cooperation Process Parliamentary Assembly – Regional Synergies, Strategic Cooperation and Parliamentary Diplomacy*. Σόφια, 6 Νοεμβρίου 2015. Βουλή των Ελλήνων, Αρχείο Δνσης Ευρωπαϊκών Υποθέσεων

⁸⁸ ό.π.

⁸⁹ ό.π.

Διαφάνειας & Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων,2014)⁹⁰, «...στα διάφορα κράτη της Νοτιοανατολικής Ευρώπης η δικαστική μεταρρύθμιση βρίσκεται σε διαφορετικό στάδιο εξέλιξης. Σε κάθε περίπτωση, αυτό που προέχει είναι όχι τόσο η θέσπιση θεσμικών και νομοθετικών πλαισίων για τη δικαστική μεταρρύθμιση, αλλά η εφαρμογή τους στην πράξη.»

Σε ό,τι αφορά την Επιτροπή Κοινωνικής Ανάπτυξης, Εκπαίδευσης, Επιστήμης και Έρευνας, έχουν αναληφθεί κάποιες πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στην ενίσχυση του δημοσίου διαλόγου και την ευαισθητοποίηση των πολιτών πάνω σε ευρωπαϊκά θέματα, όπως π.χ. ο Διαγωνισμός Νεανικού Δοκιμίου που οργάνωσε η Βουλγαρική Προεδρία (2015-2016) με την ευκαιρία του εορτασμού της 20ης επετείου από την ίδρυση του Οργανισμού. Ο διαγωνισμός με θέμα «Οι νέοι της ΝΑ Ευρώπης για την ευημερία της περιοχής», απευθυνόταν σε νέους ηλικίας έως 29 ετών από τα κράτη-μέλη της SEECP, οι οποίοι κλήθηκαν να καταθέσουν τις απόψεις τους για την κοινή ιστορία και τις κοινές παραδόσεις της περιοχής, αλλά και τα οφέλη και τις ευκαιρίες που θα έχουν οι νέοι από την ένταξη στις ευρωπαϊκές δομές. Τα δοκίμια κατατέθηκαν ηλεκτρονικά και κρίθηκαν από διεθνή επιτροπή, που συγκροτήθηκε ειδικά για το σκοπό αυτό, αποτελούμενη από βουλευτές-μέλη της SEECP PA με εξειδίκευση στην εκπαίδευση, τον πολιτισμό, τη δημοσιογραφία, κ.λπ. Απονεμήθηκαν τρία βραβεία, σε ειδική τελετή, στο περιθώριο της Ολομέλειας στη Σόφια, τον Ιούνιο του 2016 <http://www.competition.rspcsee.org/>, 2015)⁹¹.

Σε ό,τι αφορά τη λειτουργία της Συνέλευσης, οι αρχικοί «επιχειρησιακοί» στόχοι έχουν επιτευχθεί.

Η Συνέλευση συνέρχεται κανονικά, τόσο σε επίπεδο Ολομέλειας όσο και Επιτροπών, σύμφωνα με τον προκαθορισμένο προγραμματισμό της. Με τη σύνταξη εκθέσεων και συστάσεων κ.λπ., τη διοργάνωση σεμιναρίων, την παρακολούθηση των εργασιών άλλων Συνελεύσεων κ.λπ. επιτελείται η ουσιαστική ανταλλαγή γνώσεων, πληροφοριών, εμπειρίας και καλών πρακτικών ανάμεσα στα Κοινοβούλια. Καταβάλλεται προσπάθεια για εναρμόνιση των εθνικών νομοθεσιών και εξοικείωση με το ευρωπαϊκό

⁹⁰ Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας & Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Γ.Δ/νση Διοίκησης Δικαιοσύνης, Διαφάνειας & Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Δ/ση Νομοθετικού Έργου, Διεθνών Σχέσεων & Διεθνούς Δικαστικής Συνεργασίας Τμήμα Ευρωπαϊκής Ένωσης & Διεθνών Οργανισμών. Συνεισφορά (στην ελληνική και αγγλική) ενόψει της συνεδρίασης της Επιτροπής Δικαιοσύνης, Εσωτερικών Υποθέσεων και Συνεργασίας της SEECP PA με θέμα: «Περιφερειακή Συνεργασία : Ευκαιρίες για συνεργασία στο πεδίο της δικαιοσύνης», 22/12/2014. Βουλή των Ελλήνων, Αρχείο Δνσης Ευρωπαϊκών Υποθέσεων

⁹¹ RSPC SEE (2015). SEECP Essay Competition. Διαθέσιμο στο <http://www.competition.rspcsee.org> [πρόσβαση 14 Αυγούστου 2017]

κεκτημένο, με τις τρεις Μόνιμες Επιτροπές να επεξεργάζονται θέματα που συντείνουν προς την κατεύθυνση αυτή.

Επιπλέον, έχουν τεθεί οι βάσεις συνεργασίας της SEECP PA με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Στις 21-22 Μαρτίου 2016 στις Βρυξέλλες, πραγματοποιήθηκε κοινή συνεδρίαση της Μόνιμης Επιτροπής της Συνέλευσης με την Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (AFET) και υπήρξε Συμφωνία Συνεργασίας μεταξύ SEECP PA και Ε.Κ. (Cooperation Agreement between SEECP PA and the E.P.). Επίσης, κοινοβουλευτικές αντιπροσωπείες της SEECP PA παρακολούθησαν τις εργασίες της Διάσκεψης Χωρών της Βαλτικής (Ρίγα, 27-28 Οκτωβρίου 2016) και της 48ης Συνόδου της PABSEC στο Βελιγράδι (29 Νοεμβρίου -1 Δεκεμβρίου 2016), με το καθεστώς του παρατηρητή⁹².

Παρόλα αυτά, ζητήματα καθοριστικής σημασίας για τη θεσμική ολοκλήρωση της SEECP PA, όπως η νομική υπόσταση, η λειτουργία, η έδρα και ο Προϋπολογισμός της Γραμματείας της Συνέλευσης παραμένουν ανοικτά. Πιο συγκεκριμένα :

Το ζήτημα της Γραμματείας της νέας Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης: Από το 2008 έως σήμερα, το Βουλγαρικό Κοινοβούλιο φιλοξενεί την Περιφερειακή Γραμματεία της Συνέλευσης που λειτουργεί ως συντονιστικό όργανο. Το 2011, τέθηκε το θέμα δημιουργίας μιας ολοκληρωμένης Γραμματείας, με πιο διευρυμένη σύνθεση προσωπικού, που να ανταποκρίνεται αποτελεσματικότερα στις αυξημένες ανάγκες της νέας Συνέλευσης.

Εκτός από το ζήτημα της δομής και της σύνθεσης της Γραμματείας, ανέκυψε επίσης και το ενδεχόμενο αλλαγής της έδρας, θέμα που έθεσε η Τουρκία, η οποία και εξέφρασε την βούληση να τη διεκδικήσει. Η βουλγαρική πλευρά εμφανίστηκε ανυποχώρητη και τελικά μετά από παρέμβαση του Έλληνα βουλευτού κ. Ιω. Κεφαλογιάννη, αποφασίστηκε ότι για το μεταβατικό διάστημα έως ότου καταλήξουν οι διαπραγματεύσεις (χρονικό περιθώριο είχε οριστεί το 2015) η γραμματειακή υποστήριξη να παρέχεται μεν από το εκάστοτε προεδρεύον Κοινοβούλιο, αλλά με την υποστήριξη της υφιστάμενης Γραμματείας στη Σόφια. Η πρόταση έγινε δεκτή με συναίνεση και αποφασίστηκε

⁹² Βλ. σελ.36.

παράλληλα η συγκρότηση Ειδικής Ομάδας Εργασίας με αποκλειστικό αντικείμενο την επεξεργασία του Κανονισμού Λειτουργίας της Γραμματείας και εν συνεχεία με τον Προϋπολογισμό, καθώς το θέμα αυτό συνδέεται άμεσα με το δομή της Γραμματείας (πάγια λειτουργικά έξοδα, μισθοδοσία, κόστος αποστολών στο εξωτερικό κ.λπ.)

Παρά τις προσπάθειες που καταβλήθηκαν, και παρά το γεγονός ότι το θέμα επανέρχεται και συζητείται στο περιθώριο όλων των συναντήσεων της Συνέλευσης, η εντολή και αυτής Ομάδας Εργασίας έληξε, χωρίς να καταστεί δυνατό να επέλθει συμφωνία. Μέχρι σήμερα, η λειτουργία της προσωρινής Γραμματείας στο Σόφια συνεχίζεται άτυπα. Η τελευταία εξέλιξη στο ζήτημα αυτό είναι η επιστολή που απηύθυνε ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου της Σλοβενίας Dr. Milan Brglez⁹³ προς τους ομολόγους του Προέδρους Κοινοβουλίων της SEECP PA με την ευκαιρία της ανάληψης της Προεδρίας από τη χώρα του (1 Ιουνίου 2017-31 Μαΐου 2018), επαναφέρει το θέμα, προτείνοντας να εκκινήσει εκ νέου η διαδικασία, ενδεχομένως με εκ νέου υποβολή υποψηφιοτήτων. Η πρόταση αναμένεται να συζητηθεί στην επόμενη συνάντηση της Μόνιμης Επιτροπής το Δεκέμβριο 2017. Εφόσον δεν καταστεί δυνατή η εξεύρεση λύσης, το θέμα θα παραπεμφθεί στο Συμβούλιο Υπουργών της SEECP.

Το ζήτημα της νομικής υπόστασης της Συνέλευσης: Ένα άλλο θέμα τριβής στους κόλπους της SEECP PA είναι το θέμα της νομικής της υπόστασης. Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, με βάση τα μέχρι σήμερα υπάρχοντα κείμενα, ούτε η SEECP, ούτε η SEECP PA, ούτε η γραμματεία της είναι διεθνείς οργανισμοί με την αυστηρά νομική έννοια του όρου, δηλαδή συσταθέντες με διεθνή διακρατική συμφωνία. Ορισμένοι εκ των συμμετεχόντων, με προεξάρχουσα την Τουρκία, επιδιώκουν την αναβάθμιση της νομικής προσωπικότητας του θεσμού της SEECP, και μετατροπή της σε ισχυρό, ανεξάρτητο και θεσμικά κατοχυρωμένο Οργανισμό, με σημαντική γεωπολιτική και γεωστρατηγική παρουσία στην ΝΑ Ευρώπη (όπου η Τουρκία θα έχει-προφανώς- ηγετική θέση)⁹⁴. Άλλοι εταίροι (μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα) υποστηρίζουν ότι η SEECP πρέπει να παραμείνει ένας άτυπος σχηματισμός, αφού στην περιοχή δραστηριοποιούνται ήδη και άλλα περιφερειακά σχήματα.

⁹³ Αρχείο Δ.νσης Ευρωπαϊκών Υποθέσεων, Βουλής των Ελλήνων

⁹⁴ Ομιλία του Τούρκου Υπουργού Εξωτερικών Τ. Νταβούτογλου στη Σύνοδο Κορυφής της SEECP, στη Μπούντβα του Μαυροβουνίου στις 28/6/2011). Αρχείο Δνης Ευρωπαϊκών Υποθέσεων, Βουλή των Ελλήνων.

Βέβαια, προβλήματα εξακολουθούν να υποβόσκουν: Κώλυμα ανέκυψε στον ετήσιο προγραμματισμό των συναντήσεων του 2016-2017, εξαιτίας της αντιπαράθεσης Σερβίας και Κοσόβου αναφορικά με τη διεκδίκηση της διοργάνωσης δύο συνεδριάσεων Επιτροπών, που τελικώς υπερκεράσθηκε με τη συμβιβαστική πρόταση της Κροατικής Προεδρίας⁹⁵.

Παρόλο που η βούληση για συνεννόηση εξακολουθεί να εκφράζεται σε όλους τους τόνους από τους βουλευτές-μέλη των συμμετεχόντων κοινοβουλίων, η επιθυμία ορισμένων αντιπροσωπειών (κυρίως της Τουρκίας) για απόκτηση δεσπόζουσας θέσης στη Συνεργασία, αλλά και μακροχρόνιες, υφιστάμενες διενέξεις ανακύπτουν διαρκώς, «φρενάροντας» την πρόοδο της περαιτέρω θεσμικής ενίσχυσης της Συνεργασίας: Βουλγαρία και Τουρκία «πλειοδοτούν»⁹⁶ για την έδρα της Μόνιμης Γραμματείας και τον Προϋπολογισμό, καθώς και οι δυο πλευρές φαίνονται ανυποχώρητες και δεν καθίσταται δυνατή η συναίνεση. Στο ίδιο πνεύμα, Τουρκία και Μαυροβούνιο προτείνουν την αλλαγή του τρόπου λήψης αποφάσεων με απλή πλειοψηφία και όχι με συναινετική ψήφο, όπως προβλέπει ο Κανονισμός, πρόταση όμως που βρίσκει αντίθετα αρκετά κράτη-μέλη (συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας).

Τέλος, το ζήτημα της ονομασίας της πΓΔΜ έρχεται στην επιφάνεια όταν τα Σκόπια προσέρχονται σε συναντήσεις με τη συνταγματική τους ονομασία και προκαλείται η αντίδραση της Αθήνας.

Ασφαλώς, η αποτίμηση του έργου της Συνέλευσης, τόσο συνολικά, όσο και ανά τομέα (ως προς το έργο που έχει επιτελέσει κάθε μία εκ των τριών Επιτροπών της

⁹⁵ Βλ. σελ. 37.

⁹⁶ Μετά τη δήλωση της 'Αγκυρας ότι ένα η έδρα πάει στην Τουρκία, αυτή θα καλύψει όλα τα λειτουργικά της έξοδα για μια 5ετία, η Σόφια απάντησε ότι και η Βουλγαρία θα πράξει ο ίδιο.

Συνέλευσης στους τομείς Οικονομίας & Ενέργειας, Δικαιοσύνης & Ασφάλειας και Εκπαίδευσης) είναι πρόωρο να αποτιμηθεί εις βάθος, αφενός λόγω του ότι δεν έχει παρέλθει ικανό χρονικό διάστημα από την έναρξη της συνεργασίας της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης με το διακυβερνητικό σκέλος της SEECP και αφετέρου γιατί αυτό απαιτεί συλλογή στοιχείων ανά τομέα πολιτικής και ανά χώρα, κάτι που το εύρος της παρούσης εργασίας δεν το επιτρέπει και ενδεχομένως θα αποτελούσε αντικείμενο μιας εκτενέστερης μελέτης στο μέλλον.

Συνοψίζοντας, η αξιολόγηση του πολιτικού αποτυπώματος της SEECP PA που θα αφήσει η SEECP PA στο πολιτικό περιβάλλον της περιοχής, αλλά και ο τρόπος και χρόνος επίλυσης των θεσμικών και λειτουργικών ζητημάτων που εκκρεμούν, είναι αυτά που θα κρίνουν εν τέλει τη βιωσιμότητα και τη διεθνή φυσιογνωμία της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Εκπρόσωποι των Κοινοβουλίων αλλά και κυβερνήσεων και διακυβερνητικών συνεργασιών, συμφωνούν ότι τα ανώτατα νομοθετικά και αντιπροσωπευτικά όργανα των λαών δε λειτουργούν απλά ως πλατφόρμα συζήτησης επίκαιρων θεμάτων και επανάληψης των διακυβερνητικών επιλογών αλλά αναλαμβάνουν θεσμικό ρόλο και ενσαρκώνουν τις αξίες της δημοκρατίας.

Η σημασία και ο ρόλος της διαπεριφερειακής κοινοβουλευτικής συνεργασίας συνοψίζεται γύρω από τέσσερις άξονες :

Πρώτον, άσκηση επιρροής στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Οι περιφερειακές κοινοβουλευτικές συνελεύσεις λειτουργούν συμπληρωματικά και αμφίδρομα, ως εναλλακτικοί διπλωματικοί δίαυλοι επικοινωνίας ανάμεσα στα εθνικά κοινοβούλια και τον εκτελεστικό βραχίονα των διαπεριφερειακών συνεργασιών και επηρεάζουν την ατζέντα των διακυβερνητικών πολιτικών, τόσο ως προς περιφερειακά ζητήματα κοινού ενδιαφέροντος, όσο και ειδικότερου εθνικού συμφέροντος. Αυτό συντελείται με τη εντατικοποίηση και το συντονισμό της συνεργασίας ανάμεσα στο κυβερνητικό και το κοινοβουλευτικό βραχίονα των περισσότερων Οργανισμών, με το «συγχρονισμό» των εκ περιτροπής προεδριών, την εναρμόνιση στις προτεραιότητες και τη θεματολογία, τις συνέργειες στην εκπόνηση συγκεκριμένων σχεδίων δράσεων, την αμοιβαία παρακολούθηση εργασιών από παρατηρητές κ.ο.κ.

Όπως αναφέρει και ο Ranko Krivokapic (http://www.rcc.int/events_nl/11, 2011)⁹⁷ Πρόεδρος του Κοινοβουλίου του Μαυροβουνίου, σχολιάζοντας την καθιέρωση των Διασκέψεων Προέδρων Κοινοβουλίων της ΝΑ Ευρώπης, «Η ιδέα της θεσμικής ενίσχυσης της κοινοβουλευτικής διάστασης της συνεργασίας είναι εξαιρετικά σημαντική, κυρίως γιατί ασκεί επιπλέον πίεση προς την κατεύθυνση της περιφερειακής οικειοποίησης (regional ownership) στην περιοχή.»

Δεύτερον, η δημοκρατική νομιμοποίηση των διαδικασιών λήψης αποφάσεων: Η βούληση των εθνικών εκπροσώπων διαβιβάζεται αδιαμεσολάβητη στις κυβερνήσεις, και ανεπηρέαστη από τις δεσμευτικές ισορροπίες της διεθνούς πολιτικής.

⁹⁷Krivokapic, N. (2011). Συνέντευξη. Newsletter 14/2011. Διαθέσιμο στο http://www.rcc.int/events_nl/11 [πρόσβαση 4 Αυγούστου 2017]

Επιπλέον, απηχεί τις απόψεις όλων των μερών -ισχυρών και αδύναμων- ισότιμα, υπό την έννοια ότι οι υιοθετημένες εκθέσεις και οι συστάσεις τους, τα συμπεράσματα και τα πορίσματα από τις έρευνες, τα σχέδια δράσης, ο προγραμματισμός τους κ.λπ. είναι αποτέλεσμα διαφανούς διαβούλευσης, δημοκρατικού διαλόγου και συναίνεσης⁹⁸. Στο ίδιο πνεύμα του «εκδημοκρατισμού» των διαπεριφερειακών θεσμών, εντάσσεται και η δυνατότητα που προσφέρουν οι πολυμερείς διακοινοβουλευτικές συνεργασίες για έστω και μικρή ανάμειξη της κοινωνίας των πολιτών και των μη-κρατικών δρώντων στις διαδικασίες της διακυβέρνησης⁹⁹.

Ο Αντιπρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Othmar Karas (Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα, Αυστρία), εξηγεί γιατί πιστεύει ότι πρέπει οι διεθνείς οργανισμοί να αποκτήσουν κοινοβουλευτική διάσταση, στην ημερίδα που οργανώθηκε στις 18 Φεβρουαρίου 2014 στις Βρυξέλλες από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, με θέμα «Τα Κοινοβούλια της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Παγκόσμια Διακυβέρνηση» δηλώνοντας: *«Όλο και περισσότερες διακρατικές αποφάσεις λαμβάνονται από οργανισμούς όπως ο ΟΗΕ, το ΔΝΤ, ο ΠΟΕ και οι G20. Οι αποφάσεις αυτού του επιπέδου δεν πρέπει να λαμβάνονται πίσω από κλειστές πόρτες, αντιθέτως θα πρέπει να έχουν πλήρη δημοκρατικό έλεγχο»*(<http://www.epgencms.europarl.europa.eu/cmsdata/upload/>, 2017)¹⁰⁰.

Στην ίδια ημερίδα, έτερος αντιπρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ο Miguel Angel Martínez (Σοσιαλιστικό Κόμμα, Ισπανία), αρμόδιος για τις σχέσεις με τα εθνικά κοινοβούλια, δηλώνει ότι μερικές φορές τίθεται υπό αμφισβήτηση το ίδιο το κοινοβουλευτικό σύστημα, τουλάχιστον στην Ευρώπη. *"Οι πολίτες συνειδητοποιούν όλο και εντονότερα ότι οι δημοκρατικά εκλεγμένοι εκπρόσωποί δεν είναι σε θέση να λύσουν τα προβλήματά τους... Τα κοινοβούλια δεν έχουν χάσει τη νομιμότητά τους. Αυτό που έχασαν είναι η πραγματική επιρροή και η εξουσία τους. Και αυτό είναι που πρέπει να αποκατασταθεί"*¹⁰¹.

⁹⁸ Σύμφωνα με τους Κανονισμούς Λειτουργίας τους, όλα τα μέλη συμμετέχουν και εκπροσωπούνται σε όλα τα όργανα των Κοινοβουλευτικών Συνελεύσεων

⁹⁹ Φορείς της κοινωνίας των πολιτών, ΜΚΟ, Ινστιτούτα κλπ. παρακολουθούν ως Παρατηρητές τις Ολομέλειες των Κοινοβουλευτικών Συνελεύσεων.

¹⁰⁰ Karas, O. (2014). «Εισαγωγικά σχόλια», Ημερίδα *Ο ρόλος των Κοινοβουλίων στην παγκόσμια διακυβέρνηση*. Βρυξέλλες Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 18 Μαρτίου 2014.

¹⁰¹ ό.π.

Τρίτον, δυνατότητα διαμόρφωσης των πολιτικών και νομοθετικών π ρ ο ÷ π ο θ έ σ ε ω ν ή ακόμη και του νομοθετικού πλαισίου για την προώθηση των διεθνών/ περιφερειακών προτεραιοτήτων και η διασφάλιση στήριξης των πολιτικών που λαμβάνονται σε διακυβερνητικό επίπεδο, τόσο εντός των εθνικών Κοινοβουλίων και έναντι της κοινής γνώμης. Ως άμεσοι εκπρόσωποι της κοινωνίας, οι εθνικοί βουλευτές μπορούν να «επικοινωνούν» αποτελεσματικότερα από τις κυβερνήσεις, την αναγκαιότητα των μεταρρυθμίσεων, και να συμβάλουν στην αποδοχή και την εφαρμογή τους. Σε αυτό το πνεύμα κινείται η Αντιπρόεδρος του Κοινοβουλίου της Σερβίας και μέλος της Ομάδας Εργασίας για την Κοινοβουλευτική Συνεργασία στη ΝΑ Ευρώπη¹⁰², Gordana Comic, όταν σε συνέντευξή της στο Regional Cooperation Council Newsletter 23/2012, σχολιάζει τη σημασία της SEECP PA, αναφέροντας ότι ο ρόλος της είναι σημαντικός, «γιατί συνεισφέρει στην ανταλλαγή εμπειρίας και καλών πρακτικών μεταξύ των μελών της, ανοίγοντας το δρόμο για την εναρμόνιση της νομοθεσίας τους ως προς την κοινή τους ευρωπαϊκή ατζέντα.»

Στο διεθνές συνέδριο με θέμα «Περιφερειακές Συνέργειες, Στρατηγική Συνεργασία και Κοινοβουλευτική Διπλωματία», που πραγματοποιήθηκε στη Σόφια στις 8 Νοεμβρίου 2015, στο πλαίσιο της Βουλγαρικής Προεδρίας (*Regional Synergies, Strategic Cooperation and Parliamentary Diplomacy, 2015*)¹⁰³, ο Gazmend Turdiu, Αναπληρωτής Γενικός Γραμματέας του RCC, αναφέρει ότι «η κοινοβουλευτική στήριξη (στο έργο του RCC) είναι σημαντική, γιατί ως νομοθέτες, τα Κοινοβούλια μπορούν να προωθήσουν και να εφαρμόσουν τις μεταρρυθμίσεις που περιέχει η ευρωπαϊκή ατζέντα των μελών της συνεργασίας, και ταυτόχρονα να αυξήσουν την αποτελεσματικότητα και τη διαφάνεια των κυβερνητικών δομών. Επιπλέον, αυτή καθαυτή η κοινοβουλευτική συνεργασία συνεισφέρει στην συμφιλίωση και την εδραίωση σχέσεων καλής γειτονίας και είναι προϋπόθεση για την ευθυγράμμιση των εθνικών νομοθεσιών με το ευρωπαϊκό κεκτημένο».

¹⁰² Comic, G., (2012). Newsletter 23/2012. Διαθέσιμο στο <http://www.rcc.int/interviews/68/interview-with-gordana-comic-deputy-speaker-of-the-national-assembly-of-serbia-member-of-the-working-group-on-parliamentary-cooperation-in-south-east-europe> [πρόσβαση 5 Αυγούστου 2017]

¹⁰³ SEECP PA (2015). Πρακτικά, Διεθνές Συνέδριο South East European Cooperation Process Parliamentary Assembly – Regional Synergies, Strategic Cooperation and Parliamentary Diplomacy. Σόφια, 6 Νοεμβρίου 2015. Βουλή των Ελλήνων, Αρχείο Δνσης Ευρωπαϊκών Υποθέσεων

Στο ίδιο μήκος κύματος κινείται και ο Ευάγγελος Βενιζέλος, Υπουργός Εξωτερικών και Αντιπρόεδρος Κυβέρνησης, κατά την Προεδρία της Ελλάδας στην Ε.Ε (α' εξάμηνο 2014), στην ομιλία που εκφώνησε κατά την Συνεδρίαση των Επιτροπών Ευρωπαϊκών Υποθέσεων των Κοινοβουλίων της Ε.Ε. και των υποψηφίων χωρών/COSAC (Βουλιαγμένη, 27 Ιανουαρίου 2014) «(...) Τα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μπορούν να λαμβάνουν ενεργά μέρος στη δημιουργία νομοθετικού πλαισίου και να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην εξασφάλιση των πολιτικών και νομοθετικών προϋποθέσεων για την ένταξη των χωρών της ΝΑ Ευρώπης στην Ένωση (...) Η εμπειρία από τους κοινοβουλευτικούς μοχλούς διαπεριφερειακής συνεργασίας αποδεικνύει ότι λειτουργούν ως όχημα προσέγγισης όλων των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων με τους ευρωπαϊκούς θεσμούς και τους πυλώνες της ευρωπαϊκής πολιτικής. Ο ρόλος των Κοινοβουλίων να παράσχουν πολιτικό και νομικό πλαίσιο για την προσαρμογή προς ένταξη κρατών είναι υψίστης σημασίας» (Συνάντηση Επιτροπών Ε.Ε.Υ, 27 Ιανουαρίου 2014)¹⁰⁴.

Τέταρτον, εδραίωση της ο ι κ ο δ ό μ η σ η ς ε μ π ι σ τ ο σ ύ ν η ς και τ ο υ δ η μ ο κ ρ α τ ι κ ο ύ π ο λ ι τ ι κ ο ύ δ ι α λ ό γ ο υ ανάμεσα στους εταίρους. Το πλεονέκτημα της ευελιξίας επισημαίνει ο Αντιπρόεδρος του Βουλγαρικού Κοινοβουλίου Georgi Pirinski (http://www.rcc.int/events_nl/11, 2011)¹⁰⁵, ο οποίος σε συνέντευξη αναφέρει ότι «το όφελος από την ανάπτυξη θεσμοποιημένης κοινοβουλευτικής συνεργασίας είναι διπλό, γιατί όχι μόνο καλλιεργεί τις διακοινοβουλευτικές σχέσεις στην περιοχή, αλλά ταυτόχρονα έχει τη δυνατότητα να διαδραματίσει εποπτικό ρόλο σε διάφορα πεδία της διακυβερνητικής συνεργασίας».

Η «κοινωνικοποίηση» που συντελείται ανάμεσα σε βουλευτές προερχόμενους από διαφορετικές χώρες και ενίοτε από διαφορετικές ιδεολογικές αφετηρίες και πολιτικές κουλτούρες είναι πιο ελεύθερη και ανεξάρτητη απ' ό,τι στο αυστηρό πλαίσιο της επίσημης, παραδοσιακής διπλωματίας, μειώνει τις εντάσεις, προτάσσει την συνδιαλλαγή έναντι της σύγκρουσης, συμβάλλει στην αποφυγή κρίσεων. Αυτός ο τελευταίος παράγοντας είναι πολύ σημαντικός, ιδιαίτερα για περιφέρειες όπως τα Δυτικά Βαλκάνια, όπου η εμπέδωση της σταθερότητας είναι ακόμη ζητούμενο. Τέλος, ενέχει και «εκπαιδευτικό» χαρακτήρα, και λειτουργεί ως «σχολείο» ανταλλαγής εμπειριών και

¹⁰⁴ Βενιζέλος, Ε. (2014) Παρέμβαση. *Συνάντηση Επιτροπών Ε.Ε.Υ.-Ελληνική Προεδρία*, Αθήνα, 27 Ιανουαρίου 2014. Βουλή των Ελλήνων, Αρχείο Δνης Ευρωπαϊκών Υποθέσεων

¹⁰⁵ Pirinski, G., (2011). Συνέντευξη. Newsletter 14/2011. Διαθέσιμο στο http://www.rcc.int/events_nl/11 [πρόσβαση 4 Αυγούστου 2017]

διάχυσης δημοκρατικών διαδικασιών και καλών πρακτικών. Από παράδειγμα η περίπτωση της Σερβίας και του Κοσόβου ή της Ελλάδας και της πΓΔΜ, που κάθονται στο ίδιο τραπέζι στους κόλπους της SEECF PA ή της Ρωσίας και της Ουκρανίας ή Αζερμπαϊτζάν και Αρμενίας στην PABSEC.

Ασφαλώς, υπάρχει και ο αντίλογος που αντιμετωπίζει την κοινοβουλευτική διπλωματία με σκεπτικισμό και αμφισβητεί την αποτελεσματικότητά της, υποστηρίζοντας ότι οι Περιφερειακές Κοινοβουλευτικές Συνελεύσεις αποτελούν δυνητικά ενδιαφέροντες εταίρους στην εξωτερική πολιτική, αλλά στην πράξη αποτυγχάνουν να ανταποκριθούν στις προσδοκίες και να επιτύχουν τους στόχους τους οποίους θέτουν. Ο ρόλος τους είναι απλά συμβουλευτικός και περιορισμένος ως προς την άσκηση ελέγχου στις επιλογές της εκτελεστικής εξουσίας, εφόσον σπάνια διαθέτουν πραγματική αρμοδιότητα ανάληψης άμεσων νομοθετικών πρωτοβουλιών. Δεν επηρεάζουν καθοριστικά την κυβερνητική ατζέντα, αφού δεν έχουν λόγο στην κατάρτιση του Προϋπολογισμού ή στον ορισμό των υψηλών αξιωματούχων που συγκροτούν τα όργανα των Διακυβερνητικών Οργανισμών κ.λπ. και συχνά εγκλωβίζονται στις «εσωτερικές» έριδες των εταίρων τους.

Συνοψίζοντας, η αποτίμηση του πολιτικού αποτυπώματος των πολυμερών διακοινοβουλευτικών συνεργασιών είναι πρόωρο να αποτιμηθεί. Αδιαμφισβήτητα, η αξία τους βρίσκεται κάπου ανάμεσα στις υπερφιλόδοξες προσδοκίες που περιγράφονται στα ιδρυτικά τους κείμενα και σε μια αποτελεσματικότητα πιο συγκρατημένη αλλά υπαρκτή: το έμπειρο ανθρώπινο κοινοβουλευτικό δυναμικό, εξάγει τις αρχές της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας από τα εθνικά σώματα στις διακοινοβουλευτικές συνελεύσεις, νομιμοποιεί τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, εμπλουτίζει την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση με τη διάσταση της λογοδοσίας, της ισότιμης εκπροσώπησης και της συνεργασίας, και καλλιεργεί ένα αίσθημα κοινού «ανήκειν» που εξομαλύνει εντάσεις και ενισχύει εντέλει τα θεμέλια της περιφερειακής ασφάλειας και της σταθερότητας.

Όπως σημειώνει και ο Στέλιος Σταυρίδης (University of Catania, 2002)¹⁰⁶ «εάν η κοινοβουλευτική διπλωματία δεν υπήρχε, θα έπρεπε να εφευρεθεί» .

¹⁰⁶ Stavridis, S. (2002) *“Parliamentary Diplomacy”*: some preliminary findings. November 2002-JMWP n.48. Department of Political Studies-University of Catania.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΜΕΛΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ

ΣΟΦΙΑ ΒΟΥΛΤΕΨΗ

**Μέλος ελληνικής κοινοβουλευτικής αντιπροσωπείας στην ΚΣ ΟΣΕΠ
Ιούλιος 2017**

Ι.ΓΙΑ ΤΗΝ Κ.Σ. ΟΣΕΠ

1) Από πότε συμμετέχετε/συμμετείχατε στην αντιπροσωπεία και σε ποια θέση ; Σε πόσες περίπου συναντήσεις συμμετείχατε ετησίως ;

Συμμετέχω στην αντιπροσωπεία του ΟΣΕΠ από τον Ιανουάριο του 2015 και παρίσταμαι σταθερά σε δύο κοινοβουλευτικές συνεδριάσεις (ολομέλειες) και δύο συνεδριάσεις της επιτροπής οικονομικών τον χρόνο.

2) Πόσο ικανοποιημένος είστε από τις δραστηριότητες της Συνέλευσης ως προς τις θεματικές και από το έργο των εισηγητών ; Θεωρείτε ότι οι θέσεις σας στη διαβούλευση και στη σύνταξη των εκθέσεων και των ψηφισμάτων :

α) δεν λαμβάνονται υπ' όψιν,

β) τίθενται σε συζήτηση

γ) τίθενται σε συζήτηση και αντικατοπτρίζονται στις αποφάσεις

Και πάντως δεν έχουν μέχρι σήμερα ληφθεί αποφάσεις ερήμην της Ελλάδας.

3) Θεωρείτε ότι οι θέσεις των ενδιαφερομένων στη διαβούλευση μερών (Stakeholders)

διαβούλευση :

α) δεν λαμβάνονται υπ' όψιν καθόλου

β) λαμβάνονται υπ' όψιν μέσω των εθνικών βουλευτών

γ) λαμβάνονται υπ' όψιν άμεσα μέσω διαλόγου και άλλων διαδικασιών

Λαμβάνονται υπ' όψιν μέσω των εθνικών βουλευτών

4) Θεωρείτε ότι η συνεργασία με άλλους κοινοβουλευτικούς οργανισμούς ή με φορείς που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών θα ήταν χρήσιμη (ως προς την οργάνωση κοινών αποστολών, την ανταλλαγή πληροφοριών, κλπ) ;

Η ανταλλαγή πληροφοριών και η ενημέρωση των βουλευτών είναι πάντα χρήσιμη. Άλλωστε σε θέματα ευρέως ενδιαφέροντος, όπως το μεταναστευτικό ή οι επενδύσεις, οι θέσεις που μεταφέρουμε είναι οι επίσημες θέσεις της Ελλάδας, όπως έχουν διαμορφωθεί μέσω του εθνικού κοινοβουλευτικού έργου (και επομένως μετά από ακροάσεις των εμπλεκόμενων φορέων).

5) Κατά τη γνώμη σας οι εκθέσεις και τα ψηφίσματα που υιοθετούνται ανταποκρίνονται στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η περιοχή ; Αν όχι, γιατί ;

Ο Οργανισμός προσπαθεί να ανταποκριθεί στη βασική πρόκληση που είναι να κάθονται στο ίδιο τραπέζι χώρες που έχουν σοβαρές διενέξεις μεταξύ τους, ακόμη και πολεμικές. Αυτό είναι το πρώτο βήμα και σ' αυτό ανταποκρίνεται, παρά τις κατά καιρούς συγκρούσεις. Όσον αφορά στο σκέλος της οικονομικής συνεργασίας, ο Οργανισμός παραμένει σε θεωρητικό επίπεδο. Αυτό δηλαδή που λείπει είναι η πρακτική πλευρά του θέματος, καθώς θα έπρεπε, κατά τη γνώμη μου, άνθρωποι από τις διάφορες χώρες εμπλεκόμενοι σε θέματα Οικονομίας να έχουν την ευκαιρία να εμφανίζονται ενώπιον των βουλευτών στη διάρκεια των συνεδριάσεων της Ολομέλειας και των επιτροπών.

6) Οι πόροι που έχει στη διάθεσή της η Συνέλευση πιστεύετε ότι είναι επαρκείς ;

Ναι, πιστεύω ότι είναι επαρκείς και ενδεχομένως να μην χρησιμοποιούνται όσο παραγωγικά θα έπρεπε ως προς την προηγούμενη πρότασή μου.

7) Η Κ.Σ. ΟΣΕΠ/SEECF ΡΑ αποτελεί καλό παράδειγμα λειτουργίας κοινοβουλευτικής διπλωματίας στην περιοχή ; Σε γενικές γραμμές αποτιμάτε θετικά τα αποτελέσματα του έργου της ;

Ναι, ο Οργανισμός είναι πολύ χρήσιμος και τα αποτελέσματά του σε γενικές γραμμές είναι θετικά. Κυρίως όσον αφορά στη συζήτηση των προβλημάτων της περιοχής, καθώς αμβλύνονται οι αντιπαλότητες – αν και τα προβλήματα παραμένουν. Σ' αυτόν τον τομέα επίσης ο Οργανισμός θα μπορούσε να αναπτύξει σοβαρότερες πρωτοβουλίες και δράσεις.

8) Ποιές πρωτοβουλίες θα μπορούσαν να αναλάβουν τα εθνικά κοινοβούλια ώστε να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων της Συνέλευσης ;

Για το ελληνικό κοινοβούλιο ο Οργανισμός είναι ανύπαρκτος. Στην πραγματικότητα δεν έχει συνεδριάσει ποτέ η Ολομέλεια του ελληνικού κοινοβουλίου για να παρουσιαστεί η δράση των Οργανισμών και η δράση των ελληνικών αντιπροσωπειών σε αυτές. Θα έπρεπε κατά πάσα πιθανότητα να συσταθεί στο ελληνικό κοινοβούλιο μια επιτροπή στην οποία θα συμμετέχουν οι βουλευτές που μετέχουν στους διεθνείς οργανισμούς, ώστε να υπάρχει διαρκής παρακολούθηση, να λύνονται θέματα και να γίνεται καλύτερη προετοιμασία.

II. ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟ ΡΟΛΟ ΤΗΣ ΔΙΑΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑΣ

1) Ποιος είναι κατά τη γνώμη σας ο ρόλος της πολυμερούς κοινοβουλευτικής διπλωματίας ; Αποτελεί χρήσιμο εργαλείο στην εξωτερική πολιτική ; Θα πρέπει να περιοριστεί σε ζητήματα «χαμηλής» πολιτικής ή να διεκδικήσει ένα πιο σημαντικό ρόλο ;

Η κοινοβουλευτική διπλωματία δεν έχει ακόμη κατακτήσει τη θέση που της αρμόζει σε εσωτερικό επίπεδο, αν και πράγματι αποτελεί πολύ χρήσιμο εργαλείο στην εξωτερική μας πολιτική. Τα θέματα αντιμετωπίζονται αποσπασματικά και την τελευταία στιγμή, χωρίς κάποια προηγούμενη «ζύμωση». Αποτελεί ευθύνη της Βουλής να λύσει αυτό το πρόβλημα και να υπάρχει διαρκής επαφή με το υπουργείο των Εξωτερικών.

2) Σε ό,τι αφορά την καλλιέργεια του διαλόγου και τη συνεργασία ανάμεσα στα κράτη, θεωρείτε ότι η κοινοβουλευτική διπλωματία :

- α) πρέπει να υπακούει και να ακολουθεί τις κυβερνητικές πρωτοβουλίες
- β) να λειτουργεί συμπληρωματικά στις κυβερνητικές πρωτοβουλίες
- γ) να κατευθύνει τις κυβερνητικές πρωτοβουλίες

Απαιτείται συνδυασμός και των τριών. Η κοινοβουλευτική διπλωματία ακολουθεί την εθνική εξωτερική πολιτική, μπορεί να λειτουργεί συμπληρωματικά και μπορεί να υποβάλλει προτάσεις με βάση όσα συναντά στις διεθνείς επαφές και συνεδριάσεις.

3) Πιστεύετε ότι οι εκθέσεις και τα ψηφίσματα που υιοθετούνται αποτελούν αποτελεσματικό εργαλείο κοινοβουλευτικής διπλωματίας για τις χώρες της περιοχής ;

Χωρίς αμφιβολία τα ψηφίσματα είναι χρήσιμα – αρκεί να λαμβάνονται υπ' όψιν από τα υπουργεία των Εξωτερικών.

4) Θεωρείτε ότι οι εκθέσεις και τα ψηφίσματα που υιοθετούνται έχουν μελετώνται ή συζητούνται επαρκώς από τις εθνικές αντιπροσωπείες/κοινοβούλια πριν την ψήφισή τους ;

Όχι, δεν υπάρχει επαρκής συζήτηση. Γι' αυτό και προτείνω σύσταση νέας κοινοβουλευτικής επιτροπής και στενότερη συνεργασία μεταξύ των βουλευτών που μετέχουν σε διαφορετικούς διεθνείς οργανισμούς.

5) Σε ό,τι αφορά τις δραστηριότητές σας ως εθνικός βουλευτής, λαμβάνετε υπόψη τα ψηφίσματα της Συνέλευσης ;

Προφανώς λαμβάνω υπόψη το διεθνές περιβάλλον, όπως διαμορφώνεται.

6) Θεωρείτε ότι η διαβούλευση που διεξάγεται στο πλαίσιο των διεθνών οργανισμών χαρακτηρίζεται από ευελιξία ; Υπάρχουν σημεία στο διάλογο τα οποία θεωρείτε αδιαπραγμάτευτα ; Αν ναι, ποια είναι αυτά ;

Πάντα υπάρχει μια σχετική ευελιξία, πλην όμως υπάρχουν αρχές στην εξωτερική μας πολιτική που δεν τίθεται υπό διαπραγμάτευση.

7) Πιστεύετε ότι οι αντιπροσωπείες της Συνέλευσης πρέπει να έχουν ενεργότερο ρόλο στην διαχείριση κρίσεων ανάμεσα στα κράτη-μέλη ;

Χωρίς αμφιβολία μπορεί αυτό να συμβεί και θα είναι πολύ χρήσιμο, λόγω ακριβώς της συνεχούς τριβής των βουλευτών των διαφόρων χωρών εντός των διεθνών οργανισμών, καθώς αποκτούν και διαπροσωπικές σχέσεις.

Γ.ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ

Πρώην επικεφαλής ελληνικής κοινοβουλευτικής αντιπροσωπείας στην SEECF PA.

Ιούλιος 2017

Ι.ΓΙΑ ΤΗΝ Κ.Σ. SEECF PA

1) Από πότε συμμετέχετε/συμμετείχατε στην αντιπροσωπεία και σε ποια θέση ; Σε πόσες περίπου συναντήσεις συμμετείχατε ετησίως ;

Την τριετία 2012-2014 συμμετείχα ως επικεφαλής της αντιπροσωπείας της Ελλάδας στις συναντήσεις για την διαμόρφωση των κανόνων λειτουργίας (rules of procedure) της κοινοβουλευτικής διάστασης της Διαδικασίας Συνεργασίας ΝΑ Ευρώπης (SEECF PA) καθώς και

ως μέλος της Ελληνικής αποστολής στην πρώτη πανηγυρική συνέλευση της Ολομέλειας στο Βουκουρέστι, παρουσία των Προέδρων των Κοινοβουλίων.

2)Πόσο ικανοποιημένος είστε από τις δραστηριότητες της Συνέλευσης ως προς τις θεματικές και από το έργο των εισηγητών ; Θεωρείτε ότι οι θέσεις σας στη διαβούλευση και στη σύνταξη των εκθέσεων και των ψηφισμάτων :

α) δεν λαμβάνονται υπ'όψιν,

β) τίθενται σε συζήτηση

γ) τίθενται σε συζήτηση και αντικατοπτρίζονται στις αποφάσεις

3)Θεωρείτε ότι οι θέσεις των ενδιαφερομένων στη διαβούλευση μερών (Stakeholders)

διαβούλευση :

α) δεν λαμβάνονται υπ'όψιν καθόλου

β) λαμβάνονται υπ'όψιν μέσω των εθνικών βουλευτών

γ) λαμβάνονται υπ'όψιν άμεσα μέσω διαλόγου και άλλων διαδικασιών

4)Θεωρείτε ότι η συνεργασία με άλλους κοινοβουλευτικούς οργανισμούς ή με φορείς που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών θα ήταν χρήσιμη (ως προς την οργάνωση κοινών αποστολών, την ανταλλαγή πληροφοριών, κλπ) ;

Η συνεργασία με άλλους κοινοβουλευτικούς οργανισμούς θα ήταν χρήσιμη, δεδομένου του γεγονότος ότι η κοινοβουλευτική διάσταση της Διαδικασίας Συνεργασίας ΝΑ Ευρώπης είναι ένας νέος θεσμός, ο οποίος μπορεί να αντιγράψει και αναπτύξει καλές πρακτικές από τους οργανισμούς αυτούς. Αντίθετα είμαι επιφυλακτικός με τους φορείς που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών, γιατί πολλές φορές εκπροσωπούν σκοπιμότητες, καθώς επίσης και η αντιπροσωπευτικότητα τους συχνά αμφισβητείται.

5)Κατά τη γνώμη σας οι εκθέσεις και τα ψηφίσματα που υιοθετούνται ανταποκρίνονται στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η περιοχή ; Αν όχι, γιατί ;

Δεν μπορεί να δοθεί μια μονοδιάστατη απάντηση. Σε γενικές γραμμές οι εκθέσεις και τα ψηφίσματα ανταποκρίνονται στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Νοτιοανατολική Ευρώπη. Έχει όμως παρατηρηθεί και το συχνό φαινόμενο να παραλείπονται αναφορές ή να «λειπαίνουν οι γωνίες» σε κάποια ζητήματα, καθώς τα ψηφίσματα αυτά είναι ο κοινός παρονομαστής και το αποτέλεσμα συμβιβασμών μεταξύ των εθνικών συμφερόντων. Δεν έχει δημιουργηθεί ακόμα άλλη ταυτότητα πέραν αυτής του εθνικού εκπροσώπου.

6)Οι πόροι που έχει στη διάθεσή της η Συνέλευση πιστεύετε ότι είναι επαρκείς ;

Για την μέχρι τώρα λειτουργία της Συνέλευσης οι πόροι είναι επαρκείς. Σίγουρα θα χρειαστεί αύξηση αυτών στο μέλλον αν θέλουμε να επιτύχει το εγχείρημα. Η αύξηση όμως αυτή των πόρων δεν φαίνεται να είναι προτεραιότητα των κρατών-μελών αυτή τη στιγμή, λόγω της οικονομικής συγκυρίας.

7) Η Κ.Σ. ΟΣΕΠ/SEECР PA αποτελεί καλό παράδειγμα λειτουργίας κοινοβουλευτικής διπλωματίας στην περιοχή ; Σε γενικές γραμμές αποτιμάτε θετικά τα αποτελέσματα του έργου της ;

Θεωρώ ότι η μεγαλύτερη συνεισφορά της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης SEECР PA για την συνεργασία και την κοινοβουλευτική διπλωματία στην περιοχή, είναι η δικτύωση των συμμετεχόντων βουλευτών και υπαλλήλων των Εθνικών Κοινοβουλίων. Ο ανθρώπινος παράγοντας είναι ίσως το κλειδί σε αυτό και για το λόγο αυτό κρίνω απαραίτητο να αποστέλλονται οι ίδιοι βουλευτές, ώστε να υπάρχει μια συνέχεια και καλύτερη συνεργασία με βουλευτές άλλων αποστολών με τους οποίους υπάρχει ήδη γνωριμία.

8) Ποιές πρωτοβουλίες θα μπορούσαν να αναλάβουν τα εθνικά κοινοβούλια ώστε να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων της Συνέλευσης ;

Καταρχάς θα πρέπει να γίνεται αυστηρή επιλογή των βουλευτών που αποστέλλονται ώστε πρωτίστως να συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της Συνέλευσης και να μην θεωρούν τη συμμετοχή τους σε αυτή ως ταξίδι αναψυχής. Επίσης χρήσιμο θα ήταν τα Εθνικά Κοινοβούλια (ειδικότερα εκείνα των Δυτικών Βαλκανίων) να διοργανώνουν κάποια workshops σχετικά με τη Δημοκρατία, το Κράτος Δικαίου και το Ευρωπαϊκό Κεκτημένο, ώστε να εναρμονίζονται με τις πρακτικές των χωρών που είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ

**Μέλος της ελληνικής κοινοβουλευτικής αντιπροσωπείας στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση Μεσογείου, πρώην επικεφαλής στην ΚΣ ΟΣΕΠ.
Ιούλιος 2017**

Ι.ΓΙΑ ΤΗΝ Κ.Σ. ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ και την Κ.Σ. ΟΣΕΠ

1) Από πότε συμμετέχετε/συμμετείχατε στην αντιπροσωπεία και σε ποια θέση ; Σε πόσες περίπου συναντήσεις συμμετείχατε ετησίως ;

Συμμετείχα στην Αντιπροσωπεία της Κ.Σ. ΟΣΕΠ από το 2007, αλλά από το 2012-2014 ήμουν επικεφαλής της Ελληνικής Αντιπροσωπείας. Τώρα είμαι μέλος της ΚΣ Μεσογείου.

2) Πόσο ικανοποιημένος είστε από τις δραστηριότητες της Συνέλευσης ως προς τις θεματικές και από το έργο των εισηγητών ; Θεωρείτε ότι οι θέσεις σας στη διαβούλευση και στη σύνταξη των εκθέσεων και των ψηφισμάτων :

α) δεν λαμβάνονται υπ' όψιν,

β) τίθενται σε συζήτηση

γ) τίθενται σε συζήτηση και αντικατοπτρίζονται στις αποφάσεις

3)Θεωρείτε ότι οι θέσεις των ενδιαφερομένων στη διαβούλευση μερών (Stakeholders)

διαβούλευση :

- α) δεν λαμβάνονται υπ'όψιν καθόλου
- β) λαμβάνονται υπ'όψιν μέσω των εθνικών βουλευτών
- γ) λαμβάνονται υπ'όψιν άμεσα μέσω διαλόγου και άλλων διαδικασιών

4)Θεωρείτε ότι η συνεργασία με άλλους κοινοβουλευτικούς οργανισμούς ή με φορείς που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών θα ήταν χρήσιμη (ως προς την οργάνωση κοινών αποστολών, την ανταλλαγή πληροφοριών, κλπ) ;

Θα αποτελούσε πολύ χρήσιμο εργαλείο η συνεργασία αυτή. Εν μέρει αυτό συμβαίνει, στο πλαίσιο όμως της προσωπικής πρωτοβουλίας της αντιπροσωπείας και του επικεφαλής.

5)Κατά τη γνώμη σας οι εκθέσεις και τα ψηφίσματα που υιοθετούνται ανταποκρίνονται στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η περιοχή ; Αν όχι, γιατί ;

Οι εκθέσεις ψηφίζονται πάντα ομόφωνα, εμπεριέχουν όμως θέματα, τα οποία δεν δημιουργούν τριβές. Ειδικά οι μεγάλες χώρες του ΟΣΕΠ, δεν είναι διατεθειμένες να συμβάλουν απεριόριστα σε θέματα που αφορούν στην εθνική τους πολιτική, όπως είναι η ασφάλεια, το διαδίκτυο ή η επικοινωνία. Συνεπώς, παρόλο που τα θέματα αυτά αποτελούν πρόκληση της ευρύτερης περιοχής, συνήθως δεν εμπεριέχονται σε εκθέσεις και σε ψηφίσματα για τους παραπάνω λόγους.

6)Οι πόροι που έχει στη διάθεσή της η Συνέλευση πιστεύετε ότι είναι επαρκείς ;

Οι πόροι είναι ικανοποιητικοί, υπό την προϋπόθεση πως συνεισφέρουν όλα τα κράτη μέλη. Υπάρχουν χώρες, οι οποίες είναι συνεπείς στην καταβολή της εισφοράς, όπως είναι η Ελλάδα, η Τουρκία και η Ρωσία, και άλλες, οι οποίες καθυστερούν πολύ.

7)Η Κ.Σ. ΟΣΕΠ/SEECF PA αποτελεί καλό παράδειγμα λειτουργίας κοινοβουλευτικής διπλωματίας στην περιοχή ; Σε γενικές γραμμές αποτιμάτε θετικά τα αποτελέσματα του έργου της ;

Η Κ.Σ. ΟΣΕΠ αποτελεί θετικότατο παράδειγμα λειτουργίας της κοινοβουλευτικής διπλωματίας. Μάλιστα, καθώς τα αποτελέσματα των εργασιών της ήταν ενθαρρυντικά, είχαμε διαβουλευτεί άτυπη, κατόπιν δικής μου προτάσεως, με όλες τις κοινοβουλευτικές ομάδες για την δημιουργία ενός οιονεί Κοινοβουλίου των 12 χωρών του ΟΣΕΠ, αντίστοιχο με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

8) Ποιές πρωτοβουλίες θα μπορούσαν να αναλάβουν τα εθνικά κοινοβούλια ώστε να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων της Συνέλευσης ;

Τα εθνικά κοινοβούλια θα συνεισέφεραν αποτελεσματικά, αν αποφάσιζαν την δημιουργία ενός οιονεί Κοινοβουλίου, αντίστοιχου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, με έδρα την Κωνσταντινούπολη, το οποίο θα είναι σε θέση να εκδίδει Οδηγίες, λαμβάνοντας όμως υπ' όψιν τις Οδηγίες της ΕΕ, έτσι ώστε για ταυτόσημα θέματα να μην δημιουργούνται συγκρούσεις, ιδίως για τις χώρες-μέλη του ΟΣΕΠ που είναι και μέλη της ΕΕ. Παρόλα αυτά οι Οδηγίες θα έπρεπε να είναι δεσμευτικές για τις εθνικές Κυβερνήσεις, σε θέματα όπως είναι η Ενέργεια, ο Πολιτισμός, ο Τουρισμός ή η Ανάπτυξη, οι Μεταφορές και οι Επικοινωνίες.

Τα 12 κράτη-μέλη αντιπροσωπεύουν μία τεράστια αγορά, με πληθυσμό πολλών εκατομμυρίων πολιτών, με πολλά κοινά ζωτικά συμφέροντα, παρά τις διαφωνίες κάποιων κρατών-μελών που συμμετέχουν στον ΟΣΕΠ.

II. ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟ ΡΟΛΟ ΤΗΣ ΔΙΑΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑΣ

1) Ποιος είναι κατά τη γνώμη σας ο ρόλος της πολυμερούς κοινοβουλευτικής διπλωματίας ; Αποτελεί χρήσιμο εργαλείο στην εξωτερική πολιτική ; Θα πρέπει να περιοριστεί σε ζητήματα «χαμηλής» πολιτικής ή να διεκδικήσει ένα πιο σημαντικό ρόλο ;

Θεωρώ πως η πολυμερής κοινοβουλευτική διπλωματία είναι ένα πάρα πολύ χρήσιμο εργαλείο για την εξωτερική πολιτική, και θα έπρεπε να έχει έναν πολύ πιο σημαντικό ρόλο στην καθημερινότητα της εξωτερικής πολιτικής της Χώρας. Πιστεύω, πως με μία ισχυρότερη κοινοβουλευτική διπλωματία, επί παραδείγματι το casus belli μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας, θα είχε εξομαλυνθεί ώστε να υιοθετηθεί και από την επίσημη τουρκική Κυβέρνηση μία διαφορετική πολιτική επί του θέματος.

2) Σε ό,τι αφορά την καλλιέργεια του διαλόγου και τη συνεργασία ανάμεσα στα κράτη, θεωρείτε ότι η κοινοβουλευτική διπλωματία :

- α) πρέπει να υπακούει και να ακολουθεί τις κυβερνητικές πρωτοβουλίες
- β) να λειτουργεί συμπληρωματικά στις κυβερνητικές πρωτοβουλίες
- γ) να κατευθύνει τις κυβερνητικές πρωτοβουλίες

3) Πιστεύετε ότι οι εκθέσεις και τα ψηφίσματα που υιοθετούνται αποτελούν αποτελεσματικό εργαλείο κοινοβουλευτικής διπλωματίας για τις χώρες της περιοχής ;

Οι εκθέσεις και τα ψηφίσματα αποτελούν ένα καλό εργαλείο, θα πρέπει όμως να είναι δεσμευτικά και να είναι υποχρεωτική η υλοποίησή τους με την ύπαρξη κυρώσεων σε περίπτωση μη εφαρμογής.

4) Θεωρείτε ότι οι εκθέσεις και τα ψηφίσματα που υιοθετούνται έχουν μελετώνται ή συζητούνται επαρκώς από τις εθνικές αντιπροσωπείες/κοινοβούλια πριν την ψήφισή τους ;
Σε ότι αφορά το Ελληνικό Κοινοβούλιο, η Ολομέλεια δεν είναι γνώστης των συζητήσεων, των αποφάσεων και της ατζέντας των Κοινοβουλευτικών Συνελεύσεων, καθώς τα θέματα αυτά δεν συζητούνται καθόλου. Θεωρώ , πως πλέον η αντιμετώπιση του ζητήματος έχει περιπέσει σε νάρκη.

5) Σε ό,τι αφορά τις δραστηριότητές σας ως εθνικός βουλευτής, λαμβάνετε υπόψη τα ψηφίσματα της Συνέλευσης ;

Τόσο όσο ήμουν επικεφαλής της Εθνικής αντιπροσωπείας όσο και σήμερα, λαμβάνω υπ' όψιν τα ψηφίσματα, ωστόσο αυτό δεν επαρκεί, καθώς δεν δεσμεύουν την Βουλή και την Κυβέρνηση της Χώρας.

6) Θεωρείτε ότι η διαβούλευση που διεξάγεται στο πλαίσιο των διεθνών οργανισμών χαρακτηρίζεται από ευελιξία ; Υπάρχουν σημεία στο διάλογο τα οποία θεωρείτε αδιαπραγμάτευτα ; Αν ναι, ποια είναι αυτά ;

Συνήθως, γίνεται μεγάλη προσπάθεια να μην θιχτούν ευαίσθητα εθνικά θέματα. Για παράδειγμα, εξαιτίας της Ελλάδας, στον ΟΣΕΠ, αποφεύγεται να θιχτούν το Κυπριακό ή το Σκοπιανό ζήτημα, με θέσεις οι οποίες δεν ταυτίζονται με την επίσημη θέση της Ελλάδος. Αναλογικά, το ίδιο συμβαίνει με την σχέση μεταξύ Αρμενίας και Αζερμπαϊτζάν. Δίνεται δηλαδή η απαραίτητη προσοχή και υπάρχει η απαιτούμενη ευελιξία στις διαβουλεύσεις, ώστε οι υπάρχουσες συγκρούσεις να μην μεταφέρονται στην Κ. Σ. του Οργανισμού.

7) Πιστεύετε ότι οι αντιπροσωπείες της Συνέλευσης πρέπει να έχουν ενεργότερο ρόλο στην διαχείριση κρίσεων ανάμεσα στα κράτη-μέλη ;

Γνωρίζοντας πολύ καλά τα θέματα, τα οποία αφορούν στα κράτη-μέλη, οι αντιπροσωπείες θα μπορούσαν να έχουν έναν πολύ πιο ενεργό ρόλο στην διαχείριση κρίσεων, πχ της Ουκρανίας. Ωστόσο, αυτό θα πρέπει να συμβαίνει και σε στενή συνεργασία με τους αρμόδιους Διπλωμάτες του Υπουργείου Εξωτερικών, οι οποίοι κατέχουν τα ζητήματα εις βάθος.

ΣΙΜΟΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ

Αντιπρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης ΟΣΕΠ, Μέλος της ελληνικής κοινοβουλευτικής αντιπροσωπείας στην ΚΣ ΟΣΕΠ, πρώην επικεφαλής

I.ΓΙΑ ΤΗΝ Κ.Σ. ΟΣΕΠ

1) Από πότε συμμετέχετε/συμμετείχατε στην αντιπροσωπεία και σε ποια θέση ; Σε πόσες περίπου συναντήσεις συμμετείχατε ετησίως ;

Από το 2014 έως σήμερα. Την περίοδο 2014-2105 ως επικεφαλής, και εν συνεχεία ως τακτικό μέλος της αντιπροσωπείας. Από το 2015 Αντιπρόεδρος της Συνέλευσης.

2) Πόσο ικανοποιημένος είστε από τις δραστηριότητες της Συνέλευσης ως προς τις θεματικές και από το έργο των εισηγητών ; Θεωρείτε ότι οι θέσεις σας στη διαβούλευση και στη σύνταξη των εκθέσεων και των ψηφισμάτων :

α) δεν λαμβάνονται υπ'όψιν,

β) τίθενται σε συζήτηση

γ) τίθενται σε συζήτηση και αντικατοπτρίζονται στις αποφάσεις

3) Θεωρείτε ότι οι θέσεις των ενδιαφερομένων στη διαβούλευση μερών (Stakeholders)

διαβούλευση :

α) δεν λαμβάνονται υπ'όψιν καθόλου

β) λαμβάνονται υπ'όψιν μέσω των εθνικών βουλευτών

γ) λαμβάνονται υπ'όψιν άμεσα μέσω διαλόγου και άλλων διαδικασιών

4) Θεωρείτε ότι η συνεργασία με άλλους κοινοβουλευτικούς οργανισμούς ή με φορείς που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών θα ήταν χρήσιμη (ως προς την οργάνωση κοινών αποστολών, την ανταλλαγή πληροφοριών, κλπ) ;

Ναι, η εξωστρέφεια, οι επαφές και η συνεργασία με άλλους φορείς είναι σημαντική παράμετρος για την επίτευξη των στόχων της Συνέλευσης, για την ανάδειξη των σύγχρονων προβλημάτων καθώς και για τη διαμόρφωση ευρύτερων συμμαχιών.

5) Κατά τη γνώμη σας οι εκθέσεις και τα ψηφίσματα που υιοθετούνται ανταποκρίνονται στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η περιοχή ; Αν όχι, γιατί ; Σε πολλές περιπτώσεις οι διμερείς διαφορές μεταξύ κρατών απαιτούν εξεύρεση ευαίσθητων ισορροπιών και συχνά «στρογγυλεύουν» τα τελικά κείμενα. Στην ΟΣΕΠ βέβαια αυτό συμβαίνει λιγότερο απ' ό,τι σε άλλους οργανισμούς, καθώς το κυρίαρχο στοιχείο ταυτότητας της Συνέλευσης είναι η οικονομική συνεργασία.

6) Οι πόροι που έχει στη διάθεσή της η Συνέλευση πιστεύετε ότι είναι επαρκείς ;_Θα ήταν πολύ ευπρόσδεκτες μεγαλύτερες πιστώσεις για αποστολές και για επισκέψεις σε χώρες που υπάρχουν προοπτικές συνεργασίας. Όμως σε αυτή τη συγκυρία, δύσκολα βλέπω να πραγματοποιείται κάτι τέτοιο.

7) Η Κ.Σ. ΟΣΕΠ/SEECF ΡΑ αποτελεί καλό παράδειγμα λειτουργίας κοινοβουλευτικής διπλωματίας στην περιοχή ; Σε γενικές γραμμές αποτιμάτε θετικά τα αποτελέσματα του έργου της ; Ναι είναι η καλύτερη και η αρχαιότερη Συνέλευση γιατί πρυτανεύει το πνεύμα συνεργασίας και δίνεται έμφαση στη συναίνεση και όχι στις διαφορές.

8) Ποιές πρωτοβουλίες θα μπορούσαν να αναλάβουν τα εθνικά κοινοβούλια ώστε να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων της Συνέλευσης ; Να προβληθούν περισσότερο οι δράσεις της, να υιοθετηθούν μέτρα προς τις κατευθυντήριες γραμμές του Οργανισμού, για την πρόωξη της οικονομικής συνεργασίας.

II. ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟ ΡΟΛΟ ΤΗΣ ΔΙΑΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑΣ

1) Ποιος είναι κατά τη γνώμη σας ο ρόλος της πολυμερούς κοινοβουλευτικής διπλωματίας ; Αποτελεί χρήσιμο εργαλείο στην εξωτερική πολιτική ; Θα πρέπει να περιοριστεί σε ζητήματα «χαμηλής» πολιτικής ή να διεκδικήσει ένα πιο σημαντικό ρόλο ;

Είναι το απαραίτητο πρώτο βήμα για την διαμόρφωση της εθνικής εξωτερικής πολιτικής. Εντός των εθνικών αντιπροσωπειών, « μαθαίνουμε» εμπράκτως να συνεννοούμαστε διακομματικά. Η εξέλιξη και η ωρίμανση της συνεννόησης μας επιτρέπει εν συνεχεία να αναλαμβάνουμε πρωτοβουλίες σε εθνικά θέματα.

2) Σε ό,τι αφορά την καλλιέργεια του διαλόγου και τη συνεργασία ανάμεσα στα κράτη, θεωρείτε ότι η κοινοβουλευτική διπλωματία :

- α) πρέπει να υπακούει και να ακολουθεί τις κυβερνητικές πρωτοβουλίες
- β) να λειτουργεί συμπληρωματικά στις κυβερνητικές πρωτοβουλίες
- γ) να κατευθύνει τις κυβερνητικές πρωτοβουλίες

3) Πιστεύετε ότι οι εκθέσεις και τα ψηφίσματα που υιοθετούνται αποτελούν αποτελεσματικό εργαλείο κοινοβουλευτικής διπλωματίας για τις χώρες της περιοχής ;_Ναι, αλλά χρειάζονται «ενίσχυση» με παράλληλες και συμπληρωματικές αποφάσεις των εθνικών κοινοβουλίων.

4)Θεωρείτε ότι οι εκθέσεις και τα ψηφίσματα που υιοθετούνται έχουν μελετώνται ή συζητούνται επαρκώς από τις εθνικές αντιπροσωπείες/κοινοβούλια πριν την ψήφισή τους ;
Ναι, με τη βοήθεια του ΥΠΕΞ που είναι σημαντική.

5)Σε ό,τι αφορά τις δραστηριότητές σας ως εθνικός βουλευτής, λαμβάνετε υπόψη τα ψηφίσματα της Συνέλευσης ;_Καταβάλλεται προσπάθεια να αξιοποιούνται τα ψηφίσματα σε ό,τι αφορά τη διεύθυνση των ελληνικών επιχειρήσεων στα κ-μ της ΟΣΕΠ

6)Θεωρείτε ότι η διαβούλευση που διεξάγεται στο πλαίσιο των διεθνών οργανισμών χαρακτηρίζεται από ευελιξία ; Υπάρχουν σημεία στο διάλογο τα οποία θεωρείτε αδιαπραγμάτευτα ; Αν ναι, ποια είναι αυτά ; Σε ό,τι αφορά στα εθνικά θέματα, φυσικά υπάρχουν συγκεκριμένες γραμμές που δεν παραβιάζονται. Γενικότερο σε θέματα οικονομικής συνεργασίας υπάρχει ευελιξία.

7) Πιστεύετε ότι οι αντιπροσωπείες της Συνέλευσης πρέπει να έχουν ενεργότερο ρόλο στη διαχείριση κρίσεων ανάμεσα στα κράτη-μέλη ; Μπορούν να διευκολύνουν τη συνεννόηση μεταξύ των μελών που βρίσκονται σε αντιπαράθεση.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΥΓΔΑΛΗΣ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΣΤΗΝ ΤΗΝ ΔΙΑΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ (Δ.Σ.Ο.)
Σεπτέμβριος 2017

Ι.ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ (Δ.Σ.Ο.)

1)Από πότε συμμετέχετε/συμμετείχατε στην αντιπροσωπεία και σε ποια θέση ; Σε πόσες περίπου συναντήσεις συμμετείχατε ετησίως ;

Από το 1993, έτος ιδρύσεως της ΔΣΟ, έως σήμερα.

2)Πόσο ικανοποιημένος είστε από τις δραστηριότητες της Συνέλευσης ως προς τις θεματικές και από το έργο των εισηγητών ; Θεωρείτε ότι οι θέσεις σας στη διαβούλευση και στη σύνταξη των εκθέσεων και των ψηφισμάτων : Πολύ ικανοποιημένος, πολύ ουσιαστικές.

- α) δεν λαμβάνονται υπόψη,
- β) τίθενται σε συζήτηση
- γ) τίθενται σε συζήτηση και αντικατοπτρίζονται στις αποφάσεις

3) Θεωρείτε ότι οι θέσεις των ενδιαφερομένων στη διαβούλευση μερών (Stakeholders)

διαβούλευση :

- α) δεν λαμβάνονται υπόψη καθόλου
- β) λαμβάνονται υπόψη μέσω των εθνικών βουλευτών
- γ) λαμβάνονται υπόψη άμεσα μέσω διαλόγου και άλλων διαδικασιών

4) Θεωρείτε ότι η συνεργασία με άλλους κοινοβουλευτικούς οργανισμούς ή με φορείς που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών θα ήταν χρήσιμη (ως προς την οργάνωση κοινών αποστολών, την ανταλλαγή πληροφοριών, κλπ) ; Πολύ χρήσιμη αν και δύσκολη

5) Κατά τη γνώμη σας οι εκθέσεις και τα ψηφίσματα που υιοθετούνται ανταποκρίνονται στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η περιοχή ; Αν όχι, γιατί ;

Απολύτως ναι.

6) Οι πόροι που έχει στη διάθεσή της η Συνέλευση πιστεύετε ότι είναι επαρκείς ;

Σχετικά ναι.

7) Η ΔΙΑΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ (Δ.Σ.Ο.) αποτελεί καλό παράδειγμα λειτουργίας κοινοβουλευτικής διπλωματίας στην περιοχή ; Σε γενικές γραμμές αποτιμάτε θετικά τα αποτελέσματα του έργου της ;

Ναι αλλά μετά από 25 χρόνια ζωής.

8) Ποιές πρωτοβουλίες θα μπορούσαν να αναλάβουν τα εθνικά κοινοβούλια ώστε να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων της Συνέλευσης ;

Να λαμβάνουν υπόψη τις αποφάσεις της Συνέλευσης.

II. ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟ ΡΟΛΟ ΤΗΣ ΔΙΑΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑΣ

1) Ποιος είναι κατά τη γνώμη σας ο ρόλος της πολυμερούς κοινοβουλευτικής διπλωματίας ; Αποτελεί χρήσιμο εργαλείο στην εξωτερική πολιτική ; Θα πρέπει να περιοριστεί σε ζητήματα «χαμηλής» πολιτικής ή να διεκδικήσει ένα πιο σημαντικό ρόλο ;

Πολύ θετική γενικά. Ο ρόλος των Κοινοβουλευτικών Ενώσεων χρειάζεται να λαμβάνεται υπόψη σοβαρότερα.

2) Σε ό,τι αφορά την καλλιέργεια του διαλόγου και τη συνεργασία ανάμεσα στα κράτη, θεωρείτε ότι η κοινοβουλευτική διπλωματία :

- α) πρέπει να υπακούει και να ακολουθεί τις κυβερνητικές πρωτοβουλίες
- β) να λειτουργεί συμπληρωματικά στις κυβερνητικές πρωτοβουλίες
- γ) να κατευθύνει τις κυβερνητικές πρωτοβουλίες

3) Πιστεύετε ότι οι εκθέσεις και τα ψηφίσματα που υιοθετούνται αποτελούν αποτελεσματικό εργαλείο κοινοβουλευτικής διπλωματίας για τις χώρες της περιοχής ;

Ναι.

4) Θεωρείτε ότι οι εκθέσεις και τα ψηφίσματα που υιοθετούνται έχουν μελετώνται ή συζητούνται επαρκώς από τις εθνικές αντιπροσωπείες/κοινοβούλια πριν την ψήφισή τους ;

Όχι.

5) Σε ό,τι αφορά τις δραστηριότητές σας ως εθνικός βουλευτής, λαμβάνετε υπόψη τα ψηφίσματα της Συνέλευσης ; -

6) Θεωρείτε ότι η διαβούλευση που διεξάγεται στο πλαίσιο των διεθνών οργανισμών χαρακτηρίζεται από ευελιξία ; Υπάρχουν σημεία στο διάλογο τα οποία θεωρείτε αδιαπραγμάτευτα ; Αν ναι, ποια είναι αυτά ;

Υπάρχει ευελιξία.

7) Πιστεύετε ότι οι αντιπροσωπείες της Συνέλευσης πρέπει να έχουν ενεργότερο ρόλο στην διαχείριση κρίσεων ανάμεσα στα κράτη-μέλη ;

Στο μέλλον είναι οι μόνοι που μπορούν να κάνουν κάτι γι' αυτό.

ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΣΤΑΜΠΟΥΛΗ

**Επικεφαλής ελληνικής αντιπροσωπείας στην Κ.Σ. Γαλλοφωνίας
Σεπτέμβριος 2017**

1) Από πότε συμμετέχετε/συμμετείχατε στην αντιπροσωπεία και σε ποια θέση ;

1) Από το 1ο εξάμηνο 2015 την επιτροπή Εκπαιδευτικών, Κοινωνικών και Πολιτιστικών Υποθέσεων.

2) Πόσο ικανοποιημένος είστε από τις δραστηριότητες της Συνέλευσης ως προς τις θεματικές και από το έργο των εισηγητών ; Θεωρείτε ότι οι θέσεις σας στη διαβούλευση και στη σύνταξη των εκθέσεων και των ψηφισμάτων :

α) **δεν λαμβάνονται υπ' όψιν,**

β) τίθενται σε συζήτηση

γ) τίθενται σε συζήτηση και αντικατοπτρίζονται στις αποφάσεις

3) Θεωρείτε ότι οι θέσεις των ενδιαφερομένων στη διαβούλευση μερών (Stakeholders)

διαβούλευση :

α) δεν λαμβάνονται υπ' όψιν καθόλου

β) **λαμβάνονται υπ' όψιν μέσω των εθνικών βουλευτών**

γ) λαμβάνονται υπ' όψιν άμεσα μέσω διαλόγου και άλλων διαδικασιών

4) Θεωρείτε ότι η συνεργασία με άλλους κοινοβουλευτικούς οργανισμούς ή με φορείς που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών θα ήταν χρήσιμη (ως προς την οργάνωση κοινών αποστολών, την ανταλλαγή πληροφοριών, κλπ) ;

Ναι, εφόσον επιλέγονται θέματα ουσιαστικής σημασίας

5) Κατά τη γνώμη σας οι εκθέσεις και τα ψηφίσματα που υιοθετούνται ανταποκρίνονται στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η περιοχή ; Αν όχι, γιατί ;

Άλλοτε ναι και άλλοτε όχι, ανάλογα με τους ενδιαφερόμενους και τα επίδικα

6) Οι πόροι που έχει στη διάθεσή της η Συνέλευση πιστεύετε ότι είναι επαρκείς ;

Αν κρίνω από τη φιλοξενία που παρέχει ναι.

7) Η Κ.Σ. αποτελεί καλό παράδειγμα λειτουργίας κοινοβουλευτικής διπλωματίας στην περιοχή ; Σε γενικές γραμμές αποτιμάτε θετικά τα αποτελέσματα του έργου της ;

Σε γενικές γραμμές ναι

8) Ποιές πρωτοβουλίες θα μπορούσαν να αναλάβουν τα εθνικά κοινοβούλια ώστε να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων της Συνέλευσης ;

Επισκέψεις σε συγκεκριμένους χώρους του ειδικού ενδιαφέροντος κάθε επιτροπής. Ενδελεχής ενημέρωση για το νομικό πλαίσιο και τους υλικούς όρους λειτουργίας.

II. ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟ ΡΟΛΟ ΤΗΣ ΔΙΑΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑΣ

**1) Ποιος είναι κατά τη γνώμη σας ο ρόλος της πολυμερούς κοινοβουλευτικής διπλωματίας ;
Αποτελεί χρήσιμο εργαλείο στην εξωτερική πολιτική ; Θα πρέπει να περιοριστεί σε ζητήματα «χαμηλής» πολιτικής ή να διεκδικήσει ένα πιο σημαντικό ρόλο ;**

Αποτελεί χρήσιμο εργαλείο στην εξωτερική πολιτική και μπορεί να παίξει σημαντικό ρόλο ανάλογα με την επάρκεια, αφενός σε αριθμό και αφ' ετέρου σε ειδικές γνώσεις για επί μέρους θέματα των προσώπων που συμμετέχουν.

2) Σε ό,τι αφορά την καλλιέργεια του διαλόγου και τη συνεργασία ανάμεσα στα κράτη, θεωρείτε ότι η κοινοβουλευτική διπλωματία :

- α) πρέπει να υπακούει και να ακολουθεί τις κυβερνητικές πρωτοβουλίες
- β) να λειτουργεί συμπληρωματικά στις κυβερνητικές πρωτοβουλίες
- γ) να κατευθύνει τις κυβερνητικές πρωτοβουλίες

3) Πιστεύετε ότι οι εκθέσεις και τα ψηφίσματα που υιοθετούνται αποτελούν αποτελεσματικό εργαλείο κοινοβουλευτικής διπλωματίας για τις χώρες της περιοχής ;

Ναι, εφ' όσον υπάρχει προώθηση αυτών στην εθνική νομοθεσία ή τις αποφάσεις της διοίκησης και παρακολούθηση της εφαρμογής τους.

**4) Θεωρείτε ότι οι εκθέσεις και τα ψηφίσματα που υιοθετούνται έχουν μελετώνται ή συζητούνται επαρκώς από τις εθνικές αντιπροσωπείες/κοινοβούλια πριν την ψήφισή τους ;
Όχι, συνήθως τα μέλη αφήνονται να αυτοσχεδιάσουν**

5) Σε ό,τι αφορά τις δραστηριότητές σας ως εθνικός βουλευτής, λαμβάνετε υπόψη τα ψηφίσματα της Συνέλευσης ;

Ναι, ως προς τις διαδικασίες που προανέφερα στο II.3)

6) Θεωρείτε ότι η διαβούλευση που διεξάγεται στο πλαίσιο των διεθνών οργανισμών χαρακτηρίζεται από ευελιξία ; Υπάρχουν σημεία στο διάλογο τα οποία θεωρείτε αδιαπραγμάτευτα ; Αν ναι, ποια είναι αυτά ;

Σπάνια υπάρχει ευελιξία, για κάθε χώρα υπάρχουν «σκληρά» σημεία, ειδικά στην εξωτερική πολιτική.

7) Πιστεύετε ότι οι αντιπροσωπείες της Συνέλευσης πρέπει να έχουν ενεργότερο ρόλο στην διαχείριση κρίσεων ανάμεσα στα κράτη-μέλη ;

Ναι εφ' όσον πληρούνται οι όροι του II.1 .

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Πρωτογενείς Πηγές

Βενιζέλος, Ε. (2014) Ομιλία. *Συνάντηση Επιτροπών Ε.Ε.Υ.-Ελληνική Προεδρία*, Αθήνα, 24 Ιανουαρίου 2014. Βουλή των Ελλήνων, Αρχείο Δνσης Ευρωπαϊκών Υποθέσεων και Διμερών Θεμάτων.

Cofelice, A. International Institutions: Some Preliminary Findings and Setting a Research Agenda, UNU-CRIS Working Papers 2012/03, 37p. www.cris.edu:

Minic, J.,(2011) Παρέμβαση. 9η Διάσκεψη Προέδρων Κοινοβουλίων SEECP. Πρακτικά. Becici, 14-15 Ιουνίου 2011. Βουλή των Ελλήνων, Αρχείο Δνσης Ευρωπαϊκών Υποθέσεων και Διμερών Θεμάτων.

Regional Secretariat for Parliamentary Cooperation in South East Europe (2017). Inaugural Declaration. Διαθέσιμο στο <http://rspcsee.org/en/pages/read/seecp-parliamentary-assembly/declaration-on-the-inauguration> [πρόσβαση 5 Σεπτεμβρίου 2017]

Regional Secretariat for Parliamentary Cooperation in South East Europe (2017). Final Declaration 2015. Διαθέσιμο στο <http://rspcsee.org/en/pages/read/main-documents/final-declarations-of-seecp-speakers-of-parliament-conferences> [πρόσβαση 5 Σεπτεμβρίου 2017]

Regional Secretariat for Parliamentary Cooperation in South East Europe (2017). Final Declaration 2016. Διαθέσιμο στο <http://rspcsee.org/en/pages/read/seecp-pa/3rd-plenary-session-sofia-10-11-june-2016>. [πρόσβαση 2 Σεπτεμβρίου 2017]

Regional Secretariat for Parliamentary Cooperation in South East Europe (2015). SEECP Essay Competition. Διαθέσιμο στο <http://www.competition.rspcsee.org> [πρόσβαση 14 Αυγούστου 2017]

SEECP PA (2015) «Conclusions», *Διεθνές Συνέδριο South East European Cooperation Process Parliamentary Assembly–Regional Synergies, Strategic Cooperation and Parliamentary Diplomacy*. Σόφια, 6 Νοεμβρίου 2015. Βουλή των Ελλήνων, Αρχείο Δνσης Ευρωπαϊκών Υποθέσεων και Διμερών Θεμάτων.

SEECP PA (2016) «Cooperation Agreement between SEECP PA and the E.P.», *Μόνιμη Επιτροπή SEECP PA και Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων Ε.Κ.* Βρυξέλλες, 20-21 Μαρτίου 2016. Βουλή των Ελλήνων, Αρχείο Δνσης Ευρωπαϊκών Υποθέσεων και Διμερών Θεμάτων.

SEECP PA (2017) «Πρακτικά», *4^η Σύνοδος SEECP PA*. Ζάγκρεμπ, 8-10 Ιουνίου 2017. Βουλή των Ελλήνων, Αρχείο Δνσης Ευρωπαϊκών Υποθέσεων και Διμερών Θεμάτων.

Βουλή των Ελλήνων, Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Υποθέσεων και Διμερών Θεμάτων

Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας & Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Δνση Νομοθετικού Έργου, Διεθνών Σχέσεων & Διεθνούς Δικαστικής Συνεργασίας Τμήμα Ευρωπαϊκής Ένωσης & Διεθνών Οργανισμών.

Υπουργείο Εξωτερικών, Α3 Διεύθυνση Χωρών Νοτιοανατολικής Ευρώπης

Βιβλία

Αλειφαντής, Σ. και Χωραφάς, Ε. (2001) *Σύγχρονο διεθνές σύστημα και Ελλάδα*. Αθήνα: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Bull, H. (1977) *The Anarchical Society: A Study of Order in World Politics*. Macmillan Press Ltd. p.156

Cutler, R. M. (2001) The Emergence of International Parliamentary Institutions: New Networks of Influence in World Society, in Gordon S. Smith and Daniel Wolfish (eds.) *Who Is Afraid of the State? Canada in a World of Multiple Centers of Power*. Toronto: University of Toronto Press.

Πρακτικά Συνεδρίων, Μελέτες

ELIAMEP (2016) *Analytical and comparative study on legal political status of South East European Cooperation Process Parliamentary Assembly (SEECPPA) and its impact on the provisions for setting up a Permanent Secretariat, Final Report*. Athens: ELIAMEP.

European Commission (2014) *Study on Parliamentary Cooperation. Mapping and Analysis of International Parliamentary Institutions and Parliamentary Networks in the Western Balkans and South East Europe*. Brussels: European Commission.

Karas, O. (2014). «Εισαγωγικά σχόλια», Ημερίδα *Ο ρόλος των Κοινοβουλίων στην παγκόσμια διακυβέρνηση*. Βρυξέλλες Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 18 Μαρτίου 2014. Βουλή των Ελλήνων, Αρχείο Δνσης Ευρωπαϊκών Υποθέσεων και Διμερών Θεμάτων.

Marschall, S. (2005) “European parliaments in transnational organizations: Parliamentary cooperation beyond the European Union”, *Paper prepared for the Conference Fifty years of Inter-parliamentary Cooperation*, 13 June 2007, Berlin: Bundesrat.

Sabic, Z. (2013) «Parliamentary Diplomacy: between theory and practice», *Conference on Parliamentary Diplomacy in the Mediterranean Region*. Athens, September 2013, Athens: Hellenic Parliament

Άρθρα

Cofelice, A. and Stavridis, S. The European Parliament as an International Parliamentary Institution (IPI), *European Foreign Affairs Review* 19, no.2 (2014), p.149-153

Dutch House of Representatives. (2007) *Parliamentary Diplomacy*. The Hague: The Hague Journal of Diplomacy 2 (2007) 93-99

Stavridis, S. (2002) "Parliamentary Diplomacy": some preliminary findings. November 2002-JMWP n.48.Department of Political Studies-University of Catania.

Συεντεύξεις

Βούλτεψη, Σ., Αντιπρόεδρος Επιτροπής της PABSEC και μέλος ελληνικής κοινοβουλευτικής αντιπροσωπείας, Συνέντευξη. Αθήνα, Ιούλιος 2017

Κεδίκογλου, Σ., βουλευτής, Αντιπρόεδρος της PABSEC και μέλος ελληνικής κοινοβουλευτικής αντιπροσωπείας, Συνέντευξη, Αθήνα, Ιούλιος 2017

Κεφαλογιάννης, Ι., πρώην επικεφαλής ελληνικής κοινοβουλευτικής αντιπροσωπείας στην SEECP PA, Συνέντευξη. Αθήνα, Ιούλιος 2017

Μυγδάλης, Κ., Σύμβουλος Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ορθοδοξίας, Συνέντευξη. Αθήνα, Σεπτέμβριος 2017

Παπακόστα, Α., μέλος ελληνικής κοινοβουλευτικής αντιπροσωπείας στην PAM, πρώην επικεφαλής ελληνικής αντιπροσωπείας στην PABSEC, Συνέντευξη. Αθήνα, Ιούλιος 2017

Σταμπούλη, Α., επικεφαλής ελληνικής κοινοβουλευτικής αντιπροσωπείας στην APF, Συνέντευξη, Αύγουστος 2017

Comic,G., (2012). Συνέντευξη. Newsletter 23/2012. Διαθέσιμο στο <http://www.rcc.int/interviews/68/interview-with-gordana-comic-deputy-speaker-of-the-national-assembly-of-serbia-member-of-the-working-group-on-parliamentary-cooperation-in-south-east-europe> [πρόσβαση 5 Αυγούστου 2017]

Krivokapic,N. (2011). Συνέντευξη. Newsletter 14/2011 Διαθέσιμο στο http://www.rcc.int/events_nl/11 [πρόσβαση 4 Αυγούστου 2017]

Pirinski, G., (2011). Συνέντευξη. Newsletter 14/2011. Διαθέσιμο στο http://www.rcc.int/events_nl/11 [πρόσβαση 4 Αυγούστου 2017]

Ιστότοποι

Academic Dictionaries & Encyclopedias (2017). Διαθέσιμο στο http://www.enacademic.com/searchall.php?SWord=%CE%B8%CE%B5%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82&from=xx&to=en&did=greek_greek&stype [πρόσβαση 2 Σεπτεμβρίου 2017]

Parliamentary Assembly of the Council of Europe (2017). Rules of Procedure of the Assembly. Διαθέσιμο στο <http://assembly.coe.int/nw/xml/rop/rop-xml2html-en.asp/> [πρόσβαση 1 Σεπτεμβρίου 2017]

Parliamentary Assembly of the Council of Europe (2017). Rules of Procedure of the Assembly. Διαθέσιμο στο http://website-pace.net/en_GB/web/apce/political-groups [πρόσβαση 20 Αυγούστου 2017]

Regional Cooperation Council (2017). South East Europe Cooperation Process-SEECF. Διαθέσιμο στο <http://www.rcc.int/pages/111/south-east-european-cooperation-process--seecf> [πρόσβαση 2 Σεπτεμβρίου 2017]

Regional Secretariat for Parliamentary Cooperation in South East Europe (2017). Development of the South East European Cooperation Process. Διαθέσιμο στο <http://rspcsee.org/en/pages/read/about-seecp/brief-history> [πρόσβαση 2 Αυγούστου 2017)

